

Márk evangéliuma

Írta: Thomas R. Shepherd

Szombatiskola és Személyes Szolgálatok
Hetednapi Adventista Egyház

**©2024 General Conference of Seventh-day Adventists®.
Minden jog fenntartva.**

Senki vagy semmilyen intézmény nem jogosult arra, hogy a Bibliatanulmányok bármely részét vagy egészét átszerkessze, megváltoztassa, módosítsa, adaptálja, lefordítsa, kinyomtassa vagy kiadja a Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának® előzetes, írott engedélye nélkül. A Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának® divízióirodái kaptak felhatalmazást arra, hogy meghatározott irányelvek mellett intézkedjenek a Bibliatanulmányok fordításával kapcsolatban. A fordítás és a kiadványok szerzői joga továbbra is a Generál Konferenciánál marad. A Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának® bejegyzett védjegye a „hetednap adventista” és az „adventista” kifejezés, valamint a lángot ábrázoló logó, amelyek a Generál Konferencia előzetes engedélye nélkül nem használhatók.

Írta: Thomas R. Shepherd

Fordította: Hegyes-Horváth Csilla

Korrektor: Fürjné Simon Edina

Felelős szerkesztő: Zarkáné Teremy Krisztina

A romániai magyar kiadás koordinátora: Szász Ernő

A romániai magyar kiadás szerkesztője: Zakariás Loránd

A tanítói mellékletet fordította: Zakariás Loránd

Borítóterv: Liliana Dincă

Tördelőszerkesztő: Szőcs Erzsébet

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SHEPHERD, THOMAS R.**

**Márk evangéliuma: bibliatanulmányok tanítói melléklettel:
2024. július, augusztus, szeptember: Szombatskola és személyes
szolgálatok Hetednap Adventista Egyház / Thomas R. Shepherd.
– Pantelimon: Viață și sănătate, 2024**

ISBN 978-66-087-549-9

<i>Bevezető</i>	4
<i>Felhívás</i>	6
1. Az evangélium kezdete.....	11
2. Jézus szolgálatának egy napja.....	23
3. Harcok.....	35
4. Példázatok.....	47
5. Tóparti csodák.....	59
6. Belülről kifelé.....	71
7. A tanítványok képzése (I.).....	83
8. A tanítványok képzése (II.).....	95
9. Viszályok Jeruzsálemben.....	107
10. Az utolsó napok.....	119
11. Jézus elfogatása és kihallgatása.....	131
12. Jézus kihallgatása és keresztre feszítése.....	142
13. A feltámadott Úr.....	154

Az olvasó már az evangélium első versétől kezdve tudja, hogy Jézus a Messiás, az Isten Fia (Mk 1:1). A történetben szereplő emberek azonban küzdenek azzal, hogy megértsék, kicsoda Ő, és mi a célja. A megszállottak viszont kivételt képeznek, mert tisztában vannak azzal, hogy ki Ő. A démonok felismerik Jézust, megremegnek hatalommal teljes szavaitól.

Jézus következetesen utasítja őket, hogy tartsák titokban ezt az információt. Miért parancsol titoktartást? A Biblia kutatói évszázadokon át töprengtek ezen a kérdésen, aminek a teológiában még neve is van: „messiási titok”. Miért tér ki az evangélium arra, hogy hallgatniuk kellett Jézus kilétéről?

Márk evangéliumában tett utazásunk során világossá válik, hogy nemcsak titok van ebben a könyvben, hanem csodálatos kinyilatkoztatás is. Jogosan lehet ezt kinyilatkoztatás/titok motívumnak nevezni, ami végighúzódik *Márk evangéliumán* – a titkot meglepő módon felváltja Jézus hatalmas kinyilatkoztatása.

Márk evangéliumát két, egymástól jól elkülöníthető részre lehet osztani, valójában fele-fele arányban. Az 1. fejezettől a 8. fejezetnek majdnem a végéig azzal a fontos kérdéssel foglalkozik a szakasz, hogy „Kicsoda Jézus?” A válaszra pedig a Mester tanításai és csodái mutatnak rá. Újra meg újra legyőzi a gonoszt, reményt ad az elnyomottaknak, lenyűgöző igazságokat tanít, amelyek az emberi tapasztalat velejéig hatnak. Mindez hangosan hirdeti az olvasónak, hogy Ő a Messiás, a Krisztus, akire a zsidó nép oly régóta vár.

Ám csak a könyv közepén jelenti ki valaki, aki *nem démontól megszállott*, hogy ki Ő, választ adva a könyv első felének Krisztus identitását illető kérdésére. Ez a személy pedig Péter, ő mondja ki, hogy „*Te vagy a Krisztus*” (Mk 8:29).

Márk evangéliumának második fele Mk 8:31 versétől kezdve egészen a könyv végéig a másik kérdésre felel: „Hová tart Jézus?” A válasz megdöbbentő: a kereszt, a római világ legmegalázóbb és legszégyenteljesebb halálname felé. Senki nem számított arra, hogy a Messiás oda tart, hiszen rendületlenül hitték: legyőzi Rómát, és hatalmas nemzetté teszi Izraelt.

Jézus csetlő-botló tanítványai képtelenek elképzelni, miről beszél a Mester. Ahogy a könyv elbeszélése halad előre, egyre kevesebbet és kevesebbet kérdeznek erről a fájdalmas témáról, míg nem egészen elcsöndesednek a kellemetlen igazság hallatán.

A kilátások csak sötétebbek és sötétebbek lesznek, amikor Jézus szembenéz a végzetét tervező vallási vezetőkkel. A tanítványok, akik még mindig a dicsőséges ország létrejöttében reménykednek, sokként élik meg Jézus letartóztatását, kihallgatását és keresztre feszítését, ellentétben a várakozásaikkal.

Jézus azonban mindvégig világosan és következetesen tudatta, hová tart, és mit jelent az, hogy Ő meghal, de fel fog támadni. Az utolsó vacsora kenyere és bora az Ő testét és vérének jelképezi (Mk 14:22-25), hiszen Ő a váltság sokakért (Mk 10:45).

Ez nem azt jelenti, hogy sztoikus belenyugvással ment a keresztre. A Gecsemáné kertben élet-halál küzdelmet vívott, hogy meg tudja hozni ezt a döntést (Mk 14:32-42). A kereszten kétségbeesve kiáltott fel: „*Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem*” (Mk 15:34, ÚRK)? *Márk evangéliuma* bemutatja üdvösségünk árát, a Krisztus által tapasztalt sötétséget. A kereszten azonban nem az út vége. Feltámadása után Jézus találkozót tervez tanítványaival Galileában, és amint tudjuk, elindult a keresztény egyház.

Különleges történet, amelyet tömör, gyors ütemben haladó stílusban fogalmazott meg az evangélium írója, rövid kommentárral. Egyszerűen elmondja a történetet, aztán hagyja, hogy a szavak, tettek és folyamatok önmagukért beszéljenek a Názáreti Jézus életéről és haláláról.

Thomas R. Shepherd PhD, DrPH az Andrews Egyetem Teológiai Szemináriumán az Újtestamentumi Tanszék professzora és vezető kutatója. Feleségével, Sherryvel három felnőtt gyermekük és hat unokájuk van.

Nincs tudomásom arról, hogy Romániában létezne olyan rendszeres terv, melynek segítségével minden településen – regionális és országos szinten egyaránt – bizonyosságot tehetnénk Krisztusról. Becsléseim szerint minden adventista gyülekezetre legkevesebb 15, adventista jelenlét nélküli falu jutna, de ezek az egyszerű matematikai számítások még nem jelentik azt, hogy azonnal minden romániai településen hirdetni fogjuk az evangéliumot (ld. Mt 24:14). Évekre van szükség, hogy Urunk, Jézus Krisztus példáját kövessük, aki „körüljárja vala a városokat mind, és a falvakat, tanítván azoknak zsinagógáiban, és hirdetvén az Isten országának evangéliumát, és gyógyítván mindenféle betegséget és mindenféle erőtlenséget a nép között” (Mt 9:35).

”

**Előtalálá pedig őt egy ember,
mikor a mezőben bolyong vala,
és megkérdé őt az az ember,
mondván: Mit keresel?
És monda: Az én bátyáimat
keresem.**

(1Móz 37:15)

Nagy előnyünkre szolgál, hogy ma sokkal könnyebb eljutnunk országunk bármely pontjára, mint bármikor (ld. ApCsel 1:8). A jelenlegi anyagi és informatikai források semmiben sem hasonlíthatók össze azzal, amivel elődeink rendelkeztek 150 vagy 100 évvel ezelőtt. A modern technológia lehetővé teszi, hogy bizonyos dolgok távolról is kivitelezhetőek legyenek, mint amikor az Úr Jézus szavai gyógyítottak, jóllehet Ő maga nem volt ott a beteg mellett (ld. Lk 7:6–7).

Daniel Brînzan, lelkipásztor

**Mit teszünk?
Mindenikünknek
megvan a maga
válasza.
Én elmegyek!**

NE FELEDJÉTEK:

KÖZÖSSÉG (5–10 perc)

1. Üdvözljük mosollyal és kedves szavakkal a Szombatiskola minden tagját, de a vendégeket is!
2. Bátorítsuk egymást tapasztalatainkkal, meghallgatott imáinkkal, missziós tevékenységeink sikerélményeivel!
3. Megoszthatjuk csoporttársainkkal az imalistánkon szereplő személyek nevét, hogy együtt imádkozhassunk érettük.

MEGBESZÉLÉS (20–25 perc)

1. Beszéljük meg a napi részek központi gondolatait, és azok alkalmazási lehetőségeit.
2. Vegyen részt mindenki a megbeszélésen!
3. A Biblia és a Prófétaság Lelke írásainak naponkénti olvasása segít ébren tartanunk lelki életünket.

MISSZIÓ (5–10 perc)

1. A tanulmány megbeszélése mindig gyakorlati határozatokkal ér véget!
2. Minden csoport készítsen missziótervet, amelyben a csoport minden tagja részt vehet.
3. A Szombatiskola híreiről készült videóanyagok értékes, gyakorlatban alkalmazható ötleteket tartalmaznak. Megtekinthetők és letölthetők a „Școala de Sabat” YouTube-csatorna „Știri Misio-nare Video” lejátszási listáján.

IMALISTA

A következő személyekért imádkozom:

Családtag _____

Rokon _____

Barát _____

Szomszéd _____

Gyülekezeti tag _____

Adventista jelenlét nélküli település lakója _____

Kutassátok az Írásokat!

„Ha többet olvasnánk a Bibliát, ha jobban értenénk igazságait, nagyobb világossággal és bölcsességgel rendelkező nép lennénk. A Szentírás tanulmányozása folytán a lélek erőt nyer.” (*Tanácsok a gyülekezetnek*, 113. o.)

Július

- 1 Mikeás 1
- 2 Mikeás 2
- 3 Mikeás 3
- 4 Mikeás 4
- 5 Mikeás 5
- 6 Mikeás 6
- 7 Mikeás 7
- 8 Náhum 1
- 9 Náhum 2
- 10 Náhum 3
- 11 Habakuk 1
- 12 Habakuk 2
- 13 Habakuk 3
- 14 Sofóniás 1
- 15 Sofóniás 2
- 16 Sofóniás 3
- 17 Aggeus 1
- 18 Aggeus 2
- 19 Zakariás 1
- 20 Zakariás 2
- 21 Zakariás 3
- 22 Zakariás 4
- 23 Zakariás 5
- 24 Zakariás 6
- 25 Zakariás 7
- 26 Zakariás 8
- 27 Zakariás 9
- 28 Zakariás 10
- 29 Zakariás 11
- 30 Zakariás 12
- 31 Zakariás 13

Augusztus

- 1 Zakariás 14
- 2 Malakiás 1
- 3 Malakiás 2
- 4 Malakiás 3
- 5 Malakiás 4
- 6 Máté 1
- 7 Máté 2
- 8 Máté 3
- 9 Máté 4
- 10 Máté 5
- 11 Máté 6
- 12 Máté 7
- 13 Máté 8
- 14 Máté 9
- 15 Máté 10
- 16 Máté 11
- 17 Máté 12
- 18 Máté 13
- 19 Máté 14
- 20 Máté 15
- 21 Máté 16
- 22 Máté 17
- 23 Máté 18
- 24 Máté 19
- 25 Máté 20
- 26 Máté 21
- 27 Máté 22
- 28 Máté 23
- 29 Máté 24
- 30 Máté 25
- 31 Máté 26

Szeptember

- 1 Máté 27
- 2 Máté 28
- 3 Márk 1
- 4 Márk 2
- 5 Márk 3
- 6 Márk 4
- 7 Márk 5
- 8 Márk 6
- 9 Márk 7
- 10 Márk 8
- 11 Márk 9
- 12 Márk 10
- 13 Márk 11
- 14 Márk 12
- 15 Márk 13
- 16 Márk 14
- 17 Márk 15
- 18 Márk 16
- 19 Lukács 1
- 20 Lukács 2
- 21 Lukács 3
- 22 Lukács 4
- 23 Lukács 5
- 24 Lukács 6
- 25 Lukács 7
- 26 Lukács 8
- 27 Lukács 9
- 28 Lukács 10
- 29 Lukács 11
- 30 Lukács 12

június 29 – július 5.

Az evangélium kezdete

Szombat délután

E heti tanulmányunk: Ézsaiás 40:3; Dániel 9:24-27;

Apostolok cselekedetei 13:1-5, 13; 15:36-39; Márk 1:1-15

Alapige: „Minekutána pedig János tömlöcbe vettetett, elméne Jézus Galileába, prédikálván az Isten országának evangéliumát, és mondván: Betelt az idő, és elközelített az Istennek országa; térjetek meg, és higgyetek az evangéliumban!” (Mk 1:14-15).

Ki írta *Márk evangéliumát*, és mi célból? Egyik evangélium sem nevezi meg a szerzőjét. Egyedül János tesz egy közelítő utalást „a szeretett tanítványt” említve (Jn 21:20, 24).

A Kánonban szereplő evangéliumokat már a korai időktől kezdve kapcsolatba hozták valamelyik apostollal (Máté, János), vagy egy apostol munkatársával. Például *Lukács evangéliumát* Pállal hozták összefüggésbe (lásd Kol 4:14; 2Tim 4:11; Filem 1:24), *Márk evangéliumát* pedig Péterrel (lásd 1Pt 5:13).

Bár *Márk evangéliumának* szerzője nem nevezi meg magát a szövegben, a korai egyházi hagyomány szerint írója János Márk volt, aki egy időben Pállal és Barnabással utazott (ApCsel 13:2-3), később pedig Péter munkatársa lett (1Pt 5:13).

Ezen a héten első lépésként Márkról tanulunk, azt, amit a Szentírás mond róla, tanúi leszünk kezdeti kudarcának, majd pedig megerősödésének. Ezután rátérünk *Márk evangéliumának* első szakaszára, előretekinthetve megnézzük, hogy merre tart a történet, visszafelé pillantva pedig azt vizsgáljuk, hogyan is tudott egy ilyen könyvet megírni egy kudarcot vallott, ám később megerősödött misszionárius.

1 Olvassuk el ApCsel 12:12 versét! Hogyan mutatja be ez a könyv Márkot?

János Márk, *Márk evangéliumának* legvalószínűbb szerzője bizonyára még fiatal volt, amikor az *Az apostolok cselekedetei* 12. fejezetének eseményei játszódtak, körülbelül a Kr. u. 40-es évek közepén. A 12. vers szerint egy Mária nevű asszony fia. Mária az egyház tehetős támogatója volt, otthonában tartotta *Az apostolok cselekedetei* 12. fejezete által híressé lett imaórát. Péter börtönből való szabadulása és az azt követő események, majd Heródes halála tele van Péter és a király közti feltűnő – sőt, időnként humoros – különbségekkel. János Márknak nem igazán van szerepe ebben a történetben, de ezen a ponton történő bemutatása előkészíti későbbi kapcsolódását Barnabáshoz és Pálhoz.

2 Olvassuk el ApCsel 13:1-5, 13 verseit! János Márk hogyan szegődött Pál és Barnabás mellé, és mi lett ennek a következménye?

Az apostolok cselekedetei 13. fejezete Pál és Barnabás első misszióútjáról ír, amely Kr. u. 46-ban kezdődött. János Márkot csak az 5. vers említi, csupán segítői vagy szolgai szerepben, azután nem találunk utalást rá egészen a 13. versig, ott egy rövid megjegyzés említi, hogy visszatért Jeruzsálembe.

Távozására nincs indoklás, és érzései, érzelmei leírása híján csak elképzelni lehet, mi indíthatta arra, hogy visszavonuljon a kétségtelenül rengeteg veszéllyel és kihívással járó missziómunkától. Ellen G. White ezt írja: „Márkot elfogta a félelem és a csüggedés. Egyelőre megingott ama szándékában, hogy feltétel nélkül az Úr munkájának szentelje életét. A nehézségekhez nem volt hozzászokva, az utazás veszélyei és nélkülözései teljesen letörték” (*Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 113. o.). Röviden: túl nehéznek bizonyult számára a helyzet, ki akart lépni.

Ki ne tudná közülünk, milyen érzés visszariadni valamitől, vagy teljes kudarcot vallani valamiben, különösen lelki dolgokban, keresztyén életünk egyes területein? Mit tanultunk hasonló tapasztalatainkból?

3 Olvassuk el ApCsel 15:36-39 szakaszát! Pál miért tartotta alkalmatlannak János Márkot? Barnabás miért adott neki egy második esélyt?

ApCsel 15:38 megindokolja, hogy Pál miért utasította el a fiatalembert: mert Márk visszafordult, nem folytatta a szolgálatot. Az apostol hozzáállása érthető, ha nyers is. Kemény, megterhelő volt a misszionáriusok élete, különösen az ókori világban (vö. 2Kor 11:23-28). Pál a munkatársaira támaszkodott, hogy ők segítsenek hordozni a nagy kihívást jelentő munka és körülmények terheit. Az ő nézőpontja szerint nem érdemelt helyet a gonosz erők ellen vállalva harcoló misszionáriusok csapatában az, aki ilyen gyorsan meghátrált.

Barnabás nem értett egyet Pállal. Ő látta a lehetőséget Márkban, és nem akart elfordulni a fiatalembertől. Olyan heves vita alakult ki Pál és Barnabás között János Márk miatt, hogy elváltak útjaik. Pál Silást választotta útítársául, Barnabás pedig Márkot vitte magával.

Az *apostolok cselekedetei* nem magyarázza, miért döntött úgy Barnabás, hogy magával viszi Márkot. Ebben a könyvben itt jelenik meg utoljára a két férfi, érdekes módon azonban az Újszövetség nem itt említi utoljára Márkot.

4 Olvassuk el Kol 4:10, 2Tim 4:11, Filem 24 és 1Pt 5:13 verseit! Milyen részletekre utalnak ezek az igeversek Márk későbbi munkába állásáról?

Úgy tűnik, hatalmas változás ment végbe Márkban. Ezekben a szakaszokban Pál elismeri, hogy számára mennyire értékes a fiatalember a szolgálatban. Munkatársaként utal rá, és azt akarja, hogy Timótheus vigye magával hozzá. Péter is megemlíti, hogy szintén szoros munkatársi kapcsolata volt Márkkal. Pál és Péter valószínűleg a Kr. u. 60-as években írták leveleiket, úgy tizenöt-húsz évvel *Az apostolok cselekedetei* 15. fejezetében lejegyzett események után. Márk egyértelműen kiköszörülte a csorbát, és szinte biztos, hogy azért, mert unokatestvére, Barnabás bízott benne.

Idézzünk fel egy esetet, amikor valamiben kudarcot vallott valaki – mi magunk vagy egy barátunk –, de kapott egy második esélyt! Hogyan változtatott ez az esemény a szereplőkön, illetve azokon, akik segítettek nekik? Hogyan hat az ilyen tapasztalat a másokért való szolgálatunkra?

- 5** Olvassuk el **Mk 1:1-8** szakaszát! Kik szerepelnek ezekben az igeversekben, mit mondanak, mit tesznek?

E verseknek három fő szereplője van: Jézus Krisztus, akire Mk 1:1 utal, az Atya Isten (Mk 1:2 szerint) és Keresztelő János, a hírnök és prédikátor, akiről szól e szakasz utolsó része. Mk 1:2-3 tartalmaz egy ószövetségi idézetet, amivel Márk bemutatja, merre fog alakulni a történet. Az idézeteket három szakaszból vette: 2Móz 23:20, Ézs 40:3 és Mal 3:1.

- 6** Olvassuk el **2Móz 23:20, Ézs 40:3 és Mal 3:1** verseit! Mi a közös ebben a három igében?

2Móz 23:20 egy angyalra utal, akit Isten küld Izrael előtt, hogy bevezesse a népet Kánaánba. Ézs 40:3 arról szól, hogy Isten megjelenik a pusztában, a neki készített úton. Mal 3:1 egy hírnökről tudósít, aki az Úr előtt megy, készíti az útját. Mindhárom szakasz egy útról beszél.

Az ézsaiási szöveg több ponton kapcsolódik Keresztelő János szolgálatához, és az *Úr útjára* irányítja a figyelmet. Márk evangéliumában a gyors ütemben haladó elbeszélés erősíti az utazás érzését. Jézus azon az úton halad, ami a kereszthez, értünk vállalt áldozati halálához vezet.

Azonban sok mindennek kell történnie, mielőtt a kereszthez ér. Az út még csak most kezdődik, Márk pedig mindent elmond róla.

Az Ószövetségből vett idézettel összhangban Mk 1:2-3 arról beszél, hogy Keresztelő János bűnbánatra, megtérésre, a bűntől való elfordulásra és Istenhez való visszatérésre szólított (Mk 1:4). Úgy öltözött, mint Illés próféta (vö. 2Kir 1:8), és Mk 1:7-8 szerint arról a Személyről szól, aki utána jön, de hatalmasabb nála. Az eljövendőnek még a saruja szíját sem méltó megoldani, ez a kijelentése mutatja, hogy milyen magasztos képe volt Jézusról.

7 Olvassuk el Mk 1:9-23 szakaszát! Ki jelent meg Jézus keresztségekor? Mi történt akkor?

János megkeresztelte Jézust a Jordán folyóban. Amint felemelkedett a vízből, megnyílt a menny, és a Szentlélek galamb formájában leszállt rá. Hallotta Isten hangját: „*Te vagy az én szerelmes fiam, akiben én gyönyörködöm*” (Mk 1:11).

Ezek az események Jézus keresztségének fontosságát mutatják. Az Atya, a Fiú és a Szentlélek együtt erősíti meg, hogy ezennel elkezdődik Jézus szolgálata. *Márk evangéliuma* 15. fejezete szerint a keresztségében ennek az eseménynek a jelentősége talál visszhangra. Több hasonló elem újra lejátszódik a történetnek abban a részében.

A Lélek ragadta el Jézust a pusztába. A „kivitte” szó görögül a köznyelvben ismert *ekballó*, amit *Márk evangéliuma* a démonok kiűzésére is használ. A Lélek jelenléte jól mutatja, hogy milyen hatalma volt Jézus életében a Szentléleknek. Az Úr elindult szolgálatának útján, és azonnal megütközött Sátánnal. A csata hevét érzékelteti az utalás, hogy a kísértések negyven napon át tartottak, miközben vadállatok portyáztak a területen, majd angyalok szolgáltak Jézusnak.

Márk evangéliuma nyitó jelenetének szokatlan jellemzője, hogy bemutatja Jézus isteni és emberi természetét. Az isteni természet oldaláról: Ő a Krisztus, a Messiás (Mk 1:1), az Úr, akinek jöttét hírnök jelenti be (Mk 1:2-3), hatalmasabb Jánosnál (Mk 1:7), Ő a szeretett Fiú, akire szállt a Lélek (Mk 1:10-11). Az emberi természet oldaláról a következőt látjuk: János keresztelte meg (nem pedig fordítva, Mk 1:9), a Lélek vezette (Mk 1:12), Sátán megkísértette (Mk 1:13), vadállatok vették körül (Mk 1:13), angyalok szolgáltak neki (Mk 1:13).

Mi a célja ezeknek a kontrasztoknak? Krisztus, Urunk, Megváltónk és Istenünk csodálatos lényére mutatnak, aki ugyanakkor emberként a testvérünk és példaképünk. Hogyan foghatnánk fel a maga teljességében ezt? Sehogy. Mégis fogadjuk el hittel, csodálva mindazt, amit ez az igazság Istennek az emberiség iránti szeretetéről nyilatkoztat ki!

Jézus Isten volt, de felvette az emberi természetet is, hogy megmentse bennünket. Mit árul ez el Isten hatalmas szeretetéről?

8 Olvassuk el Mk 1:14-15 verseit! Mi a Jézus által hirdetett evangéliumi üzenet három része?

Márk összegzi Jézus egyszerű és lényegretörő üzenetét, amelynek három részét az alábbi táblázat mutatja:

Kategória	Tartalom
Idői prófécia	Betelt az idő
Szövetségi ígéret	Elközelített az Isten országa
Tanítványságra hívás	Térjete meg és higgyetek az evangéliumban!

Dán 9:24-27 szakaszában a hetven hétről szól az az idői prófécia, amire Jézus utal. Ez a prófécia akkor teljesült, amikor Jézus megkeresztelkedett, és a Szentlélek felkente, majd elkezdte szolgálatát (ApCsel 10:38). A hetven hétről szóló, lenyűgöző próféciát az alábbi táblázat magyarázza:

Ebben a próféciában egy nap egy évet jelent (4Móz 14:34; Ez 4:6). Kr. e. 457-ben kezdődött, az Artaxerxész, Perzsia királya által kiadott rendelettel, amelyben engedélyezte Jeruzsálem helyreállításának befejezését (lásd Ezsdrás 7). A hatvankilenc prófétai hét Kr. u. 27-ig tartott, amikor Jézus megkeresztelkedett és szolgálatának kezdetén felkente a Szentlélek. Keresztre feszítése három és fél évvel később történt. A hetvenedik hét végén, Kr. u. 34-ben Istvánt megkövezték, azután kezdődött az evangélium hirdetése nemcsak a zsidók, hanem a pogányok között is.

Mikor tanulmányoztuk legutóbb a hetven hétről szóló próféciát? Ennek ismerete hogyan erősítheti a hitünket – nemcsak Jézusba, hanem a prófétai Szó megbízhatóságába vetett hitünket is?

További tanulmányozásra: Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 2010, Advent Kiadó, „Kiáltó szó a pusztában” c. fejezet, 71–81. o.; *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, „Az evangélium hírnökei” c. fejezet, 111–117. o.

Lenyűgöző, hogy Jel 14:6-7 verseiben az első angyal üzenete párhuzamos gondolatokat tartalmaz Mk 1:15 versében a Jézusról szóló evangéliumi üzenettel! Az első angyal az örökkévaló evangéliumot hirdeti a világnak az utolsó napokban, előkészítve ezzel Jézus második eljöveteletét. Jézus szavaihoz hasonlóan az angyal végidei üzenetében is megvan ugyanaz a három elem, amint az alábbi táblázat is mutatja:

Márk 1	Kategória	Jelenések 14
Betelt az idő (Dániel 9)	Idői prófécia	Az ítélet órája (Dániel 7-8)
Elközelített az Isten országa	Szövetségi ígéret	Örökkévaló evangélium
Térjetek meg és higgyetek!	Elhívás a tanítványságra	Féljétek, dicsőítsétek, imádjátok Istent!

Az első angyal üzenete bejelenti az advent előtti ítélet kezdetét Dán 8:14 versének 2300 éves prófécijája szerint, ami 1844-ben kezdődött el. Az ítélet elhozza Isten országát üldözött népe számára (Dán 7:22). A végidőben hangzik el az első angyal üzenete, hogy féljük, dicsőítsük és imádjuk Istent, ami tanítványságra hív, miközben a Jelenések 13. fejezetében ábrázolt fenevadak hamis isten félelmére, dicsőítésére és imádására szólítják a világot. Jézus üzenete Márk 1. fejezetében szorosan kötődik Dániel prófeciáihoz az evangélium hirdetésének kezdetén, hasonlóképpen az első angyal üzenete is kapcsolódik Dánielhez a föld történelmének záró időszakában.

Naponkénti tanulmányozásra: Jónás 3 – Mikeás 5;

Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnymán*, „A helyes és a helytelen nevelés” c. fejezet első három bekezdése

1. Hogyan kellett böjtölniük a ninivei állatoknak? _____
2. Mit érez Isten azok iránt, akik nem tudnak különbséget tenni jobb- és balkezük között? _____
3. Ki „volna e népnek prófétája”? _____
4. Kit kellett „pálcával arcul verni”? _____
5. Milyen iskolákra van szükségünk? _____

Általános áttekintés

Evangéliuma első versében Márk nemcsak a bevezető fejezet, hanem az egész narráció témáját összefoglalja: „A Jézus Krisztus, az Isten Fia evangéliumának kezdete.” Abban az évszázadban, amelyben az embereket gyakran kísértette a Krisztus evangéliumától eltérő „örömhír” varázsa (ld. Gal 1:9), Márk a keresztény vallás lényege kiemelésének céljával egy magasztos kijelentéssel kezdi beszámolóját. Jézus nemcsak azoknak fedte fel az evangéliumát, akiket meggyógyított az érintésével, hanem egy kiterjedt, változatos összetételű közösségnek, amelynek szüksége volt arra, hogy legyen benne. Márk szerint Jézus az evangélium.

A tanulmány témái

E heti tanulmányunk Márk evangéliuma első versének két elemét vizsgálja meg: a „Jézus Krisztus evangéliuma” szó szerkezetet, valamint a „Jézus Krisztus” nevet.

1. „Jézus Krisztus evangéliuma”. Márk számára az evangélium (görögül *euangelion*) Isten jó híre, amely a Szentírásban gyökerezik, Krisztus hirdette a zsinagógákban, valamint földi küldetése révén is megnyilvánult a világban. Isten jó híre valójában Jézus jó híre.
2. „Jézus Krisztus”. Márk az Úr Jézust szolgálata különböző szempontjaitól mutatja be olvasóinak. Jézus Isten Fia, a Szent. Mások Nagy Tanítónak és Igehirdetőnek is nevezik, irgalmas Gyógyítónak, aki Galilea területén és azon túl végzi szolgálatát.

Magyarázat

Az evangélium kezdete

Az Újtestamentum mind a négy evangéliumának első sorai az Úr Jézus Krisztus „kezdetére” utalnak. Máté evangéliuma Jézus emberi származásával kezdődik: „Jézus Krisztusnak, Dávid fiának, Ábrahám fiának nemzetségéről való könyv” (Mt 1:1). Lukács az evangéliumát azzal a feltárással kezdi, hogy szemtanúk megállapításai alapján „sokan kezdeték rendszerint megírni” (Lk 1:1–2) a Jézus nyilvános szolgálatáról szóló történetet. János „kezdete” különleges, mivel egy olyan időre vonatkozik, amely megelőzi az emberi történelem – az eredet – hajnalát. János evangéliumának első sora Jézus Krisztus öröktől fogva létezésére utal: „Kezdetben vala az Ige” (Jn 1:1). Ezzel szemben Márk evangéliumának

nyitó sora ekképpen hangzik: „A Jézus Krisztus, az Isten Fia evangéliumának kezdete” (Mk 1:1), amiből következik, hogy Jézus Krisztus evangéliumának leírását a történetek kezdetétől jegyzi le.

Márk evangéliumának első sora a könyv témáját foglalja össze: „A Jézus Krisztus, az Isten Fia evangéliumának kezdete” (Mk 1:1). Az előttünk álló héten ebből a mondatból a „Jézus Krisztus evangéliuma” és a „Jézus Krisztus” szókapcsolatot fogjuk megvizsgálni.

„Jézus Krisztus evangéliuma”

Márkon kívül egyetlen evangélista sem használja a „Jézus Krisztus evangéliuma” szókapcsolatot [gör. *euangelion Iēsou Christou*] az írásában. Ez a kifejezés egyedül Márknál található meg, és azt a gondolatot fogalmazza meg, hogy Jézus és evangéliuma Márk narrációjának központi eleme, lényege.

Márk evangéliuma tanulmányozásának elején tegyük fel a kérdést: Mi az evangélium? Lexikográfiai tanulmányok feltárják, hogy a görög *euangelion* szónak több jelentése van. Az *euangelion* „Isten embereknek szánt jó hírére utal”, „olyan könyv, amely Jézus életével és tanításaival foglalkozik; „evangéliumi beszámoló”, amely „részleteket közöl Jézus életéről és küldetéséről”; „Jézus jó híre” (William Arndt [szerk.]: *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, 2000, 403. o.). Figyelembe véve ezeket a meghatározásokat, arra következtethetünk, hogy Márk Jézus szolgálata irgalmas cselekedeteinek leírására használja az „evangélium” szót, továbbá kifejezi azt is, hogy ez egy Istentől származó jó hír az emberiség számára.

Az evangélium mint Jézus cselekedetei

Márk Jézus emberiségért végzett szolgálata kontextusában mutatja be „Jézus Krisztus evangéliumát”. Már a könyve elején bejelenti a jó hírt, ahogy azt Jézus tanításai és prédikációi (Mk 1:22, 39), a tisztátalan lelkek feletti uralma (Mk 1:27) és csodálatos gyógyításai hirdetik (Péter anyósának felépülése [Mk 1:30–31] és egyéb gyógyítások [Mk 1:32, 34, 40–42]).

János a *logos* preegzisztenciájával és Jézus előjogaival kezdi az evangéliumát, ahogy erről Keresztelő János is tanított. Máté és Lukács jelentős szakaszt szán Jézus emberi eredete témájának és földi élete első éveinek. Márk azonban egyenesen a cselekvő Jézust

mutatja be, Jézus tevékenysége képezi Márk narrációjának középpontját. Márk evangéliuma a cselekvés evangéliuma.

Az evangélium mint a jó hír, amit prédikálni kell

Márk evangéliuma Isten Igéjében gyökerezik, pontosabban Isten kinyilatkoztatásában. Rögtön az első vers kijelentése után – „A Jézus Krisztus, az Isten Fia evangéliumának kezdete” – Márk az Ószövetségből (Ézsaiás könyvéből [Mk 1:2–3]) idéz, és utal Dániel könyvének 70 hetes periódusára (Mk 1:15; vö. Dán 9:24–27). Tisztán látható itt, hogy az evangélium egy pozitív tartalommal bíró üzenet, egy boldog bejelentés. Márk ezt „Isten evangéliumának” definiálja. Az evangélium vagy örömhír tehát egy az emberiségnek szóló isteni kijelentés, kiáltvány, nyilatkozat.

Röviden, Márk azt kívánja értésünkre adni, hogy az evangélium egyszerre Isten Szava és az Úr Jézus cselekedetei földi munkássága során.

„Jézus Krisztus”

Márk evangéliuma kezdetének egy másik fontos szókapcsolata a „Jézus Krisztus” név. Beszámolója során Márk Jézust „Isten Fiaként” (Mk 1:1), ember Fiaként (Mk 9:31) és „Dávid Fiaként (10:47) mutatja be. E három azonosság közül Jézus isteni mivoltáról Márk evangéliumának elején olvashatunk.

Jézus mint Isten Fia. A testet öltéskor Jézus, az örök Fiú felváltotta megváltói szerepét, alávetette magát az Atya Isten tekintélyének (Mk 1:11), és jószántából elfogadta az Atya és a Szentlélek vezetését földi élete során (Mk 1:10–11). Márk ember Fiának is nevezi Jézust, ami voltaképpen utalás Dániel 7. fejezetére. Azáltal, hogy Jézus Krisztus azonosságát az ember Fiaként határozzuk meg, Márk tulajdonképpen igazolja, hogy Isten országa a Jézusé (Dán 7:14, 27), és ez az ország – a Márk körében – közel volt, „elközelített” (Mk 1:15). A szerző részletesen ír Jézusnak mint embernek a cselekedeteiről, de csak miután isteni személyként mutatta be Őt.

Jézus, a szent, „Isten Szentje”. Márk „Isten szentjeként” is bemutatja Jézust, ami megegyezik Jézus isteni státuszával (Mk 1:24). Ez a leírás utalásként értelmezhető Ézsaiás 6. fejezetére, ahol az Úr „szentként” van bemutatva (Ézs 6:3). A mennyei lények a „Szent” megnevezéssel szólítják meg az Urat, ez a kedvelt megnevezésük rá vonatkozóan. Márknál még a démonok is szentként ismerik el Jézust (Mk 1:24, [ho

hagios]), azaz tudatában vannak feddhetetlen, tiszta jellemének (ld. *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, 11. o.). A tisztaság Isten személyének a lényege, következőképpen a tisztátalan lelkek nem állhatnak meg előtte, mi több, elismerik, hogy Isten jelenléte megsemmisíti őket (Mk 1:24).

Jézus mint Tanító és Prédikátor. Márk Tanítóként és Prédikátorként is bemutatja Jézust, aki maga is első eljövetele céljaként emeli ki küldetése ezen szempontjait: „[...] hogy ott is prédikáljak, mert azért jöttem” (Mk 1:38). Az igehirdetés és a tanítás kedvelt helye abban a korban a zsinagóga volt. Ez a hely négyszer van megemlítve Márk evangéliuma első fejezetében (Mk 1:21, 23, 29, 39). Jézus tanításai és prédikációi magukon viselték a kinyilatkoztatásból származó isteni bélyeget, amit Jézus megpróbált átadni a hallgatóságának, mondván: „Betelt az idő, és elközelített az Istennek országa” (Mk 1:15). Miután Jézus a zsinagógában kiűzött egy tisztátalan lelket valakiből, a jelenlévők „mindnyájan elálmélkodának, annyira, hogy egymás között kérdezgeték, mondván: Mi ez? Micsoda új tudomány ez, hogy hatalommal parancsol a tisztátalan lelkeknek is, és engedelmeskednek néki?” (Mk 1:27).

Habár Márk megjegyzi, hogy Jézus nem úgy tanította az embereket, mint a kor írástudói (Mk 1:22), üzenete összhangban volt Keresztelő János tanításaival. János megtérésre szólította az embereket (Mk 1:4), ahogyan Jézus is, és felszólította hallgatóit, hogy higgyék és fogadják el üzenetét.

Jézus nemcsak egy városban tanított és prédikált (mint például Kapernaumban, amelyet „Jézus városának” is neveztek; Mk 1:21). Utazó Prédikátor volt, aki „prédikál vala azoknak zsinagógáiban, egész Galileában, és ördögöket űz vala” (Mk 1:39).

Jézus mint Gyógyító. Márk evangéliuma első fejezete szerint Jézus munkássága nem korlátozódott egyetlen városra vagy helyre, mint például a zsinagóga. Jézus „Galilea tengere mellett járt” (Mk 1:16), egy napon meglátogatta Simont és Andrást az ő otthonában (Mk 1:29), vagy visszahúzódott valamely elszigetelt helyre (Mk 1:35). Küldetése kiterjedt Galilea egész tartományára és a környező tájakra (Mk 1:28), beleértve a lakatlan területeket is (Mk 1:45). Megkereste az embereket ott, ahol éltek.

Intenzív tanítói és igehirdetői tevékenysége mellett gyógyított is. Célja a teljes ember helyreállítása volt. Meggyógyított egy ördögöst a zsinagógában (Mk 1:23–26), visszaadta az egészségét Péter anyósának, aki

„hideglelésben feküdt vala” (Mk 1:30–31), és ördögöket űzött ki az emberekből (Mk 1:32–34, 39). Nem maradt közömbös a belpoklos szenvedései láttán sem: nem félt, hogy elkaphatja tőle a betegséget, megérintette és meggyógyította őt (Mk 1:40–42). Jézus a testet öltött jó hír, az evangélium sok ember számára: „És az egész város odagyűlt vala az ajtó elé” (Mk 1:33); „és mennek vala hozzá mindenfelől” (Mk 1:45). Munkája során a teljes emberi lényt állította helyre. A helyreállítás Jézus Krisztus evangéliumának lényege, a szó leggyakorlatibb értelmében.

Alkalmazás

Pál apostoltól tudjuk, hogy az első században az igaz evangélium mellett több más „örömhír” is terjengett. Sajnos ezek a hamis evangéliumok sok keresztényt megtévesztettek (ld. Gal 1:6). Kérd meg a csoportod tagjait, hogy elmélkedjenek az alábbi kérdéseken:

1. Milyen jelentőséggel bír számodra az evangélium?
2. Mi a lényege annak az evangéliumnak, amelyben hiszel?
3. Napjainkban a közösségi oldalak életünk számos területét irányítják: hogyan kommunikálunk, hogyan építjük ki a kapcsolatainkat, hogyan osztunk meg híreket, információkat. Hogyan irányítja az evangélium az életünket?
4. Isten Igéje napjainkban is fontos forrása az igazi örömhírnek?
5. Jézus prédikált, gyógyított, imádkozott és tanította az embereket. Oszd meg a csoportoddal Jézus munkájának azt a vetületét, amely a legnagyobb hatást tette rád mint szombatiskolai tanítóra! Kérdezd meg a csoportod tagjait, hogy életükben Jézus szolgálatának mely aspektusai a legfontosabbak!

Jézus szolgálatának egy napja

Szombat délután

E heti tanulmányunk: 3Mózes 13; Márk 1:16-45; 5:41; Lukács 6:12;
János 1:29-42

Alapige: „És monda nékik Jézus: Kövessetek engem, és én azt mívelem, hogy
embereket halásszatok” (Mk 1:17).

Mindegyik evangélium a maga különleges módján mutatja be Jézus szolgálatának kezdetét. Máté lejegyzí, hogyan hívta el Jézus a tanítványokat, majd mondta el a Hegyi Beszédet.

Lukács közli Jézus szombatnapi, nyitó beszédének történetét a názáreti zsinagógában.

János felidézí az első néhány tanítvány elhívását, majd a kánai menyegzót, ahol Jézus az első jelet tette.

Márk evangéliuma elbeszéli négy tanítvány elhívását, majd részletesen szól egy kapernaumi szombatnapról és az utána történteokról.

Egy szombat Jézussal – Márk a könyve elején ezzel a beszámolóval ad ízelítőt az olvasónak abból, hogy kicsoda Jézus. Az e heti tanulmányban tárgyalt szakasz csak keveset közöl Jézus szavaiból: rövid elhívás tanítványságra, parancs egy démonnak, különböző helyek meglátogatásának terve, egy leprás meggyógyítása, majd utasítása, hogy mutassa meg magát egy papnak, aki tisztának nyilvánítja. A hangsúly a cselekményen van, különösen az emberek meggyógyításán. Az evangélium írója szereti az *azonnal* szót használni, hogy érzékeltesse Jézus szolgálatának gyors ütemét.

1 Olvassuk el Mk 1:16-20 szakaszát! Kik voltak azok a férfiak, akiket Jézus tanítványainak hívott el? Mit válaszoltak?

Márk evangéliuma 1. fejezete nem jegyez fel sokat Jézus szavaiból. Mk 1:17 azonban megemlíti, amit két halászembernek mondott. Egyikük Simon, akit később Péternek nevezett el, a másik a testvére, András. A két férfi a Galileai-tenger partján éppen a hálót vetette ki.

Nem történik említés hajóról, vagy egyéb, komoly halászfelszerelésről, és ez talán arra utal, hogy a két férfi nem volt tehetős ember. Mk 1:19-20 verseiben azt olvassuk, hogy Jakab és János egy hajóban voltak apjukkal és a szolgálkával, ami azt sugallja, hogy ők jobban álltak anyagilag, mint Péter és András. Lukács sejtetni enged, hogy Péternek is volt hajója, és Jakab meg János valószínűleg együtt dolgozott Péterrel és Andrással (lásd Lk 5:1-11). *Márk evangéliuma* talán különbséget mutat a két testvérpár között, hogy szemléltesse: Jézus tanítványainak hívja azokat, akiknek kevesebb anyagi forrása van, és azokat is, akik többel rendelkeznek.

Jézus egyszerű, közvetlen próféta szavakkal hívja el tanítványait. Azt mondja, hogy kövessék Őt, legyenek a tanítványai. Jelzi, hogy ha elfogadják a hívását, emberek halászaivá teszi őket.

2 Vajon miért válaszoltak ezek az emberek azonnal (Mk 1:16-20) és hagytak hátra mindent, hogy kövessék Jézust?

János evangéliuma részletesebben ábrázolja ezt a képet (lásd Jn 1:29-42). Úgy tűnik, a testvérek Keresztelő János követői voltak, és halották a kijelentését, hogy Jézus „*az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűnét*” (Jn 1:29, ÚRK). Találkoztak Jézussal, időt töltöttek vele a Jordán folyónál. Amikor tehát elfogadták hívását a szolgálatra, az nem komolytalanság vagy virtuskodás volt, hanem nagyon is átgondolt döntés.

Vajon miért nem oszt meg Márk ennél több részletet? Valószínűleg azért, hogy Jézus hatalmát hangsúlyozza. Jézus szól, a készséges halászember válaszolnak, aminek hatására többé az életük, sőt az egész világ sem lesz már ugyanaz.

Minek az elhagyására hív most Jézus, hogy követhesd Őt? (Gondolj a válaszod következményeire, horderejére, különösen, ha most semmi konkrét nem jut eszedbe!)

3 Olvassuk el **Mk 1:21-28** szakaszát! Milyen felejtethetlen eset történt a kapernaumi zsinagógában? Milyen lelki igazságokat tanulhatunk meg ebből a beszámolóból?

A legtöbb keresztyén szerez feledhetetlen pillanatokat a lelki élete során: amikor eldöntötte, hogy követi Jézust, a keresztsége napja, egy meghatározó igehirdetés, amikor erősen érezte Isten jelenlétét. Néhány ilyen pillanat nem csupán feledhetetlen, de az ember életét is megváltoztatja.

Többek számára ilyen lehetett az a szombat Kapernaumban, amelyről az első fejezet szól. *„Álmélkodtak tanításán, mert úgy tanította őket, mint akinek hatalma van, és nem úgy, mint az írástudók”* (Mk 1:22, ÚRK). Miközben Jézus beszélt, egy démontól megszállott ember – kétségtelenül azért, mert tanításának ereje hatott rá – így kiáltott: *„Mi közünk hozzád, názáreti Jézus? Azért jöttél, hogy elpusztíts minket? Tudom, ki vagy: az Isten Szentje”* (Mk 1:24, ÚRK). Jézus kiűzte a démon.

Gondoljunk bele, mi minden következik a démon szavaiból! Az első, hogy a démon felismeri Jézusban „Izrael Szentjét”. Megerősíti, hogy Jézus Isten szent küldötte, egészen más, mint Sátán tisztátalan, szentségtelen seregei. Szent dolgok és egyének köré istentiszteleti háttérrel, nem pedig szentségtelen és tisztátalan dolgokat képzelünk el. Ebben a történetben tehát éles ellentétben állnak a jó és a gonosz erők, láthatjuk a nagy küzdelem valóságát. Az emberek talán nem mérik fel, kicsoda Jézus, de a démon egyértelműen tudja, és nyilvánosan ki is jelenti. Továbbá érthető a parancs, hogy menjen ki az emberből, viszont azt miért mondta neki, hogy „némulj el”? Itt jelenik meg először *Márk evangéliumában* egy figyelemreméltó motívum: Jézus hallgatásra int mindenkit azzal kapcsolatban, hogy ki Ő. A teológusok ezt nevezik „messiási titoknak”.

Nagyon is jó oka volt annak, hogy Jézus hallgatásra intett, mert az Ő idejében a messiási váradalmaknak politikai felhangja volt. Kockázattal járt, ha valakit messiásnak mondtak. Azonban a csendre intés mellett elhangzik a tévedhetetlen kinyilatkoztatás is, hogy kicsoda Jézus. Idővel világossá vált: kilétét nem lehet elrejteni, és az evangéliumnak éppen az a központi üzenete, hogy ki Ő. Az embereknek nemcsak tudniuk kell, hogy ki Ő, de dönteniük is kell arról, hogyan fogadják eljövételét, és az mit jelent számukra.

Amikor bizonyóságot teszünk, miért bölcs dolog nem egyszerre elmondani mindent, amit a „jelenvaló igazságról” hiszünk?

4 Olvassuk el Mk 1:29-34 szakaszát! Jézus hogyan segített Péter családján? Milyen lelki tanulságot vonhatunk le ebből a beszámolóból?

A zsinagógában történt emlékezetes szolgálata után Jézus visszavonult Péter otthonába szűk tanítványi körével (Péterrel, Andrással, Jakabbal és Jánossal). Nyilván azért, hogy a szombat további részét közös étkezéssel, baráti légkörben töltsék. Csakhogy aggasztó hír érkezik: Péter anyósa belázasodott, ami annak idején azt jelentette, hogy az ember vagy meggyógyul, vagy meghal. Jézusnak is beszámolnak a betegségről. A Mester kézen fogja az asszonyt, talpra állítja, aki azonnal gondoskodni kezd ellátásukról. Nagyszerű példa ez arra, hogy akit Jézus megment és meggyógyít, az válaszul szolgálni fog.

Márk evangéliumában Jézus gyakran úgy gyógyít, hogy megérinti a beteget (lásd Mk 1:41; 5:41), máskor azonban nem említ ilyet (lásd Mk 2:1-12; 3:1-6; 5:7-13).

Jézus még nem végzett a szolgálattal azon a napon. Napnyugta után sokan indultak Péter házához gyógyulásért, nyilván azért, mert látták, mi történt a zsinagógában, vagy hallottak róla. Az evangélium írója nem közli konkrétan az olvasókkal: az emberek azért mentek későn, mert megvárták a szombat óráinak a végét. Ezek szerint tudta olvasóiról, hogy tisztában vannak a szombat jelentőségével. *Márk evangéliumának* ez a jellemzője egybecseng azzal, hogy olvasói szombatünneplők voltak. Az evangélista beszámol arról, hogy aznap este az egész város összegyűlt az ajtónál (Mk 1:33). Sok időbe telhetett, mire Jézus segített mindenkinek.

„Órák hosszat jöttek-mentek, mert senki nem tudhatta, hogy még másnap is közöttük lesz-e a Gyógyító. Kapernaum addig soha nem látott ilyen napot. A levegőt betöltötte a győzelem hangja, a szabadulás üdvívalgása. A Megváltó örült, hogy örömet szerezhetett. Amint látta a hozzá jövők szenvedését, szíve részvételt telt meg, és örvendezett hatalmának, hogy egészséget és boldogságot adományozhat. Jézus nem szűnt meg munkálkodni, míg az utolsó betegen is nem könnyített. Késő éjszaka volt, mire a sokaság eloszlott, s csönd ülte meg Simon házát. Elmúlt a hosszú, eseményekben gazdag nap, és Jézus pihenésre vágyott. Mialatt azonban a város még az igazak álmát aludta, a Megváltó »fölkelvén, kiméne, és elméne egy puszta helyre és ott imádkozék« (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 2010, Advent Kiadó, 208. o.).

5 Olvassuk el Mk 1:35-39 szakaszát! Milyen fontos tanulságokat vonhatunk le abból, amit Jézus itt tett?

Jézus még pirkadat előtt felkelt, és elvonult egy csendes, elhagyatott helyre imádkozni. Mk 1:35 kihangsúlyozza, hogy tettei középpontjában az imádság állt. Minden egyéb igei alak a mondatban összefoglaló jellegű: fölkel, kiment, pusztára vonult (az eredeti görögben aoristos igeidőben, ami befejezettségre utal). Az „imádkozni” ige viszont befejezetlen múlt időben (elbeszélő múlt) van, ami egy még zajló folyamatra utal – különösen itt. *Jézus imádkozott, tovább imádkozott.* A szöveg azt is kiemeli, hogy milyen korán volt még, amikor Jézus kiment, utalva ezzel imádkozása idejének igencsak hosszú voltára.

Az evangéliumokban mindenütt úgy láthatjuk Jézust, mint az ima emberét (lásd Mt 14:23; Mk 6:46; János 17). Erőtéljes szolgálatának nyilván ez volt az egyik kulcsa.

6 Olvassuk el Lk 6:12 versét! Milyen tanítás rejlik ebben Jézus imaéletéről?

Sok keresztény meghatározott időszakokban imádkozik. Ez a gyakorlat nagyszerű és helyes is, de könnyen rutinná, gépiessé válhat. Kitérhetünk viszont a sémából, ha alkalmanként változtatunk az időponton, vagy a szokottnál hosszabban imádkozunk. A lényeg, hogy ne merevedjünk bele valamiféle megváltoztathatatlan szokásba.

Péter és a társai nem mentek Jézussal az imádság helyére, azonban valószínűleg tudták, hogy hol van, mert megtalálták. Megjegyezték, hogy mindenki Jézust keresi, arra utalva, hogy a Megváltó további gyógyítással és tanítással folytassa az előző nap izgalmas tapasztalatait. Meglepő módon azonban Jézus ezzel nem ért egyet, inkább a szolgálat szélesebb területeire, más helyszínekre mutat. *„Ő pedig így válaszolt: Menjünk máshova, a közeli városokba, hogy ott is prédikáljak, mert azért jöttem”* (Mk 1:38, ÚRK).

Jézusnak sok időre volt szüksége, amit imában töltött, de mi a helyzet velünk? Nekünk mennyi időt kellene az imádságra szánnunk? Mire tanít Jézus példája?

7 Olvassuk el Mk 1:40-45 szakaszát! Mit tanít ez a rész Jézusról? Hogyan viszonyult a társadalom számkivetettjeihez?

A szakaszban, ill. az Ószövetség sok helyén említett lepra nem csak arra utal, amit ma Hansen-kórként ismerünk. A bibliai szóhasználat alapján pontosabb fordítás lenne a „rettegett bőrbetegség”, ami más bőrbetegségeket is jelölhetett. A Hansen-kór valószínűleg a Kr. e. 3. században jelent meg az ősi Közel-Keleten (lásd „lepra” szócikk, David P. Wright és Richard N. Jones: *The Anchor Bible Dictionary*. 4. köt. New York, 1992, Doubleday, 277–282. o.). Tehát a szakaszban szereplő leprás valóban szenvedhetett Hansen-kórban, bár ez nem egészen biztos, csak az, hogy igen rossz állapotban volt.

A leprás hitte, hogy Jézus képes megtisztítani. 3Mózes 13. fejezete szerint a leprásokat rituális értelemben tisztátalannak tekintették, és kerülniük kellett az érintkezést másokkal (lásd 3Móz 13:45-46).

„Jézus megszánta, kezét kinyújtva megérintette, és így szólt hozzá: *Akarom, tisztulj meg*” (Mk 1:41, ÚRK)! A törvény szerint ez a mozdulat tisztátalanná tette volna Jézust aznap estig, amikor fürdőt kellett volna vennie, hogy rituálisan megtisztuljon (vö. 3Mózes 13-15). Márk azonban világossá teszi, hogy Jézus érintése kigyógyította ezt a beteget a leprából. Tehát Őt nem szennyezte be, amikor megérintette.

Jézus elküldte a férfit egy paphoz az utasítással, hogy mutassa be az áldozatot, amit 3Mózes 14. fejezete írt elő ilyen esetekre. *Márk evangéliumában* Jézus mindvégig úgy jelenik meg, mint aki védelmébe veszi és támogatja Mózes tanításait (lásd Mk 7:10; 10:3-4; 12:26, 29-31). Ez a megközelítés éles ellentétben áll a vallási vezetőkével, akik elferdítik a Mózes által adott tanítások eredeti szándékát Márk 7., 10. és 12. fejezetében. Ezek a részletek magyarázzák, miért parancsolta Jézus az embernek, hogy hallgasson (Mk 1:44). Ha elmondaná, hogy Jézus gyógyította meg, az befolyásolhatná a pap döntését, aki elfogult lenne Jézussal szemben. Azonban úgy tűnik, a megtisztított leprás nem értette ezt, és Jézus szavának nem engedelmeskedve szeljtében-hosszában terjesztette a hírt, emiatt pedig Jézus nem tudta más városokban is nagy felbolydulás nélkül elkezdni a szolgálatát.

Hogyan lehetünk óvatosak, nehogy olyasmit tegyünk, ha mégoly nemesek is a szándékaink, ami gátolná az evangélium terjedését?

További tanulmányozásra: Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, „Kapernaumban” és „Megtisztíthatsz engem” c. fejezetek, 201–219. o.

Milyen képet fest Jézusról Márk 1. fejezete? Hatalma van elhívni tanítványokat, akik válaszolnak hívására. Lénye szent, ellentétben a Sátán szolgálatában álló, tisztátalan lelkekkel. Heves harc dúl a jó és a rossz között, de Jézusnak nagyobb a hatalma, mint a démonoknak. Ő részvétet érez a betegek iránt, segít rajtuk, megérinti őket akkor, amikor más ezt nem tenné.

„Jézus a zsinagógában beszélt alapítandó országáról, küldetéséről, Sátán foglyainak szabadon bocsátásáról. [...] Zavar és rémület lett úrrá a tömegben. Az emberek figyelme elterelődött Krisztusról, senki sem figyelt szavára. Éppen ebből a célból vezette Sátán áldozatát a zsinagógába. [...] Aki legyőzte Sátánt a megkísértés pusztájában, újból szemtől szembe került ellenségével. [...] A Megváltó azonban hatalommal szólt, és megszabadította a foglyot” (i. m. 204. o.).

Mindeközben Urunk szorgalmasan végezte szolgálatát, egyik helyről a másikra haladva állandóan kapcsolatban volt az emberekkel. Hogyan tudott higgadtan és állhatatosan viszonyulni a szolgálatához és az emberekhez? Kétségtelenül a napi imaéletéből merített erőt.

Gondoljuk át, milyen lenne a számunkra kivitelezhető napirend, amelynek része az ima és a Szentírás tanulmányozása!

Naponkénti tanulmányozásra: Mikeás 6 – Habakuk 2; Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnymán*, „A helyes és a helytelen nevelés” c. fejezet „Hitetlen szerzők” és „Történelmi és teológiai tudomány” c. alfejezetei

1. „Mit kíván az Úr tetőled?” _____
2. Miért tanácsolja Mikeás, hogy ne bízz a barátban és a közeli rokonban? _____
3. Kik voltak többen, „mint az égnek csillagai”? _____
4. Mi által él az igaz? _____
5. Mire gondolt Ellen White, amikor a könyvesboltokban vaskos történelem- és teológiatudományi könyveket látott?

Általános áttekintés

Márk evangéliumában Jézus földi küldetését az Atyával együttműködve kezdi. Az író már az elején világosan kijelenti, hogy Jézus Isten Fia, „az Istennek Szentje” (Mk 1:24). Isten Fiaként Jézus Isten evangéliumát hirdeti. E mennyei akkreditációval rendelkezve, nagyon aktív életet kezd a földön, amint ezt Márk evangéliumának első fejezete is érzékelteti.

A tanulmány témái

1. Jézusnak az Atyával együtt végzett munkássága.
2. Jézus kapernaumi és egész Galileát lefedő küldetése.
3. Jézus imaélete.
4. Jézus tekintélye.
5. Jézus találkozása az ördögi lelkekkel.

Magyarázat

Jézus, az Atya munkatársa

Jézus élete és munkássága az evangélium átható erejének szemléltetése. Jézus a testet öltött, emberiségnek szóló jó hír. A Megváltó pontosan tudta, mi az Ő küldetése ezen a földön: hirdetni minden embernek Isten evangéliumát. „Menjünk a közel való városokba, hogy ott is prédikáljunk, mert azért jöttem” (Mk 1:38). Márk feljegyzései szerint Jézus naponkénti, aktív szolgálatot végzett embertársaiért.

Megjegyzendő, hogy Márk nemcsak Jézus cselekedeteiről ír ismételten, hanem megemlíti az Atya Isten Fia küldetésében játszott szerepét is. Az Atya és a Fiú szorosan együttműködnek (Jn 5:19). Példa erre Márk 5:19 verse: „[...] Jézus monda néki: Eredj haza a tiedhez, és jelentsd meg nekik, mely nagy dolgot cselekedett veled az Úr, és mint könyörült rajtad” (a szerk. kiemelése). „Márk evangéliumában Isten mint személy 75 alkalommal lép közbe az emberek életében, és ezeket a közbelépéseket 35 ige által juttatja kifejezésre” (Paul L. Danove: *The Rhetoric of Characterization of God, Jesus and Jesus' Disciples in the Gospel of Mark*, 2005, 30. o.). Márk az „Isten” és az „Úr” (*Kurios*) névvel utal az Atyára, és a Szentírásból idéz, amikor azt kívánja sugallni, hogy az Atya Isten áll egy bizonyos cselekvés vagy történés mögött. Példákat Márk 5:19; 9:37; 10:6, 9; 11:25 és 13:19–20 verseiben találunk.

Kapernaum és Galilea teljes területe

Márk 2:1 verse szerint Jézus Kapernaumban élt („[...] Kapernaumba, és meghallák, hogy *otthon van*”; a szerk. kiemelése; ld. Mt 4:13), itt volt nyilvános szolgálata idejének nagy részében a főhadiszállása. Máté 9:1 versében Kapernaum Jézus városaként van feltüntetve (ld. R. H. Mounce: *The International Standard Bible Encyclopedia*, 1979–1988, 609. o., „Capernaum” szócikk).

Jézus nagyon korán kelt, Márk 1:35 verse szerint „kora reggel, még szürkületkor.” Gyalog járta Galilea tájait (Mk 1:14, 39), és nagy valószínűséggel Kapernaum környéke, a Galileai tenger (Mk 1:16) és a közeli városok (Mk 1:38) voltak azok a helyek, ahol a leggyakrabban megfordult, de „egész Galileát” bejárta, a viszonylag gyéren lakott területeket is (Mk 1:45).

Járt Kapernaum (Mk 1:21) és a környék számos zsinagógájában (Mk 1:39), hogy tanítsa az embereket és prédikálja nekik az Igét. Amikor eljutott Jeruzsálembe, naponta belépett a templomba, hogy oktassa a jelenlévőket (Mk 14:49), és gyógyítsa a testi és lelki szenvedőket: „És az egész város odagyűlt vala az ajtó elé. És meggyógyíta sokakat, akik különféle betegségekben sínlődnek vala; és sok ördögöt kiűze, és nem hagyja vala szólni az ördögöket, mivelhogy őt ismerék” (Mk 1:33–34).

Jézus, az ima embere

Márk evangéliuma szerint Jézus szüntelenül dolgozott. Munkáját egy sor esemény tükrözi, amelyek rövid időközönként követték egymást. A görög *euthus* határozószó, amelynek jelentése „azonnal”, „rögtön”, „hirtelen”, 51-szer jelenik meg a négy evangéliumban, és csak Márknál 41-szer (többek közt Mk 1:21, 28; 6:45, 50 és 14:43 versekben; ld. *A Greek Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, 406. o.). Nyilvánvaló, hogy Márk beszámolója maga a cselekvő evangélium. Annak ellenére, hogy egy rendkívül aktív, szent küldetéséért élő Jézus jelenik meg az evangéliumában, Márk azt is kiemeli, hogy a Megváltó munkásságának központi eleme az ima.

Az imádság Jézus emberi tapasztalatának és küldetésének kulcseleme, prioritása (Mk 1:35). Noha napi programja tele van tevékenységekkel, elmaradhatatlanul ápolja a kapcsolatot az Atyával. Evangéliuma kezdetén Márk kiemeli Jézus imatapasztalatát, gondolok itt az ördögi lelkek kiűzésére (Mk 9:29) és földi szolgálata utolsó napjaira (Mk 14:32–38).

Jézus tekintélye, hatalma

Márk evangéliumában első alkalommal az 1. fejezet 22. versében történik utalás Jézus hatalmára: „És elálmélkodának az Ő tanításán, mert úgy tanítja vala őket, mint akinek hatalma van, és nem úgy, mint az írástudók.”

M. Eugene Boring Márk evangéliumához írt magyarázatában megemlíti, hogy „a judaizmus és a korai kereszténység számára Isten volt a legmagasabb tekintély; a gond azzal volt, hogy Isten hatalma miként lett közvetítve az ember felé. A judaizmusban az isteni tekintélyt a Tóra közvetítette, amit képzett írástudók értelmeztek, majd a magyarázatokat megvitaták és szavazásra bocsátották. Márknál Isten hatalmát Jézus szava továbbítja” (*Mark: A Commentary*, 2006, 63. o.). Ez a perspektíva megmagyarázza a zsidó vezetők aggodalmát, amikor feltették Jézusnak ezt a kérdést: „[...] hozzáménének vala a főpapok és az írástudók és a vének, és mondának néki: Micsoda hatalommal cselekszed ezeket, és ki adta néked a hatalmat, hogy ezeket cselekedd?” (Mk 11:27–28).

Ne feledjük, hogy az írástudók és az írnokok ismerték a törvény betűjét, de az úgy tűnik, sosem változtatta meg őket. Képtelenek voltak megélni a mindennapjaikban az evangélium gyakorlati dimenzióját (Mk 1:22). Sokatmondó e tekintetben János evangéliumának 5. fejezete, amely egy párbeszédet örökít meg Jézus és a zsidók között: „Tudakozzátok az Írásokat, mert azt hiszitek, hogy azokban van a ti örök életetek, és ezek azok, amelyek bizonytságot tesznek rólam. [...] De ismerlek benneteket, hogy az Istennek szeretete nincs meg bennetek” (Jn 5:39–42). Jézus, a legnagyobb Tanító és Példakép hallgatói figyelmét a törvény betű szerinti, felületes betartásáról a bibliai igazság élő és igaz megélésének szükségességére irányítja.

Márk 1:27 verse segít jobban megértenünk Jézus tekintélyének, hatalmának témáját. A bibliaszöveg így hangzik: „És mindnyájan elálmélkodának, annyira, hogy egymás között kérdezgeték, mondván: Mi ez? Micsoda új tudomány ez, hogy hatalommal parancsol a tisztátalan leleknek is, és engedelmeskednek néki?” Az emberek Jézus tanítását a hatalommal társították, ami a maga során láthatóan kapcsolódik a cselekedetekhez. Márk az Úr Jézus hatalmát a csodáival asszociálja és konkretizálja. Más szavakkal, Jézus hatalma magába foglalja az *exousiát*, azaz „ismeret és hatalom is egyben” (*Greek-English Lexicon*, 353. o.). Márknál a jó hír terjesztéséhez hozzátartoznak a csodák is.

Jézus és az ördögi lelkek

Márk jelentős figyelmet szentel az Úr Jézus és az ördögi lelkek közti küzdelemnek. Az evangélium feljegyzi, hogy az ördögi erők ellenállnak az Úr Jézus küldetésének (Mk 1:34, 39; 3:15, 22; 6:13; 7:26, 29–30; 9:38; 16:9, 17). Ezek a sötét erők gonosz vagy tisztátalan lelkeként vannak feltüntetve (Mk 1:23, 26; 3:11, 30; 5:2, 8, 13; 6:7; 7:25; 9:25). Márk „ördögösöknek” nevezi ezeket a tisztátalan lelkek által megszállott, szenvedő embereket (Mk 1:32; 5:15; 5:18). Egyik evangéliumban sincs annyi utalás a gonosz erőkre, mint a Márkéban. Jézus és az ördögi lelkek találkozásait illetően három szempontot különböztetünk meg:

1. A gonosz már Jézus munkásságának kezdetén jelen volt (Mk 1:23). Jézus első csodája – Márk szerint – a kapernaumi zsinagógában történt, amikor is a Tanító tisztátalan lelket űzött ki egy emberből (Mk 1:25).
2. Az ördögi lelkek képesek voltak felismerni Jézusra és azonosságára vonatkozóan mindazt, amire Izrael tanítói képtelenek voltak. A tisztátalan lelkek kijelentették, hogy Jézus „Istennek Szentje” (Mk 1:24); „Istennek Fia” (Mk 3:11) és „a magasságos Istennek Fia” (Mk 5:7).
3. Jézus mindig győzedelmeskedett a gonosz lelkek felett. Márk leírja, hogy a démonok kiáltva kérdezték Jézustól: „Azért jöttél-e, hogy elveszíts minket?” (Mk 1:24). Egy másik alkalommal a tisztátalan lelkek „mikor meglátták vala Őt, leborulának előtte” (3:11). Jézus kiűzte az ördögöket az emberből, függetlenül attól, hogy hányan tartották fogva az illetőt (Mk 5:9; 16:9).

Az alábbiakban egy spanyol tanulmányból idézek, melyet a zsinagógai ördögös ember szabadulásáról írtak: „Jézusnak hatalma van, mivel Ő Isten Fia, Isten Felkentje, akit a Szentlélek lelkesít. Jézus szava átülteti a valóságba Isten szuverenitását; a tisztátalan lélek ellenáll ennek a független hatalomnak, és kihívja Jézust, miközben megszentésgteleníti a zsinagóga szent területét. [...] Az ördögök tiltakozhatnak ugyan, de nem akadályozhatják meg, hogy Isten szuverén hatalma Jézus felszabadító szava által gyorsan elterjedjen” (Ricardo Aguilar: „La liberación de un poseído en una sinagoga [Mc 1:21b–28]”, *Reflexiones Bíblicas Para un Mundo en Crisis*, Javier Quezada [szerk.], 2010, 190–193. o.).

Jézus, aki azért jött, hogy megalapítsa Isten országát (Mk 1:15), minden ördögi lélek fölött áll. „Az Ő hatalma örökkévaló hatalom” (Dán 7:14). Uralkodása magába foglalja az emberi hatalmak és a gonosz lelki erők feletti uralmat. Márk evangéliumában Sátán legyőzött ellenség.

Ellen G. White pontosan leírta az Úr Jézus mozgalmas tevékenységét: „Megváltónk földi élete korántsem volt a kényelemnek, önérdeknek szentelt élet – állandóan szent buzgalommal és komolysággal fáradozott az elesett emberiség megváltásán. A betlehemi jászoltól kezdve a golgotai keresztségig az önmegtagadás útját járta; sohasem húzódozott a nehéz munkától, a fárasztó utazástól, valamint a kimerítő gondtól és fáradtságtól sem. [...] Hozzá hasonlóan mindazok, akik Krisztus kegyelmében részesültek, készek az áldozatokra, hogy mások is részeseivé lehessenek e mennyei adománynak. Ezek minden tőlük telhetőt megtesznek, hogy általuk embertársaik élete megjavuljon” (*Jézushoz vezető út*, 78. o.).

Csoportod tagjai valószínűleg részt vesznek a gyülekezeti szolgálatokban. Kérd meg őket, hogy gondolkodjanak el az alábbi kérdések felett, majd beszéljék meg őket!

1. Az Úr Jézus teljes életét – a jászoltól a keresztségig – az önmegtagadás jellemezte. Volt-e részünk olyan szolgálatban, amely túl sok áldozatot követelt a részünkről?
2. Hogyan éljük meg az evangéliumot nap mint nap?

Harcok

Szombat délután

E heti tanulmányunk: 1Sámuel 21:1-6; Mikeás 6:6-8; Márk 2:1–3:6;
3:20-35; Lukács 12:53; 14:26

Alapige: „És monda nékik: A szombat lőn az emberért, nem az ember a szombatért. Annak okáért az embernek Fia a szombatnak is ura” (Mk 2:27-28).

Mk 2:1–3:6 szakaszában öt esetet találunk, amely szemlélteti, hogy Jézus tanítása mennyire eltért a vallási vezetőkétől. A történetek konkrét mintázatot követnek, amelyekben az egymás után következő szakaszok egy, a tárgyhoz tartozó párhuzammal kapcsolódnak az előzőhöz. Az utolsó történet körbeér, majd az elsőhöz fordul vissza.

Mindegyik példa egy kicsit más szemszögből mutatja be Jézust, amint Mk 2:10, 17, 20, 28 versei is tanúsítják. A vasárnapi, hétfői és keddi tanulmányok mélyebben vizsgálják ezeknek a beszámolóknak a jelentését, valamint Krisztus mondásait.

Mk 3:20-35 szakasza a szerdai és csütörtöki tanulmányunk tárgya lesz.

A szövegben felfedezünk majd egy technikát is, amit az evangélium írója használt, ezt nevezik „szendvicstörténeteknek”. Ez az elbeszélő mód legalább hatszor jelenik meg *Márk evangéliumában*. Mindegyik esetben Jézus természetének, messiási szerepének, illetve a tanítványság jellegének fontos szempontjai kerülnek a fókuszba.

A héten néhány történetet olvashatunk majd Jézusról, és meglátjuk, mit tanulhatunk azokból.

- 1** Olvassuk el **Mk 2:1-12** szakaszát! Mire vágyott a gutaütött, amikor Jézus-hoz vitték, és mit kapott?

A férfi bénán feküdt, ezért négy barátjának kellett őt Jézushoz vinnie, akik megbontották a tetőt, úgy engedték le a beteget a Mester elé. Mk 2:5 verse megjegyzi, hogy Jézus *látta* a hitüket. Hogyan látható a hit? A szeretethez hasonlóan a tettekben válik láthatóvá, amint ezt remekül példázza a barátok kitartása is.

A férfinak nyilván szüksége volt fizikai gyógyításra, azonban amikor Jézus elé került, a Mester először is a bűnbocsánatra utalt. A jelenet során a beteg egyetlen szót sem szólt. A vallási vezetők viszont ellenkeztek (magukban) Jézus szavaival. Kijelentését istenkáromlásnak vették, mintha olyan előjogokat tulajdonított volna magának, amelyek csak Istent illetik meg.

Jézus a saját térfelükön fogadta ellenfeleit, egy tipikusan a rabbikra jellemző érvelési stílusban válaszolt, amit úgy neveztek, hogy „kevesebb-től a többig”. Egy dolog azt *mondani*, hogy „megbocsáttattak” valakinek a bűnei, de egészen más meggyógyítani egy lebénult embert. Isten hatalma által Jézus járóképesse tudta tenni a férfit, tehát igazolást nyert az állítása, hogy megbocsátja a bűneit.

- 2** Olvassuk el **Mik 6:6-8** verseit! Hogyan magyarázza ez a szöveg azt, ami Jézus és a vezetők között történt?

A vallási vezetők szem elől tévesztették azt, ami valóban számít: az igazságot, az irgalmat és az Isten előtti alázatot. Annyira lefoglalta őket az Istenről alkotott képük védelmezése, hogy vakon mentek el amellett, amit Isten éppen a szemük láttára tett. Semmi nem jelzi a Jézusról alkotott képük változását, pedig bőséges bizonyítékot kaptak arra, hogy Ő valóban Istentől jött. Nemcsak azt bizonyította, hogy képes olvasni a gondolatainkban (ami már önmagában sem egyszerű), hanem azt is, hogy a szemük láttára, tagadhatatlanul meggyógyította a gutaütöttet.

Mit tehetünk, nehogy mi is abba a csapdába essünk, mint ezek az emberek, akiket annyira lefoglaltak a vallási formaságok, hogy szem elől tévesztették az igaz vallás lényegét (lásd Jak 1:27)?

3 Olvassuk el **Mk 2:13-22** szakaszát! Ki volt Lévi, Alfeus fia? Miért kifogásolhatták az emberek, hogy Jézus tanítványa legyen?

Jézus korában az adószedők a helyi vagy a római kormányzat köztisztviselői voltak. A Júdeában élő zsidó lakosság megvetette őket, mert az előírtnál több adót hajtottak be, saját honfitársaik kárán gazdagodtak meg. A vallási törvények zsidó kommentárja, a Misna egy traktátusa (Tohoroth) szerint: „Ha vámszedők lépnek be egy házba, akkor abban minden tisztátalan lesz.”

Tehát nem meglepő, hogy az írástudók megbotráncozva teszik fel a kérdést: Jézus miért eszik együtt „*a vámszedőkkel és bűnösökkel*” (Mk 2:16)?

Mit válaszolt erre Jézus? Nem tagadta, inkább visszafordította a kérdést. Kifejtette, hogy nem az egészségeseknek, hanem a betegeknek van szükségük orvosra. Ezzel lelki orvosnak nyilvánította magát, aki képes meggyógyítani a bűnbeteg lelket. Az orvosnak vajon nem oda kell mennie, ahol betegek vannak?

Mk 2:18-22 szakasza új témát kezd. Ez a központi történet az ötből, ami a küzdelemmel foglalkozik. Míg az előző rész egy lakomáról szól, amit Lévi adott, a következő a böjt kérdéskörére tér át. Egy kérdést olvashatunk itt arról, hogy Jézus tanítványai miért nem böjtölnek, miközben Keresztelő János és a farizeusok igen. Jézus egy illusztrációval vagy példázattal válaszol, amiben ottlétét egy menyegzői lakomához hasonlítja. Furcsa lenne a lakodalom, ha a vendégek böjtölnének. Jézus azonban megjövendölte, hogy eljön a nap, amikor már nem lesz velük a vőlegény – ez utalás a keresztre –, akkor majd bőven lesz idő a böjtre.

Jézus ezután két példával folytatja, amely rávilágít az Ő tanítása és a vallási vezetők közötti különbségre: új posztó és régi ruha, valamint újbórlakomák a régi tömlőkbe. Érdekes módja ez Krisztus és a vallási vezetők tanításai összehasonlításának. Jól mutatja, mennyire elromlottak a tanítók módszerei. Még az igaz vallás is sötétségbe fordul, ha az emberek nem vigyáznak éberén.

Kikre tekintenek ma úgy, mint Jézus idejében a vámszedőkre? Hogyan változhat meg a hozzájuk való viszonyulásunk?

Mk 2:23-24 verseiben a farizeusok szombatrontással vádolják a tanítványokat. A zsidó tradíció értelmében szombaton harminckilenc munkavégzési forma tilos, és a farizeusok szerint a tanítványok olyasmit tettek, ami e tiltások körébe tartozott.

4 Olvassuk el Mk 2:23-28 szakaszát! Hogyan reagált Jézus a farizeusok vádjaira?

Jézus azzal a történettel válaszol, hogy Dávid evett a szent kenyerekből (1Sám 21:1-6). A kenyereket szombatnapon vitték ki a szent sátorból, tehát Dávid – vészhelyzetben lévén – valószínűleg szombaton menekült. Jézus úgy érvelt, hogy ha Dávid és az emberei ehetek a szent kenyerekből, akkor az Ő tanítványai is tépkedhetik a kalászt, ehetnek a magokból szombatnapon.

Majd kijelentette, hogy a szombat lett az emberért, nem pedig fordítva, ennek pedig az az alapja, hogy Ő a szombat Ura.

5 Olvassuk el Mk 3:1-6 szakaszát! Hogyan szemlélteti ez a történet azt, hogy a szombat lett az emberért?

Ismét összetűztek a vallási vezetők Jézussal a szombat kapcsán. (Figyeljük meg azonban, hogy soha nem a szombat napja volt a vita tárgya!) A vallási vezetők a szombati gyógyítás miatt vádolták Jézust, aki nem hátrált meg a vitától. Ellentétbe állította azt, ha valaki jót tesz, illetve rosszat, életet ment, vagy öl. A kérdésére adott válasz egyértelmű: jót cselekedni és életet menteni sokkal inkább helyénvaló szombati tevékenység.

Jézus meggyógyította az embert, amitől még dühösebbek lettek az ellenfelei, és elkezdtek tervezni Jézus megölését. A történet ironiája, hogy éppen azok rontották meg a szombatot, akik Jézust akarták szombatrontáson kapni, hiszen a megölését kezdték aznap tervezni.

A szombatünneplés mely elveit találjuk meg ezekben a beszámolóknak? Milyen kihívásokkal szembesülünk ma a szombat kérdésében?

6 Olvassuk el Mk 3:20-35 verseit! Milyen kapcsolódást fedezünk fel a szakaszban összefonódó két történet között?

Márk evangéliumában ez a szakasz az első „szendvicstörténet”. Tulajdonképpen azt értjük ezen, hogy elkezdődik egy jelenet, amit félbeszakít egy másik, az első történet pedig csak utána fejeződik be.

A kiinduló történetben Jézus rokonairól olvasunk, akik haza akarják vinni Őt, mert azt gondolják, hogy elment a józan esze (Mk 3:21). A közbevetésben a jeruzsálemi írástudók megvádolják Jézust, hogy az ördög-gel működik együtt. (A mai tanulmány Mk 3:22-30 szakaszának közbevetett történetére összpontosít.)

Mk 3:22 versében az írástudók azt a vádat hozzák fel, hogy Jézus gyógyító hatalma az ördögtől származik. Jézus először egy átfogó kérdéssel válaszol: „*Sátán hogyan űzhetné ki Sátánt?*” Annak semmi értelme nincs, hogy Sátán önmaga ellen dolgozna. Jézus ezután kitért arra, hogy mi történik, ha egy ország, egy ház, vagy maga Sátán meghasonlik önmagával. Így mutatott rá, hogy az eredményesség szempontjából mennyire abszurd volna a megosztottság. Majd fordított egyet a gondolatmenetén, és arról kezdett beszélni, hogy aki ki akar rabolni egy házat, az megkötözi a bent lévő erős embert. Ebben az utolsó példában Jézus tolvajhoz hasonlítja magát, aki belép Sátán házába, megkötözi a sötétség fejedelmét, hogy foglyait kiszabadítsa.

7 Olvassuk el Mk 3:28-30 verseit! Mi a megbocsáthatatlan bűn? Mit jelent ez?

Megbocsáthatatlan a Szentlélek elleni bűn, az, amikor valaki az ördög tevékenységének tulajdonítja a Lélek munkáját. Figyeljük meg, Mk 3:28-30 szerint Jézus akkor tette ezt a kijelentést, miután az írástudók megvádolták, hogy tisztátalan lélek lakik benne, holott a Szentlélek irányította. Aki a gonosz munkájának nevezi azt, amit a Szentlélek tesz, az nem fog hallgatni a Szentlélekre, épeszű ember viszont nem akarja a gonosz sugallatait követni.

Miért éppen azt mutatja a „megbocsáthatatlan bűn” elkövetésétől való félelem, hogy még nem estünk abba bele?

8 Olvassuk el Mk 3:20-21 verseit! Milyen esemény kapcsán gondolták Jézusról a rokonai, hogy nincs magánál?

A mentális labilitás vádja igen súlyos. Általában akkor merül fel, ha valaki veszélyt jelent másokra vagy önmagára. Jézus családja úgy érezte, Ő annyira elfoglalt, hogy még az evésre sem szakít időt. Elindultak, hogy gondoskodjanak róla, és itt törik meg a kiinduló történet, illetve ékelődik be a másik, amikor az írástudók a gonosszal való együttműködéssel vádolják Jézust.

Különös párhuzam figyelhető meg a szendvicstörténet indító és beékelt eleme között. Jézust a saját családja az írástudókhoz hasonlóan ítélte meg: azt mondák róla, hogy őrült, az írástudók pedig az ördög szövetségesének titulálták.

9 Olvassuk el Mk 3:31-35 szakaszát! Mit akart Jézus családja, és Ő hogyan felelt nekik?

A jelenet furcsának tűnhet. Vajon elutasítaná a találkozást az, akit az édesanyja vagy egy másik családtagja akarna meglátogatni? A gond itt az volt, hogy Jézus rokonai akkor nem álltak összhangban Isten akaratával. Jézus ezért egy új meghatározást adott a család jelentéséről. Akik Isten akaratát cselekszik, azok az Ő fivérei, nővérei és anyja. Ő Isten Fia, és akik Isten akaratához igazodnak, azok alkotják a családját.

Márk evangéliumában e szendvicstörténet két szelete együttvéve mély ironiát sugall. A beékelt epizódban Jézus azt mondja, hogy nem állhat meg az önmagával meghasonlott ház. Első pillantásra úgy tűnik, hogy Jézus a saját házára, a saját családjára utal, amely önmaga ellen fordult. Jézus viszont a család jelentésének átfogalmazásával oldja fel a talányt. Igazi családjának azok a tagjai, akik vele együtt Isten akaratát cselekszik (lásd Lk 12:53; 14:26).

A történelem során sokszor megesett keresztényekkel, hogy elidegenedtek a rokonaiktól, ami nagyon nehéz tapasztalat. *Márk evangéliumának* ez a szakasza rámutat, hogy Jézus is átélt ilyen nehézséget. Tudja, hogy ez milyen, és képes megvigasztalni mindenkit, aki a sokszor igen fájdalmas elszigetelődést érzi.

További tanulmányozásra: Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, „Lévi-Máté” és „A szombat” c. fejezetei, 220–236. o.

„A kérdésre »Szabad-e szombatnapon gyógyítani?« Jézus megfelelt: »Kicsoda közületek az az ember, akinek van egy juha, és ha az szombatnapon a verembe esik, meg nem ragadja és ki nem vonja azt? Mennyivel drágább pedig az ember a juhnál! Szabad tehát szombatnapon jól cselekedni« (Mt 12:10-12).

A kémelek tudták, hogy igazat szól. Ők viszont inkább hagytak szenvedni egy embert, mintsem, hogy megszegjék hagyományaikat, miközben a barmon segítettek, mert különben tulajdonosa kárt vallott volna. Tehát több gondjuk volt az okatlan állatra, mint az emberre, akit Isten saját képére teremtett. A példa szemlélteti az összes hamis vallás működését. Ezek egy olyan vágyból erednek, hogy az ember Isten fölé akarja helyezni saját magát, végül azonban mélyebbre süllyed az állatnál. Minden, Isten fennhatósága ellen síkra szálló vallás megfosztja az embert attól a dicsőségtől, amelyben a teremteskor részesült, és amelyet Krisztus által nyerhet vissza. Minden hamis vallás arra tanítja híveit, hogy hunyjanak szemet az emberi szükségletek, szenvedések és jogok fölött. Az evangélium nagyra értékeli az embert, mint akit Krisztus a vére árán váltott meg, és azt tanítja, hogy gyöngéd figyelemmel kell viseltetni az emberi szükségletek, bajok iránt” (i. m. 233–234. o.).

Naponkénti tanulmányozásra: Habakuk 3 – Zakariás 1;

Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán*, „A helyes és a helytelen nevelés” c. fejezet „A klasszikusok” c. alfejezete

1. Mi fog történni azokkal, akik „nem keresik az Urat és nem tudakoznak felőle”? _____
2. Mit fog tenni „a nyomorult és szegény nép”? _____
3. Szentté teszi-e a szentelt hús a többi eledelt, amellyel érintkezik?

4. „A próféták örökké élnek-e”? _____

5. Mit kellene elsősorban tanulmányoznunk, és mi az, ami csupán másodrendű?

Általános áttekintés

E heti tanulmányunk az Úr Jézus munkásságának Márk evangéliuma 2. és 3. fejezetében leírt eseményeivel foglalkozik. Jézus az emberek életének evangélium által történő megújulására összpontosít, de üzenetét és szolgálatát nem mindig fogadták örömmel bizonyos, a kor társadalmában nagy befolyással bíró emberek.

A tanulmány témái

Márk a 2. és a 3. fejezetben kiemeli, hogy bizonyos vallási tanítók tévesen értelmezték az Úr Jézus üzenetét, és nem bíztak a Megváltóban. Ebben a kontextusban fogjuk elemezni az alábbi témákat:

1. Az Úr Jézus tanításaival ellenséges társadalmi csoportok, beleértve a farizeusokat és az írástudókat.
2. Néhány vitatéma Jézus és a vallási vezetők között.

Magyarázat

Az Úr Jézus munkássága a zsinagógán kívül

A zsinagóga Jézus munkásságának az epicentruma volt – „És ismét beméne a zsinagógába” (Mk 3:1) –, de küldetése nem korlátozódott a zsinagóga területére. Ez a rugalmasság egy olyan szempont, amely megkülönbözteti Őt a kor többi tanítójától.

Ahhoz, hogy jobban megértsük Jézus vándormunkáját, meg kell vizsgálnunk Márk evangéliuma első fejezeteinek szerkezetét. Miután a múlt héten elemeztük az első részt, figyelmünket most a 2. fejezet tartalmára és struktúrájára irányítjuk. Márk 2. és 3. fejezete önálló irodalmi egységet alkot a teljes evangéliumban. A szakasz annak a ténynek a feljegyzésével kezdődik, hogy Jézus otthon van (Mk 2:1), és családja bizonyos tagjainak említésével zárul (édesanyja, testvérei – Mk 3:31–35). E két narrációs szegmens között Jézus bejárja a Galileai tenger környéki területeket. Elmegy a vámba (Mk 2:14), utána belép Lévi otthonába (Mk 2:15), később a búzatáblák felé veszi az irányt (Mk 2:23), majd bemegy a zsinagógába (Mk 3:1), ezt követően pedig a tanítványjaival együtt visszavonul a tenger partjára (Mk 3:7), és végül egy újabb ház vendége lesz (Mk 3:20). Márk beszámolójának e szakasza tényként emeli ki, hogy Jézus a zsinagógán kívül az emberek otthonaiban és falusi, természeti

környezetben is dolgozott. Láthatjuk, hogy az Úr városi és falusi környezetben egyaránt szolgálta az embereket.

Ellenséges, kötekedő társadalmi csoportok

Egy másik, figyelemreméltó bevezető szempont Márk 2. és 3. fejezetében a vallási és politikai vezetők Jézussal szembeni ellenséges magatartása. Az ebben a szakaszban említett csoportok közt vannak az írástudók (Mk 2:6, 16; 3:22), a farizeusok (Mk 2:24; 3:6) és a Heródes pártiak (Mk 3:6). A Jézus korabeli izraeli társadalom három fontos rétegéről van szó. (A sadduceusok egy külön csoportot alkottak [Mk 12:18], de őket nem említi tanulmányunk e szakasza.)

Jézusnak ezúttal nem a sötétség erőivel kell megküzdenie. A narráció e szakaszában a gonosz lelkek nem jutnak aktív szerephez, nem gyakorolnak rá valós nyomást – Márk 3:11 verse szerint a tisztátalan lelkek „leborulának előtte”. Krisztus itt valamivel konkrétabb ellenséggel – a nemzet lelki vezetőivel – áll szemben.

A bibliakutatók és történészek megerősítik, hogy a farizeusok és az írástudók körülbelül Kr. e. 200-tól mintegy Kr. u. 100-ig együttesen irányították a zsidó társadalmat. E két csoport sorait a nemzet művelt, tanult vezetői alkották, akik az ország különböző részein éltek (ld. Anthony J. Saldarini: *Pharisees, Scribes and Sadducees in Palestinian Society*, 2001, 4., 40. és 52. o.).

Michelle Lee-Barnewall kiemeli: „Valószínű, hogy a farizeusok ősei a haszidok, akik kapcsolatban álltak az írástudókkal, és nagy hangsúlyt fektettek a törvény tanulmányozására és az engedelmességre” (Lee-Barnewall: *Pharisees, Sadducees and Essenes*, in *The World of the New Testament: Cultural, Social and Historical Contexts*, Joel B. Green [szerk.], 2013, 218. o.).

Josephus Flavius szerint ezek a széles körű tudással rendelkező csoportok jelentős befolyást gyakoroltak a kor társadalmára, főként a Tórával kapcsolatos *hagyományok* gyakorlása terén: „A farizeusok továbbadták a népnek azt, amit a szüleiktől örökölték: egy sor olyan gyakorlatot, amely nem szerepel Mózes törvényében. A sadduceusok elvetették ezeket, és kiálltak abbéli meggyőződésük mellett, hogy azok a szertartások bírnak kötelező jelleggel, amelyek benne vannak az írott Igében, az ősi hagyományokból származó rituálékat azonban mellőzni kell” (*The Works of Josephus*, 1987, 355. o.).

A Misna rávilágít bizonyos feszültségekre, amelyek az írástudók tanításaival kapcsolatban keletkeztek. A Szanhedrin 11:3 szakasza például

azt sugallja, hogy a tanítók előnyben részesítik a hagyományokat a Tórával szemben: „A Tóra hagyományos rabbinikus magyarázatait szigorúban betartják, mint magát a Tórát.” Az írástudókat „a törvény tanítóinak”, „a mózesi törvény szakértő ismerőinek” tartották (vö. Mt 22:35).

A kérdés az, hogy miért volt állandó konfliktus az Úr Jézus és a farizeusok és írástudók között? Miért szállt szembe Jézus ezekkel a tanítókkal? Saldarini kihangsúlyozza, hogy „a farizeusok annak köszönhatték társadalmi pozíciójukat, hogy ismerték a nép által elfogadott törvényeket és hagyományokat. Az írástudóknak és a papoknak szintén befolyásuk volt a népre” (*Pharisees, Scribes and Sadducees in Palestinian Society*, 2001, 33. o.).

Máté 23. fejezete világosan megmagyarázza, miért feddte meg az Úr Jézus a korabeli vallási vezetőket: „Az írástudók és a farizeusok a Mózes székében ülnek: Annakokáért amit parancsolnak néktek, mindazt megtartsátok és megcselekedjétek; de az ő cselekedeteik szerint ne cselekedjétek. Mert ők mondják, de nem cselekszik” (Mt 23:2–3). Az írástudók álszentségével ellentétben Jézus gyakorlatba is ülteti azokat az elveket, amelyeket hirdet, ezért nagyobb a tekintélye, mint az írástudóké. A farizeusok és az írástudók képmutatók, nem élik is azt, amit tanítanak. Az első fejezet tanulmányozásakor láthattuk, hogy Márk úgy mutatja be az Úr Jézust, mint aki nemcsak tanítja, hanem meg is testesíti Isten evangéliumát: Ő maga a testet öltött evangélium. Élete által a Megváltó arra törekedett, hogy könnyítsen a bűn és a betegség emberre nehezedő súlyán, és felszabadítsa a társadalmat a hagyományok nyomása alól.

Vitatott szempontok

Márk evangéliumának több epizódja is beszámol arról, hogy az Úr Jézus és a lelki vezetők közt további nézeteltérések növelték a feszültséget. Az egyik ilyen jelenet a négy férfi által az Úr elé vitt gutaütött esete (Mk 2:3–12). Márk 2:5 versében olvassuk: „Jézus pedig azoknak hitét látván, monda a gutaütöttnek: Fiam, megbocsáttattak néked a te bűneid.” A hit cselekvés, és ez a kijelentés összhangban van Márk evangéliumról vallott nézetével. Jézus elismerte és megtisztelte a paralitikus férfi négy barátjának hitét, akik az egyetlen Gyógyítóhoz vitték szenvedő barátjukat, aki segíthetett rajta.

Az első vitatéma e jelenet kapcsán Jézus bűnöket megbocsátó hatalma. Az írástudókat nemcsak az zavarta, hogy Jézus bűnöket bocsátott meg, hanem az, hogy mindezt saját nevének tekintélye folytán tette, következésképpen istenkáromló merészségnek minősítették a cselekedetét.

„Jézus bűnt bocsát meg, és teszi ezt abban a kontextusban, hogy egyedül Isten bocsáthatja meg a bűnöket (Mk 2:7; vö. Lk 7:49) [...] Istenkáromlással vádolják. Nem azért, mert Istennek tartja magát, vagy mert kiejti Isten szent nevét, hanem mert úgy cselekszik, mint Isten” (Robert H. Stein: *Mark, Baker Exegetical Commentary on the New Testament*, 119. o.).

Az Úr Jézus világosan kijelenti, hogy az ember Fiaként, a földre jött Istenként hatalma van megbocsátani a bűnöket (Mk 2:10). Az evangélium szerzője egy fontos részletre világít rá: az egyszerű emberek – az írástudóktól eltérően – elismerték, hogy a gutaütött meggyógyítása és bűnei megbocsátása isteni cselekedet volt: „Mindenki elálmélkodék, és dicsőíté az Istent” (Mk 2:12).

A következő fejezetben az írástudók megpróbálnak újra vitára kelni Jézussal, ezúttal a tisztátalan lelkeket kiűző hatalmát illetően. A vallási vezetők állítják, hogy „Belzebúb van vele”, és „az ördögök fejedelme által űzi ki az ördögöket” (Mk 3:22).

Sajnálatos módon az írástudók nem tartották isteni eredetűnek az Úr Jézus munkásságát, sőt, cselekedeteit ördögi hatalmaknak tulajdonították. E rosszindulatú és igazságtalan vád hallatán Jézus a Szentlélek megnyilatkozásaként jellemzi a cselekedeteit, és istenkáromlással és Szentlélek elleni gyalázkodással vádolja az írástudókat. Jézus munkásságáról alkotott téves felfogásuk miatt „örök kárhozatra méltó” bűnt követtek el (Mk 3:29). „A megbocsáthatatlan bűn Isten Jézus által az emberért végzett szolgálatának csökönyös, kitartó elutasítása.” James A. Brooks szerint sajnálatos módon megátalkodott elutasításuk nem egyedi eset volt, hanem megrögzött magatartás, amit az is megerősít, hogy a Mk 3:30 versében használt igeidő a folyamatos múlt [*hoti elegon*]: „mondják vala” (*Mark, The New American Commentary*, 1991, 23. köt., 76. o.).

Alkalmazás

Nemcsak a farizeusok és az írástudók értették félre Isten Fiát, hanem olykor a családja tagjai, a testvérei is. Ellen G. White ezt írta a Megváltó testvéreiről a *Jézus élete* c. könyvben: „Testvérei azt kívánták, hogy vesse alá Magát az ő elgondolásaiknak, viszont az ilyen eljárás egyáltalán nem lett volna összhangban Jézus isteni küldetésével. [...] Véleményük szerint csak olyasmit lenne szabad mondanía, ami elfogadható az írástudók és farizeusok számára, ezzel lecsendesíthetné a szavai nyomán támadt bosszantó ellentéteket. Azt gondolták, magánkívül van, amikor isteni hatalmat igényel magának, és a rabbik fölé helyezkedik, mint bűneik

ostorozója. [...] Ezek a dolgok tövisekkel borították Krisztus útját. Anyyira bántotta saját családjának téves felfogása, hogy megkönnyebbült, ha bárhová ment, ahol ezt nem tapasztalta” (326. o.).

A következő oldalon prófétaónk hozzánk intézi a felhívást: „Aki Krisztusért szenvedni hivatott el, akinek félreértést, bizalmatlanságot kell elszenvednie még saját otthonában is, az vigaszra lelhet abban a gondolatban, hogy Jézus is elszenvedte ugyanezt. Ő könyörületre indul az ilyenek iránt. Arra int, hogy találjanak benne társra, könnyebbüljenek meg ott, ahol Ő: az Atyával való közösségben” (327. o.).

Tedd fel csoportod tagjainak az alábbi kérdéseket:

1. Szűkebb társadalmi körben vagy a családban hitbéli meggyőződéseitek miatt volt-e már részetek konfliktusban?
2. Ha igen, milyen bátorítást találtok abban, hogy az Úr Jézus is keresztyülment ezen a próbán?

Példázatok

Szombat délután

E heti tanulmányunk: Zsoltárok 104:12; Ézsaiás 6:1-13; Dániel 4:10-12;
Márk 4:1-34; Jakab 1:21

Alapige: „És monda nékik: Megjegyezzétek, amit hallotok: Amilyen mértékkal mértek, olyannal mérnek néktek, sőt ráadást adnak néktek, akik halljátok. Mert akinek van, annak adatik, és akinek nincs, attól az is elvétetik, amije van” (Mk 4:24-25).

Ezen a héten *Márk evangéliumának* 4. fejezetét fogjuk tanulmányozni. A szinoptikus evangéliumok (Máté, Márk és Lukács) között ebben van a legkevesebb példázat.

A teológusok sok-sok éven át vitatkoztak Jézus példázatainak jelentéséről és magyarázatáról: hogyan értelmezzük azokat, mit jelentenek, miért alkalmazta Jézus a példázatokat, milyen tanulságokat közvetítenek, és mennyire kell azokat szó szerint érteni, vagy pedig teljes mértékben allegóriák stb.

Nyilván nem itt és most fogjuk megoldani mindezeket a kérdéseket, viszont alaposan megvizsgáljuk a példázatokat, és Isten kegyelméből majd azzal az érzéssel fejezzük be ezt a tanulmányt, hogy megértettük, amit Jézus közölni akart általuk.

Márk 4. fejezete öt példázatot tartalmaz: a magvető, a lámpás, a mérték, a növekvő mag és a mustármag. A szakasz nagy része a magvető példázata köré épül. Jézus ezt mondja el először, amit a példázatok indoklása követ, végül pedig jön a magyarázat. Ez a három lépésből álló minta áll a vasárnapi, a hétfői és a keddi tanulmány fókuszában, a többi példázatot pedig szerdán és csütörtökön tanulmányozzuk majd.

1 Olvassuk el Mk 4:1-9 szakaszát! Soroljuk fel a különböző talajtípusokat! Mi történik a beléjük hulló maggal?

Az evangéliumi példázatok olvasók gyakran rögvest át akarnak ugrani a Jézus által adott magyarázatra. Hiszen nem az a lényege ezeknek a történeteknek, hogy lelki igazságokat tanítsanak a keresztény életre vonatkozóan? Igen, de néha Jézus sem magyarázta meg a példázatot, csak néhány rövid megjegyzést tett: „Az Isten országa olyan...”, vagy „Akinek van füle, hallja...”.

Következésképp jó, ha lelassítunk és egyszerűen magát a történetet elemezzük, hogy észrevegyük, merre mutatnak az elbeszélés jellemző vonásai. Nos, ha ezt a módszert követjük, a magvető példázata többféle gondolatot tartalmaz. A mag minden esetben ugyanaz, de négyféle talajba hull. A talaj típusa nagy mértékben befolyásolja a mag sorsát. Egy folyamatos történet helyett a példabeszéd valójában négy különálló történet, amelyek más-más környezetben játszódnak, mégis kerek egészet alkotnak. Az elbeszélés végéhez minden egymást követő történetben kicsit hosszabb idő múlva jutunk el.

Az útszélre esett magot azonnal felkapják a madarak: „*És történt vétes közben, hogy némelyik mag az útfélre esett, és jöttek a madarak, és felkapdosták*” (Mk 4:4, ÚRK).

A köves talajra hullott mag végzete több nap vagy hét múlva teljeseedik, amikor például kiégeti a nap.

A tövisek közé esett mag esetében még több idő kell ahhoz, hogy terméketlen élete véget érjen, mert a gyomnövények megfojtják.

A jó talajba hullott magnak kell mind közül a leghosszabb idő, feltételezhetően a növekedés teljes időszaka.

Három történet szól a kudarcokról, és csak az utolsó a sikerről, a jó és bőséges termésről. A kudarc kockázatára, ugyanakkor a siker bőséges kimenetelére utal a történetek hossza, az egymást követő történetekben a folyamatok egyre hosszabb volta és az, hogy csak az egyik szól a sikeréről. A példázat a tanítványság áráról, a benne rejlő kockázatokról, ugyanakkor Jézus követésének bőséges jutalmáról is szól.

Milyen más lelki tanításokat nyerhetünk a természetből?

Jézus elmondta a példázatot, de nem adott arra azonnal magyarázatot. A szöveg szerint (Mk 4:1) „nagy sokaság” előtt beszélt, a példázat jelentését azonban csak később, kisebb körben mondta el (Mk 4:10).

2 Olvassuk el Mk 4:13-20 szakaszát! Hogyan magyarázta Jézus a magvető példázatát? _____

Jézus a példázat kapcsán azonosította a különböző részletek által jelképezett külső dolgokat. Az értelmezés jelzi, hogy a történet laza allegória, utalásokat tartalmaz a való világra, de nem feltétlenül tér ki minden egyes részletre. Jézus a magot „az igével” azonosítja, Isten Igéjére utal, főként ahogyan azt Ő hirdette. Jak 1:21 kijelentésében ez áll: *„Azért vesetek el minden undokságot és a gonoszság sokaságát, és szelíden fogadjátok a belétek oltott ígét, amely megtarthatja lelketeket”* (ÚRK).

Az eltérő talajtípusok a különböző hallgatókat jelképezik. Jézus értelmezése szerint mindenki hallja az Igét, vagyis mindenféle talajba hull mag, a fogadtatás azonban eltérő. A gyalogösvényt keményre taposták, onnan a madarak felkapkodják a magot. Jézus ehhez hasonlítja, amikor Sátán kiöli az igazságot valakiből. A köves talaj nem mély. Jézus azokhoz az emberekhez kapcsolja ezt a képet, akiknek az elköteleződése csak felszínes, akik nem számolnak a tanítványság árával. A tövises talaj megfojtja az elvetett magot. Jézus úgy magyarázza, hogy ez az élet gondjait és a javakat jelképezi, amelyek kiszorítják az Igét a hallgatókból. A jó talaj viszont azokat jelképezi, akik hallják az Igét, befogadják, ami aztán felnövekedve bőséges termést hoz.

A leghosszabb magyarázat a köves és a tövises talajhoz tartozik. A köves talajhoz hasonlító hallgatókat jellemezve Jézus rámutat az egymásnak ellentmondó elemekre: ezek az emberek örömmel fogadják az Igét, de nem kitartó tanítványok. Amikor üldözés, nehézség áll be, hátat fordítanak. Velük ellentétben a tövises talajjal szimbolizált hallgatók nem a nehéz idők miatt fordulnak el, hanem inkább a jó időszakban: figyelmüket Isten országa helyett a világ dolgai kötik le. Gondolataik akörül forognak, amit a világ nyújtani tud.

Gondolkodjunk el a saját életünkről! Beszüremlenek-e keresztény tapasztalatunkba az útszél, a köves talaj vagy a tövises föld jellemzői? Ez alattomosabban történhet, mint hinnénk. Mi mindenre kell változtatnunk, ha erre volna szükség?

3 Olvassuk el Mk 4:10-12 verseit! Miért tanított Jézus példázatokban?

Felületesen olvasva az lehet a benyomásunk, hogy Jézus azért tanított példázatokban, mert sötétségben akarta tartani a kívülállókat. Ám ez a megközelítés igen távol áll attól, ahogyan *Márk evangéliuma* többi részében látjuk az Úr tetteit. Mk 3:5-6 versei arról tudósítanak, hogy feletébb elszomorította a vallási vezetők szívének keménysége. Mk 3:22-30 szakaszában komolyan reagál az írástudók vádjaira, részletesen elmagyarázza, miért tévednek. Mk 12:1-12 verseiben a vallási vezetők megértik, hogy a gonosz bérlők példázata róluk szól. Ez valójában figyelmeztetés, hogy hová vezet a Jézus ellen szőtt tervük, és milyen szörnyű következményei lesznek, ha azt megvalósítják. Jézus nem figyelmeztette volna őket, ha nem törődik velük, tehát a 4. fejezetben elhangzó szavait is alaposabban meg kell vizsgálnunk, hogy megértsük a mondanivalót. Ézs 6:9-10 verseit fogalmazta újra.

4 Olvassuk el Ézs 6:1-13 verseit! Mi történt itt Ézsaiással? Milyen üzenetet kapott, amit át kellett adnia Izraelnek?

Amikor Ézsaiás látomásban megpillantotta Istent a templomban, lenyűgözte a Mindenható dicsősége, ugyanakkor megdöbbenette saját tisztátalansága. Isten azonban megtisztította, majd egy megrendítő üzenetet bízott rá. Ez a szakasz elüt úgy *Márk evangéliumának*, mint *Ézsaiás próféta könyvének* többi részétől, ahol sok vigasztalást kap Isten népe.

Az Ézsaiás 6. fejezetében található üzenetnek fel kellett ráznia a népet, hogy felébredve visszaforduljanak gonosz útjaikról. A kulcs Jézus szavainak megértéséhez Mk 3:35 versében található. Ahhoz, hogy valaki megértse Őt, a tanításait, cselekednie kell Isten akaratát, így válik Jézus családjának tagjává. Azonban aki már eldöntötte magában, hogy Jézust az ördög szállta meg, az nem fog hallgatni rá.

Jézus nem azt akarta kifejezni az Ézsaiás 6. fejezetéből vett idézettel, hogy Isten egyeseket kirekeszt. Az embert a saját előfeltételezése és szívének keménysége gátolja meg abban, hogy elfogadja a megmentő igazságot. Ez az igazság a magvető példázatának átfogó elve. Mindenki maga dönti el, hogy milyen talaj akar lenni. Ki-ki maga határoz arról, hogy átadja-e az életét Jézusnak, vagy sem. Végül mindnyájan választunk.

5 Olvassuk el Mk 4:21-23 verseit! Mit hangsúlyoz Jézus a lámpás példázatában?

Jézus napjaiban a házak mérete és felépítése eltérő volt a világnak azon a részén, a helytől és lakóik anyagi helyzetétől függően. Az épületek a görög minta szerint körbefogták az udvart, eltérő méretben, komforttal. Az is lehet, hogy Jézus kisebb parasztházról beszélt. Akár nagy, akár kicsi a ház, itt az elv a lényeg: egy nap kiderül az igazság Jézusról.

Mk 4:21 versében Jézus két kérdést tesz fel. Az elsőre tagadó válasz várható: „*Vajon a lámpást azért hozzák be, hogy a véka vagy az ág alá tegyék*” (ÚRK)? A második kérdés igenlő választ vár: „*Nem azért, hogy a lámpatartóba tegyék*” (ÚRK)? Jézus abszurd, csaknem humoros jelenettel érzékelteti a mondandóját. A lámpák (mécsesek) arra valók, hogy fényt adjanak, másként értelmetlen a létük. Mk 4:22 magyarázata szerint a példázat a nyilvánosságra került titkokra utal. Akinek feltörték már az e-mail fiókját vagy a számítógépét, tudja, milyen az, amikor titkok derülnek ki róla, persze Jézus itt az evangéliumról beszél.

6 Olvassuk el Mk 4:24-25 verseit! Mi a tanulsága a mérőkosárról szóló példázatnak?

Világszerte piacokon árulják a friss terményeket. Az árusoknak van olyan eszközük, amivel megméri az eladó terméket. Általános gyakorlat, hogy egy kicsit többet tesznek a mérlegre, és így a vásárló úgy érzi, becsületesen szolgálják ki. Jézus a jó árus gyakorlatára építve mondja, hogy legyünk nyitottak az igazság befogadására. Aki nyitott és követi a világosságot, egyre többet és többet kap, aki azonban elutasítja a fényt, azt is elveszíti, amije azelőtt volt.

Hogyan sajátíthatjuk el igazán azt az elvet, hogy amilyen mértékkel mérünk, ugyanolyannal mérnek nekünk is? Gondoljunk erre az emberi kapcsolatainkban!

- 7** Olvassuk el Mk 4:26-29 verseit! Mi az elsődleges mondanivalója ennek a példázatnak?

Márk evangéliumának nagy részében fellelhetők a Mátéval, Lukácsal (vagy mindkettővel) párhuzamos gondolatok. Itt viszont más a helyzet, mert ez a részlet csak Márknál található meg. E rövid példázat a növekedés folyamatát érzékelteti. Jézus arra utal, hogyan hat Isten országa. Van benne szerepe az embereknek, de a valódi növekedés Isten munkája. Ez nem végtelen folyamat. A történet hirtelen ér véget, amikor a gabona beérik. Ugyanilyen hirtelen fog véget vetni Krisztus visszajövele a világ történelmének.

- 8** Olvassuk el Mk 4:30-32 verseit! Milyen fontos üzenetet közöl a mustármagról szóló példázat?

Ez a példázat azt érzékelteti, hogyan növekszik hatalmassá egy icipici dolog. A mustármag mindössze 1-2 mm átmérőjű. Az itt említett növény valószínűleg a fekete mustár (*Brassica nigra*). Bár nem ez a legkisebb mag a világon, de azért nagyon apró, különösen a belőle kikelő növényhez képest, ami 3 m magasra is megnőhet. Jézus megjegyzi, hogy a mustárfa ágai között madarak is fészkelnek. Ez utóbbi kijelentés utalás Zsolt 104:12, valamint Dán 4:10-12 versére. A 104. zsoltár Isten hatalmáról beszél, amellyel megalkotta a világot, Dániel 4 pedig Nabukodonozort ábrázolja óriási faként, amely az egész világnak árnyékot és táplálékot ad.

Jézus itt azt emeli ki, hogy Isten országa kicsiben kezdődött, de hatalmas és lenyűgöző lesz. Abban a korban az emberek talán lenézték az egyszerű galileai vándortanítót és tanítványait, de az azóta eltelt idő megmutatta, hogy kegyelmének országa az egész világra kiterjed.

„És Isten országának ezt az evangéliumát hirdetik majd az egész világon, bizonyáságul minden népnek, és majd akkor jön el a vég” (Mt 24:14, ÚRK). Gondolkozzunk azon, hogy milyen volt az „egyház” abban az időben, amikor Jézus ezt a jóvendölést mondta! Miért különösen figyelemreméltó, sőt hiterősítő ez a számunkra?

További tanulmányozásra: Ellen G. White: *Krisztus példázatai*. Budapest, 1999, Advent Kiadó, „A magvető kiment vetni” c. fejezet, 17–26. o.

„Krisztus teljes odaszentelődést, osztatlan szolgálatot kíván. Szívünket, értelmünket, lelkünket és erőnket igényli. Ez az igazi keresztyén élet, a szentség feltétele. Ne dédelgessük énünket! Aki önmagának él, az nem hívő keresztyén.

Kövessük eljárásunkban a szeretet elvét! Isten kormányzata mennyen és földön a szeretet elvére épül. Határozza meg a keresztyén ember jellemét is a szeretet! Csak így lehet állhatatos. Csak így tudja elviselni a próbát és leküzdeni a kísértést.

A szeretet áldozatokban mutatkozik meg. A megváltás terve áldozatra épült – áldozatra, amely olyan széles, mély és magas, hogy nem lehet megmérni. Krisztus mindent odaadott értünk, és akiben Ő lakik, az kész mindent feláldozni Megváltójáért. Az Ő megdicsőítését minden másnál fontosabbnak tartja” (i. m. 27–28. o.).

Naponkénti tanulmányozásra: Zakariás 2–8;

Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnymán*, „A helyes és a helytelen nevelés” c. fejezet „Izgalmas kiadványok” c. alfejezete

1. Hány „pogány csatlakozik azon a napon az Úrhoz”?

2. Mi volt olvasható a repülő könyvtekercsen?

3. Miért keményítették meg az emberek a szívüket?

4. Egészítsétek ki a mondatot: „Ezek azok a dolgok, amelyeket cselekedjétek: _____.”

5. Mi a legbiztosabb módja annak, hogy távol tartsuk magunkat a képzeletszülte irodalomtól?

Általános áttekintés

Az Úr Jézus Márk evangéliuma 4. fejezetében lejegyzett példázatait tanulmányozva láthatjuk, hogy feltűnik egy fontos, visszatérő irodalmi motívum: Isten országa. Ez a téma Mk 1:14–15 verseiben jelenik meg először: „Elméne Jézus Galileába, prédikálván az Isten országának evangéliumát, és mondván: Betelt az idő, és elközelített az Istennek országa.” Mi Isten országának jelentése Márk szerint? Ennek a kérdésnek a megválaszolása képezi e heti tanulmányunk legfontosabb témáját. Ezen irodalmi motívum megértése nagymértékben hozzájárul az Úr Jézus példázatainak helyes értelmezéséhez.

A tanulmány témái

1. **Utalás Dániel könyvére Isten országával kapcsolatban:** megvizsgáljuk a „betelt az idő” (Mk 1:15) szószerkezet szövegösszefüggését.
2. *Isten országa Márk evangéliumában:* elemezni fogjuk a Márk 1. és 4. fejezetében megjelenő „Isten országa” szintagma jelentését.

Magyarázat

Az Isten országának gondolata már Márk evangéliumának kezdetétől hangsúlyozottan jelen van: „Betelt az idő, és elközelített az Istennek országa” (Mk 1:15). További utalások Isten országára: Márk 4:11, 26, 30; 9:1, 47; 10:14–15, 23–25; 12:34 és 14:25. Levonható a következtetés: Isten országa ismételten visszatérő motívum Márk evangéliumában.

Utalás Dániel könyvére Isten országa kapcsán

Dániel 7. fejezete látomásának központi témája Isten országa. Az ember Fia – Dániel 7:13–14 szerint – kap egy országot, amely – a fejezet elején felsorolt földi birodalmakkal ellentétben – „meg nem rontatik” soha (14. v.). Ez a látomás az ember Fiáról és Isten országáról szól, és a világ történelmének azon jelenetéhez kapcsolódik, amikor a kis szarv uralma alatt tartja a földet és főként az Úr szentjeit. Az ezt követő időszakban az ember Fia elmegy az Öreg Korúhoz ítélet céljából. Dániel 7:26 versében olvassuk: „De ítélők ülnek, és az ő hatalmát elveszik.” Az a hatalom, amely üldözi a szenteket, elveszíti az uralmát. Dániel könyvének e jelenete fordulópont az üdvösség tervének történetében: leírja Isten népe

igazolását és a kis szarv uralmának végét, aztán „az ország pedig és a hatalom és az egész ég alatt levő országok nagysága átadatik a magasságos egek szentjei népének; az Ő országa örökkévaló ország, és minden hatalmasság néki szolgál és engedelmeskedik” (Dán 7:27).

Vizsgáljuk meg e jövőbeli események fontos velejáróit! Elsősorban, a kis szarv elveszíti a hatalmát a szentek felett. Másodsorban, az ítélet Isten népének, a szenteknek az igazolása. Isten országa nem egy elszigetelt, kizárólag a mennyei magasságokra korlátozott királyság. A szentek Isten országának polgárai, más szavakkal: Isten országa Isten népének országa.

Adja magát a kérdés: Hogyan válik Isten országa valósággá Dániel próféta és Márk evangélista számára, valamint számunkra, egyszerű emberek számára? Dániel azáltal segít válaszolni erre a kérdésre, hogy tisztázza Isten országa végérvényes megalapításának lényeges szempontját. Ez a döntő fontosságú aspektus a Messiás-fejedelem közbelépése (Dán 9:25). Dániel lejegyzí, hogy a 70 hetes prófécia végén „kiirtatik a Messiás” (Dán 9:26). „És egy héten át sokakkal megerősíti a szövetséget, de a hét felén véget vet a véres áldozatnak és az ételáldozatnak” (27. v.). Az Úr Jézus véget vetett a léviták áldozatainak, mivel Ő maga lett az áldozat, következésképpen Isten országának népét megváltja a Messiás vére (1Pt 1:18–19). Péter egy másik fontos gondolatot említ az isteni időszámítással kapcsolatban, amikor a következőt mondja Jézusról: „Aki eleve el volt ugyan rendelve, a világ megalapítása előtt, megjelent pedig az idők végén ti érettetek.” A „megjelent az idők végén” kijelentés fontos kulcs Márk 1:15 versének értelmezésében. Ezzel az igével foglalkozunk tanulmányunk következő szakaszában.

Isten országa Márk evangéliumában

Evangéliuma 1:14–15 szakaszában Márk kijelenti, hogy „elméne Jézus Galileába, prédikálván az Isten országának evangéliumát, és mondván: Betelt az idő, és elközelített az Istennek országa.” Ezek az igeversek több olyan fontos elemet tartalmaznak, amelyeket figyelembe kell vennünk. Elsősorban, az Úr Jézus prédikálásának lényege Isten országa volt. Máté 4:23 verséből ez világosan kitűnik: „És bejárá Jézus az egész Galileát, [...] hirdetve az Isten országának evangéliumát.” Másodsorban, igehirdetése tartalmának eszkatológiai irányultsága volt: „Betelt az idő”. Milyen időre utal itt Márk? Nyilvánvalóan Dániel 9. fejezete 70 hetes prófeciájának utolsó hetére.

Az 1. részben Márk nem fejezi ki világosan, mi Isten országa, a 4. és az azt követő fejezetekben azonban értékes támpontokat nyújt számunkra

Isten országának természetére vonatkozóan. Továbbá Márk próféciai időkeretbe helyezi el Isten országát, talán ezért is nevezik Márk evangéliumát „a beteljesedett idő evangéliumának” (ld. *Mark: The Evangelist of Fulfilled Time*, Merling Alomía [szerk.], 2003).

Hogyan értendő az „elközelített az Istennek országa” kijelentés? A Márk által használt görög nyelv nyújt néhány fogódzót e tekintetben. Márk 1:15 eredeti görög szövege ez: „*Peplērōtai ho kairos kai ēngiken hē basileia tou theou.*” A *kai* kötőszót általában „és”-ként fordítjuk a hasonló összetett mondat szerkezetekben, viszont magyarázó módosítószóként is viselkedhet két tagmondat között, következésképpen az idézett bibliaszöveg mondatában a *kai*-t „azaz”, „vagyis”, „tehát” jelentésű kötőszóként is fordíthatjuk (ld. *A Greek-English Lexicon*, 495. o.). Ennélfogva, ha Márk 1:15 versében a *kai* magyarázó módosítószó, a mondat ekképpen hangzana: „Betelt az idő, *tehát* elközelített az Istennek országa.”

Más szavakkal, Isten országának eljövetele annak az időnek a betelét jelenti, amelyről Dániel beszél. Ebben az esetben Jézus Krisztus megismerésére Isten országát, és ez az értelmezés összhangban van Márk pragmatikus szemléletével. Evangéliuma első fejezetében Isten országa Jézus Krisztus országa, Jézus Krisztus pedig az isteni, profetikus terv szerint jött a földre, hogy Isten országának örömhírét hirdesse, ennél fogva Isten országa az emberiség megváltását és helyreállítását is magába foglalja. A farizeusok megkérdezték Jézustól, hogy mikor jön el Isten országa, a Megváltó pedig ezt válaszolta: „Az Isten országa tibenetek van” (Lk 17:21). Úgy tűnik, Pál apostol is támogatja ezt a szemléletet, hiszen ezt írta a galáciabelieknek: „Mikor pedig eljött az időnek teljessége, kibocsátotta Isten az Ő Fiát, [...] hogy a törvény alatt levőket megváltsa, hogy elnyerjük a fiúságot” (Gal 4:4–5).

Az Úr Jézus biztatja a tanítványait, hogy higgyenek az evangéliumban – Isten országának evangéliumában –, és térjenek meg. A *metanēō* ige jelentése „megtér”, és „a megtérés az előfeltétele annak, hogy valaki Isten országának a része legyen” (*A Greek-English Lexicon*, 640. o.). Jézus igehirdető tevékenysége, küldetése irányultsága ezt a lényeges elemet tartotta szem előtt: felszólította az embereket, hogy fogadják be a szívükbe Isten országának evangéliumát: „Menjünk a közel való városokba, hogy ott is prédikáljak, mert azért jöttem” (Mk 1:38).

Ebben a kontextusban kellene Márk 4. fejezetének – és a könyv többi részének – példázatait olvasnunk: mint „Isten országa titkának” feltárásait (Mk 4:11). A görög *mystērion* főnév jelentése: „titok”, azaz „olyan

tartalom, amely azelőtt mindenki számára ismeretlen volt, de időközben egy zárt közösség számára feltárult” (Johannes P. Louw és Eugene Albert Nida [szerk.]: *Greek-English Lexicon of the New Testament: Based on Semantic Domains*, 1989, 345. o.). „A mennyek országának titkai” az Úr Jézus eljöveteleivel feltáruultak (Mt 13:11). Maga Jézus is világosan fogalmaz: semmilyen titok nincs az üzenetében: „Mert nincs semmi rejtett dolog, ami meg nem jelentetnék; és semmi sem volt eltitkolva, hanem hogy nyilvánosságra jusson” (Mk 4:22).

Isten országának e „titkait” – amelyek többé nem titkok, hiszen fel lettek tárva – nem minden ember fogja megérteni. Az evangélium magva minden fajta talajra hull, de sajnos nem egyforma eredménnyel (Mk 4:3–20). A lelki fejlődés Isten országában hasonlatos a növény növekedéséhez: „Mert magától terem a föld, először füvet, aztán kalászt, aztán teljes búzát a kalászbán” (Mk 4:28). A fejlődéshez tartozik a gyümölcsök learatása is: „Mihelyt pedig a gabona arra való, azonnal sarlót ereszt rá, mert az aratás elérkezett” (29. v.). Magától értetődik a gondolat: mielőtt az idők végezetén, az utolsó aratás alkalmával Krisztus összegyűjtené népét az Ő országa számára, előbb „be kell vetnie a magot – az evangéliumot – a földbe (Mk 4:26). Isten országa az elején kicsinek tűnik, a magva jelentéktelennek látszik, de „mikor elvetetik, felnő, és minden veteménynél nagyobb lesz, és nagy ágakat hajt” (Mk 4:32).

„Betelt az idő”, írja Márk evangéliuma első fejezetében. Az idő teljessége akkor kezdődött, amikor az első eljövettelkor Jézus Krisztus személyében „elközelített az Istennek országa”. A testet öltött Jézus az evangélium – a jó hír – lényege. Jézus azért jött, hogy minden településen, amely befogadta Őt, Isten országát prédikálja. Minden szív talajába bevette az evangélium „magvát”. Habár ez az ország kezdetben kicsi, végezetül nagygyá nő.

Jézus bátorítja az embereket, hogy saját életük körülményei között fogadják be a szívükbe Isten országát: „Bizony mondom néktek: Aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint gyermek, semmiképpen sem megy be abba” (Mk 10:15). Más szavakkal, élő tapasztalatként, a jelenben kell megélnünk Isten országát. A vég ideje még nem jött el, mondja Jézus: „Bizony mondom néktek, nem iszom többé a szőlőtő gyümölcséből mind ama napig, amikor mint újat iszom azt az Isten országában” (Mk 14:25). Márk eszkatológiája figyelembe veszi a tényt, hogy az „idők végezte” még nem jött el. Ennek ellenére Márk Isten országát, Isten országa kezdeti stádiumát és ennek a jelenben, a saját korában való megtapasztalását emeli ki.

Ellen White írta: „Mindazok, akik Krisztus országának alattvalói lettek, bizonyosságot fognak tenni hitükről és bűnbánatukról. Kedvességről, becsületességről és hűségről fog tanúskodni az életük. Szolgálni fognak a rászorulóknak, adományaikat Istennek szentelik. Menedéket nyújtanak a védtelennek, példaképei az erénynek és együttérzésnek. Krisztus követői így fogják bizonyítani a Szentlélek átformáló erejét. Mindennapi életükben igazságosság, irgalmasság és Isten iránti szeretet látható. Ha nem úgy élnek, olyanok lesznek, mint a pelyva, amelyet tűzre vetnek” (*Jézus élete*, 107. o.).

Figyelembe véve az idézetet, kérd meg a csoportod tagjait, hogy válaszoljanak a következő kérdésekre:

1. Hogyan tapasztalod meg Isten országát a jelenben?
2. Mi volt az emberek reakciója Jézus első eljövetelekor?
3. Szerintetek hogyan viszonyulnak az emberek az Úr Jézus második eljövetelenek gondolatához?
4. Mennyire fontos Isten országa az evangélium hirdetésében mindannyiunk életében?

július 27 – augusztus 2.

Tóparti csodák

Szombat délután

E heti tanulmányunk: 4Mózes 27:17; Zsoltárok 104:1-9; Márk 4:35-41; 5

Alapige: „De Jézus nem engedé meg néki, hanem monda néki: Eredj haza a tiedhez, és jelentsd meg nekik, mely nagy dolgot cselekedett veled az Úr, és mint könyörült rajtad” (Mk 5:19).

Jézus szolgálata nagyrészt Galileában zajlott, főként a Galileai-tenger partján, ami mintegy 21 km hosszú és 13 km széles tó. A legnagyobb víztömeg a területen, a környékbeli emberek életének központi helye volt.

Márk evangéliumának 4. fejezete végén Jézus és a tanítványai átkeltek a Galileai-tenger túlsó partjára. Vihar támadt, amit Jézus lecsendesített, szólt a szélnek és a hullámoknak. Márk 6. fejezete hasonló jelenettel ér véget, de akkor Jézus a vízen járva közeledett a csónakban ülő tanítványaihoz. A két tengeri jelenet között számos csodát tett a szárazföldön, és a tanítványok is elkezdtek missziós tevékenységüket. Ezek a történetek képezik a heti tanulmány tárgyát.

E mozgalmas események közös jellemzője, hogy bemutatják az olvasónak, ki is Jézus. Ő az, aki képes lecsendesíteni a vihart, megszabadítani egy megszállottat, meggyógyítani egy asszonyt, aki csupán a ruhája szegélyét érinti meg, feltámasztani egy halott kislányt, de prédikált a szülővárosában, igehirdetői misszióba küldte a tanítványait, néhány kenyérrel és hallal ötezer embert vendégelt meg, vízen járt. Hatalmának e bámulatos megnyilvánulásai közelebb vitték a tanítványokat ahhoz, hogy megértsék: valóban Ő az Isten Fia.

- 1** Olvassuk el **Mk 4:35-41** verseit! Mi történik itt, és milyen tanulságokat vonhatunk le az esetből arról, hogy kicsoda Jézus?

Márk 4. fejezetének elején Jézus hajóba szállt, hogy onnan tanítsa a parton összegyűlt sokaságot. Mk 4:10-12 szakasza szerint már kilépett a hajóból, és szűk körben beszélgetett a tanítványaival. A hosszú, tanítással töltött nap után a tanítványok a hajóhoz vezették Jézust úgy, „ahogy volt”, vagyis teljesen kimerülten, fáradtan. Azonnal elaludt a párnán, valószínűleg hátul, a hajó tatján. Nagy vihar támadt a tavon, a hajót már a süllyedés fenyegette, amikor a tanítványok felébresztették Jézust. Drámai, ahogy a Mester parancsolt a szélnek és a hullámoknak, hogy némuljanak el. Azonnal nagy csendesség lett. Érthető, hogy a tanítványok felettébb megrémültek az isteni hatalom megnyilvánulása láttán.

- 2** Olvassuk el **Zsolt 104:1-9** szakaszát! Jahve képe mennyiben hasonlít a vihart lecsendesítő Jézushoz?

A Mk 4:35-41 verseiben feljegyzett történet beleillik egy gyakori bibliai mintába, ami a teofánia, Istennek vagy egy angyalának a megjelenése. Ezeknek az eseményeknek öt közös jellemzője van: 1) Isten hatalmának megnyilvánulása, 2) az emberek félelme, 3) a parancs, hogy „*Ne félj!*”, 4) a kinyilatkoztatás szavai, ami miatt megjelent Isten vagy egy angyal, 5) az ember válasza a kinyilatkoztatásra. Ebben a történetben megtalálunk négy jellemzőt az ötből: az isteni hatalom megnyilvánulása a tenger lecsendesítésekor, a tanítványok félelme, az emberi félelem. A „*Miért féltetek?*” kérdés a „*Ne félj!*” parancs megfelelője. A tanítványok azt kérdezik: „*Kicsoda hát ez...?*” – ami az emberi reakció. Hiányoznak viszont a kinyilatkoztatás szavai. A hiányzó részlet beleillik a kinyilatkoztatás/titok motívumba, ami az egész könyvet átszövi, aztán majd kiderül az igazság Jézusról. A tanítványok megkérdezik: „*Kicsoda hát ez, hogy mind a szél, mind a tenger engednek neki?*” Ez arra készíti az olvasót, hogy mondja ki a kinyilatkoztatásból hiányzó szavakat – Ő az Isten Fia, maga az Úr.

Gondolkodjunk Isten szeretetéről! Hogyan tanulhatunk meg az Ő hatalmára hagyatkozni, rábízni életünk minden dolgát?

3 Olvassuk el Mk 5:1-20 szakaszát! Mit tanulhatunk a nagy küzdelemről, valamint Jézus hatalmáról ebből a lenyűgöző elbeszélésből?

A tavon töltött éjszaka feledhetetlen volt, de a következő reggel is, amikor a gadarénusok földjére érkeztek. A démonoktól megszállott ember története szívet tépő részletességgel olvasható az evangéliumban. Ez a minden kötélüket letörő férfi a sírok között élt, kövekkel vagdosta magát, és „*senki sem tudta őt megfékezni*” (Mk 5:4). Ekkor találkozott Jézussal.

Azonnal odarohant hozzá. A tanítványokról itt nem esik szó, talán elfutottak. Amikor a férfi Jézus közelébe ért, leborult előtte. A görög *proszküneo* igét általában úgy fordítják, hogy „leborul”, „imád”. Úgy tűnik, az ember felismerte, hogy Jézus segíthet rajta. Ám amikor megszólalt, a benne lakó démonok kiabálni kezdtek Jézussal, aki a nagy lármában is meghallotta a férfi halk, segélykérő könyörgését. Amikor a démonok könyörögtek, hogy hadd menjenek át a disznókba, Jézus megengedte nekik. A mintegy kétezer egyedből álló konda aztán a partról a vízbe rohant, és mind megfulladtak. Ez anyagi csődbe vitte gazdáikat.

A történetben az a lenyűgöző, hogy a démonok pontosan tudták, kicsoda Jézus. Azzal is tisztában voltak, hogy tehetetlenek vele szemben, ezért kétszer is könyörögtek neki (Mk 5:10, 12), hogy tegye meg, amit kérnek tőle. Nyilván tudták, hogy hatalma van felettük.

Ennek a történetnek van két fontos jellemzője. Először is, tele van olyan elemekkel, amelyek az ószövetségi törvény szerint tisztátalanságra, ceremoniális szennyeződésre utalnak. Tisztátalanok voltak a sírok és a halottak (4Móz 19:11, 16), mint ahogy a vérzés (3Mózes 15) és a disznók is (3Móz 11:7).

Másodszor, a tisztátalanságok során túl látjuk a jó és a gonosz erők közötti pengeváltást. Jézus kiűzi a démonokat (két pont Jézusnak), a démonok elpusztítják a disznókat (két pont Sátánnak). A város lakói távozásra szólították Jézust (két pont Sátánnak), mire Jézus a tanújaként küldte vissza hozzájuk az immár egészséges embert (három pont Jézusnak). Bizonyos szempontból ez a férfi volt a legvalószínűtlenebb misszionárius, de egyértelműen lenyűgöző a története, amit elmondhatott.

Milyen reményt nyerünk ebből a történetből Jézus hatalmával kapcsolatban, ami segít, bármivel kell is majd megküzdenünk?

4 Olvassuk el Mk 5:21-24 szakaszát! Jairus mely tulajdonságai emelkednek ki leginkább?

A vallási vezetők, akik közé Jairus is tartozott, általában nem voltak Jézus barátai (lásd Mk 1:22; 3:2, 6; Lk 13:14), tehát ő valószínűleg kétségbeesésében fordult hozzá. Ezt azzal is kifejezte, hogy térdre esett Jézus előtt. A kérése érthető minden szülő számára: a lánya haldoklott, de ő hitte, hogy Jézus segíthet neki. Jézus szó nélkül elindult az apával annak otthona felé.

5 Olvassuk el Mk 5:25-34 szakaszát! Mi késleltette őket út közben?

A történetet hirtelen félbeszakítja egy másik jelenet, ami részvétet kelt az olvasóban: egy asszony tűnik fel, aki tizenkét éve szenved súlyos betegségben. Jairus és az asszony története a második szendvicstörténet *Márk evangéliumában* (lásd Mk 3:20-35; 3. tanulmány). Itt az egymástól eltérő jellemű/személyiségű szereplők – Jairus és az asszony – egyaránt Jézushoz fordultak segítségért.

Az asszony hátulról közelítette meg Jézust, csak a ruhája szegélyét érintette, és azonnal meg is gyógyult. Jézus azonban megállt, hogy megkérdezze: „*Ki érintette a ruhámat*” (Mk 5:30, ÚRK)?

A nagybeteg asszony hirtelen meggyógyult. Csakhogy attól félt, Jézus megharagszik a történetek miatt. Az érzelmek vad hullámvasútját élte meg. Jézus azonban az asszony lelkét is meg akarta gyógyítani, nem csak a testét.

Most térjünk vissza Jairushoz (lásd Mk 5:35-43). A zsinagóga vezetője szintén érzelmi hullámvasútra került. Jézus nem engedte, hogy a szü-lőkön, valamint Péteren, Jakabon és Jánoson kívül más is vele tartson. Kijelentette, hogy a lány nem halt meg, csak alszik. Kiküldte a gyászolókat, a siratóasszonyokat, majd bement a szobába, ahol a halott gyermek feküdt. Kézen fogva megszólította: „*Talitha, kúmi*”, amit *Márk evangéliuma* így fordít: „*Leányka, néked mondom, kelj föl!*” A „*Talitha*” való-jában azt jelenti, hogy „báránka”, ez lehetett a kislány családi beceneve. A *Márk evangéliumán* végigvonuló kinyilatkoztatás/titok motívum elemének tekinthető az, amikor Jézus meghagyta, hogy tartsák titokban a történeteket. Arra mutat, hogy kicsoda Ő valójában, ami végeredményben nem maradhat rejtve.

6 Olvassuk el Mk 6:1-6 szakaszát! Miért utasították el Jézust a szülővárosában?

Általában ha egy kisvárosból/faluból híres lesz valaki, a környékbeliek fürdenek a dicsőségben, de nem így volt Názáret! Jézus tanítói, gyógyítói sikere egyenesen bántotta, megdöbbenette őket. Nehezükre esett elfogadni, hogy az ácsból rabbi lett. Azt is némi ellenséges érzéssel figyelték, hogy legtöbb csodáját Kapernaumban tette (lásd Lk 4:23), ráadásul a családja is összetűzött vele (Mk 3:31-35).

7 Olvassuk el Mk 6:7-30 szakaszát! A tizenkét apostol kiküldése milyen szempontból áll szemben Keresztelő János lefejezésével?

Ez a harmadik szendvicstörténet *Márk evangéliumában* (lásd 3. tanulmány). Keresztelő János bebörtönzésével és elhallgattatásával éles ellentétet mutat a tizenkét apostol kiküldése, hogy hirdessék Jézus üzenetét. Jézus utasította őket, hogy ne vigyenek magukkal semmit az útra, másokra támaszkodjanak ellátásukat illetően. Ezzel a stratégiával a miszcionáriusok valójában rábízzák magukat azokra az emberekre, akik között szolgálnak, és így kapcsolatot alakíthatnak ki azokkal, akiknek szükségük van az üzenetükre.

Keresztelő Jánosnak azonban nem volt ilyen kötődése Heródesssel és családjával. Haláláról sokkoló részletességgel számol be az Írás. A tervet kieszelő Heródiás hasznot húzott Heródes vegyes érzelmeiből és kéjvágyából. Heródiás lánya groteszk kérésével még csak tetézte a szörnyűséget, amikor Keresztelő János fejét kérte tálcán.

Keresztelő János zengő hangjának elnémítása időben egybeesett azal, amikor a tizenkét apostol elkezdte hirdetni a megtérésre szólító üzenetet, amint János is tette. János halála előrevetítette Jézus halálát. Jánost megölték, eltemették, majd az a hír járta, hogy feltámadt a halálból (Mk 6:14-16, 29), amint ez később Jézussal történt (Márk 15-16. fejezet). A párhuzamos történetek Jézus és követői válsághelyzetére mutatnak előre.

Elutasítottak már valaha úgy, mint Jézust, kerültél már nehezen felfogható válságba? Mit tanultál az efféle tapasztalatokból, ami segíthet a következő alkalommal, amikor hasonló történik?

8 Olvassuk el Mk 6:34-52 szakaszát! Jézus és a tanítványai milyen problémával szembesültek? Hogyan oldódott meg a helyzet?

Miután a tanítványok visszatértek misszióútjukról, Jézussal tartottak, hogy megpihenjenek a Galileai-tenger keleti partjának egy csendes helyén. Azonban már előttük odaért egy nagy, mintegy ötezer fős sokaság. Jézus látta, hogy olyanok, mint a pásztor nélkül való juhok. Egész nap tanította őket.

Este a tanítványok javasolták: küldje el az embereket, hogy élelmet vásároljanak. Jézus azonban azt mondta, hogy adjanak nekik ők enni. A következő párbeszéd rámutat, hogy a tanítványok emberi módon gondolkodtak a megoldáson. Jézus csoda folytán enni adott a tömegnek, mindössze öt kenyérből és két halból, így megoldotta a gondot.

A történet néhány jellemzője beleillik az akkor élők Messiásról alkotott elképzelésébe. A várakozás szerint a Messiás majd megszabadítja Izraelt az ellenségeitől, igazságot és békét hoz. Harci felhangot is kaphatott volna az, ha sok férfi gyülekezik a pusztában, mert lázadásra utalhatott volna (lásd Jn 6:14-15; ApCsel 21:38). Ezt a gondolatot erősíti az is, hogy Jézus „pásztor nélküli juhokként” utal a sokaságra. Ez 4Móz 27:17 versének részleges idézete, ahol Mózes azt kéri Istentől, hogy nevezzen ki egy vezetőt a nép élére, aki majd átveszi tőle a feladatot. Az Ószövetségben másutt is előfordul ez a szóhasználat Isten népének pásztorára vonatkozóan, általában akkor, amikor Izrael éléről hiányzott a vezető, a király (vö. 1Kir 22:17; 2Krón 18:16; Ez 34:5-6).

Jézus azonban nem tett eleget hamis várakozásuknak, hanem elküldte a tanítványait és elbocsátotta a sokaságot is. Majd ahelyett, hogy felkelést indított volna Róma ellen, mit tett? Elvonult egy hegyre imádkozni – nem egészen ezt várta tőle a tömeg. A Messiásról alkotott, széles körben elterjedt nézettel szemben, amely szerint a Messiás király lesz és felszabadítja Izraelt, Ő azért jött, hogy a bűn fogságából szabadítsa ki az embereket. A vízen járva bemutatta a tanítványoknak, hogy valóban Ura a természetnek. Azonban akkor nem uralkodni jött, hanem hogy életét adja váltságul sokakért (Mk 10:45).

E történet szerint is miért fontos a próféciaák helyes értelmezése? Sokak tragédiáját okozta, hogy téves képet alkottak Krisztus első eljövételéről. Azonban mennyivel nagyobb veszély rejlik abban, ha helytelen foglalkozunk a második eljövételről?

További tanulmányozásra: Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 2010, Advent Kiadó, „Hallgass, némulj el!” és „A hit érintése” c. fejezetei.

„Mindenkiben, akit Isten nevel, olyan életnek kell megnyilatkoznia, amely nincs összhangban a világgal, szokásaival vagy gyakorlatával. Mindenkinek személyes tapasztalatra kell szert tennie, Isten akaratának ismeretére eljutnia. [...] Ő int: »Csendesedjétek és ismerjétek el, hogy én vagyok az Isten« (Zsolt 46:11)! Egyedül itt találunk igazi nyugalmat. Ez a gyakorlati felkészülés mindenkinek, aki Istenért munkálkodik. A rohanó tömeg közepette, az élet feszültségében, az intenzív munkában a világosság és béke légköre lengi körül az így felfrissült lelket. Az élet jó illatot lehel, isteni erő nyilatkozik meg, mely eléri az emberi szívüket” (i. m. 302. o.).

„Elégedetlen szívük kifogásolta: ha Jézus oly sok csodát tud művelni, amennyit láttak, akkor miért nem adhat erőt, egészséget, gazdagságot egész népének, miért nem szabadítja meg őket elnyomóiktól, s dicsőíti meg őket hatalomban és tisztességben? Azt állítja, hogy Isten Küldötte, és mégsem akar Izrael királya lenni. Ezt a rejtélyt nem tudták megfejtetni. Elutasítását félreértették. Sokan arra következtettek, hogy nem mer előállni követelésével, mert Ő maga is kételkedik küldetésének isteni jellegében. Ezzel kitárták szívüket a hitetlenség előtt, és a Sátán által vetett mag meghozta a maga gyümölcsét: félreértést, elszakadást” (i. m. 320–321. o.).

Naponkénti tanulmányozásra: Zakariás 9 – Malakiás 1; Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán*, „A helyes és a helytelen nevelés” c. fejezet „Mítoszok és tündérmesék”, valamint „Krisztus tanítása” c. alfejezetei

1. A prófécia szerint mit fog tenni a számárháton ülő, szabadító Király?

2. Mi történik, amikor az Úr nem kedvez többé az ország lakóinak?

3. Milyen tárgyakra lesz még ráírva, hogy „az Úrnak szenteltetett”?

4. Melyik az a nép, „amelyre örökké haragszik az Úr”?

5. Mi volt Jézus reakciója, amikor kíváncsiskodó kérdéseket tettek fel neki?

Általános áttekintés

Márk 5. és 6. fejezetének témái megegyeznek az 1. rész témáival. Az 5. és a 6. részben Jézus hasonló csodákat tesz: ördögöt űz, embereket gyógyít, hirdeti az evangéliumot. E heti tanulmányunk során elemezni fogjuk ezeket a két említett fejezet által érintett témákat.

A tanulmány témái

Ezen a héten az Úr Jézus két csodájával fogunk foglalkozni. Az első: Jézus egy nem zsidó emberből kiűzi a tisztátalan lelkeket; a második: a zsidó közösséghez tartozó tisztátalan asszony esete.

- 1. Jézus és a „légio”.** Márk beszámol arról, hogy Jézus a gadarénusok – egy nem zsidó közösség – földjén jár, amikor „elébe méne egy ember a sírboltokból, akiben tisztátalan lélek volt” (Mk 5:2). E találkozás nyomán Jézus meggyógyítja az ördögös férfit.
- 2. Jézus és a két lány meggyógyítása.** Amikor Jézus visszatért az Ő közösségébe, a zsinagóga egyik tisztviselője, Jairus odament hozzá, és „lábaihoz esék, és igen kéré őt, mondván: Az én leánykám halálán van; jer, vesd reá kezedet, hogy meggyógyuljon és éljen!” (Mk 5:22–23). Jézus megmentette Jairus leányát, és ezzel az alkalommal egy vérfolyásos asszonyt is meggyógyított.

Magyarázat

Jézus és a légio

Márk gyakran oszt meg földrajzi részleteket az olvasóval, ha azt kívánja kiemelni, hogy Jézus a szülővárosától távol munkálkodott. Ezek a narratív elemek Jézus azon egyértelmű szándékát tükrözik, hogy a nem zsidó lakosságot a saját területén keresse fel. Márk 4:35 versében például ezt mondja tanítványainak: „Menjünk át a túlsó partra!” Márk 5:1-ben a következő szociálgeográfiai megjegyzést találjuk: „És menének a tenger túlsó partjára, a gadarénusok földjére.”

A gadarénusok földje Dekapolisz területéhez tartozott (Tízváros, tíz görög nyelvű és kultúrájú város szabad szövetsége; Mk 5:20). Márk azt írja, hogy „vala ott a hegynél egy nagy disznónyáj, amely legel vala” (5:1), amiből arra következtethetünk, hogy pogány város lehetett. Kelly R. Iverson pontosan leírja Jézus misszióútját a „népek” területén: „Ez a jelenet egy sor utazás kezdetét jelzi, melyet Jézus szándékosan tett a nem

zsidó lakosság körében. Az első, pogányokkal történt találkozásra a Galileai tengertől keletre fekvő Gadarában (Geraszában) került sor. [...] A gadarai megszállott története Jézus hatalmára teszi a hangsúlyt, megnyitja a pogányokért tett misszióutak sorát, és előrevetíti a nem zsidó területeken végzendő munkát. Egy előkészítő küldetés, amely megteremti a későbbi visszatérés lehetőségét az elbeszélés keretében (Mk 7:31–37)” („Even the Dogs Under the Table Eat the Children`s Crumbs, in *Gentiles in the Gospel of Mark*, 2007, 20. o.).

Az Úr Jézus küldetése végzése során eljutott arra a pontra, amikor a zsidó környezetből átlépett a pogány környezetbe, és ezt az átmenetet éri tetten a 4. fejezet utolsó része és az 5. fejezet eleje. Van azonban egy közös elem, amit Jézus mindkét környezetben megtalált: az ördögi erők. Márk szerint Jézus a zsidók közt kezdi meg szolgálatát. Jézus első csodája egy zsinagógában történt (tehát zsidó környezetben), amikor is egy tisztátalan lélektől megszállott ember ekképpen kiáltott hozzá: „Mi dolgunk van nekünk veled, Názareti Jézus? Azért jöttél-e, hogy elveszíts minket? Tudom, hogy ki vagy te: az Istennek Szentje” (Mk 1:24).

Most, amikor Jézus megkezdi küldetését a pogányok földjén, hasonló forgatókönyv szerint zajlanak az események. Márk 5:2 versében olvasuk: „És amint a hajóból kiméne, azonnal elébe méne egy ember a sírboltokból, akiben tisztátalan lélek volt.” Mind az írástudók zsinagógájában, mind a nem zsidó közösségekben voltak ördögi lelkektől megszállott emberek, akiknek szükségük volt a gyógyulásra. Az Úr azért jött, hogy visszavezesse ezeket az embereket Isten országába.

Márk 5:7–9 szakasza egy párbeszédet örökít meg, amely Jézus és a tisztátalan lelkek közt zajlott. Ez a találkozás is a Márk 1:23–25 szakaszban leírt minta szerint történt: „És fennhangon kiáltva monda: Mi közöm nekem te veled, Jézus, a magasságos Istennek Fia? Az Istenre kényszerítelek, ne kínozz engem!” (Mk 5:7). Érdekes, hogy az ördögök mindkét esetben felismerték, hogy kicsoda Jézus: „Tudom, hogy ki vagy te, az Istennek Szentje” (Mk 1:24); „Mi közöm nekem te veled, Jézus, a magasságos Istennek Fia?” (Mk 5:7). Megjegyzendő, hogy az evangéliumok egyes krisztológiai kijelentései ördögök szájából hangzanak el. Izrael – Isten népe – tanítói részéről nincs ilyen erős és fontos bizonyosságtétel!

Elemezzük a Márk által lejegyzett információkat a sok ördög által megszállt emberről, aki azt mondta magáról, hogy „Légió” a neve, mivel sok démon lakozott benne. Egy római légióban több ezer gyalogos katonára szolgált, számuk 3000 és 6000 közt változott (ld. Robert H. Stein: *Mark*, 2008, 255. o.). Bármennyire is levert lehetett egy ilyen megszállott

ember, nincs olyan ördögi erő, mely ellen tudna állni, vagy le tudná győzni a magasságos Isten erejét!

Ennek a megszállott férfinak kegyetlen és véráztatta sorsa volt. Márk 5:5 verse ekképpen írja le a szerencsétlenségét és a szenvedését: „Éjjel és nappal mindig a hegyeken és a sírboltokban volt, kiáltozva és magát kövekkel vagdosva.” Larry W. Hurtado pedig ezt írta róla: „A férfit teljesen fogva tartották a gonosz erők, és ember nem segíthetett rajta (5:2–4). Sírboltokban – a halottak »házában« – való lakozása zombivá, élő halottá tette őt. Tönkretette magát (5:5), és nyilvánvaló, hogy rettenetesen szenvedett. Mindez élő szemléltetése annak, hogy az Újszövetség hogyan jellemzi a Krisztustól elszakadt emberek sorsát: lelki szempontból halottak, a gonosz rabjai” (Mark, 1989, 83. o.).

Márk 5:4 verse szerint „senki sem tudta őt megfékezni”. „Senki”, egészen addig, míg meg nem jelent Jézus. A Megváltóval való találkozása után „az ördögös, akiben a légió volt” (Mk 5:15), csöndesen ül a földön, rendesen fel van öltözve, és eszénél van. Ilyen felszabadító erőt csak Jézusban találunk. Aki megfeddte a vihart, és azt mondta a tengernek, hogy „Hallgass, némulj el!” (Mk 4:39), a tisztátalan lelkeknek is parancsolni tud: „Eredj ki, tisztátalan lélek, ez emberből!” (Mk 5:8). A sötétség minden ereje engedelmeskedik az Úr Jézus hatalmának.

Jézus és a két lány meggyógyítása

Evangéliuma 5:21 versével Márk egy új elbeszélő részt vezet be: Jézus közbelép Isten két lánya érdekében. Az egyik „egy asszony, aki tizenkét év óta vérfolyásos vala” (Mk 5:25), a másik pedig a Jairus lánya. Ez a szakasz Jézus munkássága útvonalaának egy újabb földrajzi állomását említi meg – „Ismét általment Jézus a hajón a túlsó partra” (Mk 5:21) –, tehát újból zsidó környezetben végezte szolgálatát. Ezt a tényt támasztja alá az is, hogy a Megváltó a zsinagóga tisztségviselőjének, Jairusnak az érdekében lép közbe. Ez a fontos tisztséget betöltő ember ugyanazzal az attitűddel lép színre, mint Márk 5:6 versében az ördögöktől megszállt férfi: Jézus lábai elé veti magát (Mk 5:22). Jairus a következőt kéri a nagy Gyógyítótól: „Az én leánykám halálán van; jer, vedd reá kezedet, *hogy meggyógyuljon és éljen!*” (Mk 5:23, a szerk. kiemelése).

Ebben a pillanatban egy kétségbeesett nő szakítja meg az elbeszélés fonalát. Ne feledjük, hogy Jézus éppen egy megszállott embert gyógyított meg, és most egy tisztátalan asszony állt előtte, aki a betegsége miatt ki volt zárva Izrael népének vallásos életéből! „És hogyha sok napig tart az asszonynak az ő vérfolyása a havi bajának idején kívül, vagy ha a folyás

a havi bajon túl tart: valameddig az ő tisztátalanságának folyása tart, úgy legyen, mint havi bajának idején! Tisztátalan az” (3Móz 15:25).

M. Eugene Boring biblíamagyarázó a vérfolyásos asszony szenvedésének egy másik dimenzióját tárja fel: „Lévén, hogy a zsidó vallásos-kulturális felfogás értelmében a hüvelyi vérzés miatt egy nő nem mehetett férjhez, továbbá ez a betegség válóoknak is minősült, a történet kulcsfigurája nem tolthette be női szerepét a házasságban: nem szülhetett gyermeket, nem válhatott anyává.” Nem mellesleg le is szegényedett, mivel minden pénzét az orvosokra költötte, eredménytelenül. Boring így folytatja: „Akárcsak a Márk 1:40 versében említett bélpoklos esetében, a vérfolyásos asszony élő halott volt, s a meggyógyítása visszahozta volna őt az életbe. Jairus lányához hasonlóan, aki beteg ágyában várta Jézus megmentő beavatkozását, emberileg a vérfolyásos asszonynak sem volt reménye a gyógyulásra” (*Mark. A Commentary*, 2006, 159–160. o.). Végül Jézus mindkettejüket megmentette: a testileg és társadalmilag „tetszhalott” nőt (ne feledjük, hogy 12 éve szenvedett egy olyan betegségben, ami miatt a törvények karantént írtak elő) és Jairus 12 éves, időközben megpihent lányát.

Mindkét esetben érintés folytán történt a gyógyítás. A vérfolyásos asszony megérintette Jézus ruháját, Jézus pedig megérintette a kislány kezét. A szerző megpróbálja megmagyarázni az olvasóinak, hogy nem magának az asszonynak az érintése eredményezte a gyógyulást, hanem a hit, a vérfolyásos asszony és a Jairus hite. Az első esetben Jézus ekképpen bátorítja az asszonyt: „Leányom, a te hited megtartott téged. Eredj el békével, és gyógyulj meg a te bajodból!” (Mk 5:34); a második esetben a lány apját, Jairust bátorítja, hogy ne féljen, hanem higgyen rendületlenül (ld. Mk 5:36).

Alkalmazás

Márk, akárcsak a másik három evangélista, kitér egyes zsidó tanítók és zsinagógavezetők antagonizmusára Jézussal kapcsolatban. Ez az áthidalhatatlan ellentét azonban nem akadályozta meg az Úr Jézust abban, hogy részt vegyen a zsinagógai szolgálatokban és az emberekért végzett szolgálatban. Márk 1:21 verse szerint Jézus és tanítványai „bemenének Kapernaumba; és mindjárt szombatnapon bemenvén a zsinagógába, tanít vala.” Jézus első csodája, amiről Márk az evangéliumában ír, egy zsinagógában történt: „Vala pedig azok zsinagógájában egy ember, akiben tisztátalan lélek volt” (Mk 1:23), majd Mk 5:22 verse szerint Jézus a zsinagóga egyik vezetőjének („fő”) segít.

1. Időnként megtörténik, hogy nem értünk egyet gyülekezetünk bizonyos vezetőivel. Milyen mértékben befolyásolnak ezek a nézeteltérések? Hattással vannak a hitbéli meggyőződéseinkre, gyülekezeti kapcsolatainkra? Az Úr Jézus példája hogyan segít megértenünk, hogy miként kell eljárunk ilyen helyzetekben?
2. Jézus elhagyta a saját gyülekezetét, hogy eljusson a pogány közösségekhez. Mit teszünk annak érdekében, hogy a gyülekezetünk falain kívül élők is elnyerjék Isten országát? Válaszod megfogalmazásakor vedd figyelembe Márk 6:34 versét („Jézus nagy sokaságot láta, és megszáná őket, mert olyanok valának, mint a pásztor nélkül való juhok. És kezdé őket tanítani.”)!

Belülről kifelé

Szombat délután

E heti tanulmányunk: 2Mózes 20:12; Ézsaiás 29:13; Márk 7; 8:11-21

Alapige: „Nincs semmi az emberen kívülvaló, ami bemenvén ő belé, megfertőztethetné őt; hanem amik belőle jönnek ki, azok fertőztetik meg az embert” (Mk 7:15).

A heti tanulmány tárgya *Márk evangéliuma* 7. fejezete és a 8. fejezet első fele lesz. A 7. fejezet elején Jézus szembement a vallási hagyományokkal, amiből konfliktus támadt. Azonban mindezt úgy tette, hogy jól láthatóan támogatott valamit, ami a mai keresztény életben is különösen időszerű.

Ezt követően egy találós kérdést tett fel, ezzel segítve annak megértését, hogy valójában mi a hit lényege.

Később Tírusz és Szidón vidékére indult, ahol találkozott egy asszonnyal, aki – egyetlenként az evangéliumokban – győztesen került ki a Jézussal folytatott vitából. Szokatlan ez a találkozás, ami mögött volt bizonyos rejtett kommunikáció, amire utalt is az asszony. A hitére való tekintettel Jézus megadta neki, amit kért.

A 7. fejezet másik gyógyítása azt a fontos igazságot közvetíti, hogy ha mégoly lenyűgözőek is a csodák, semmiképpen nem elegendőek ahhoz, hogy az emberek szíve megnyíljon az igazság előtt. Gondoljunk bele, mi haszna volt a csodáknak a vallási vezetők esetében, akik eleve el akarták utasítani Jézust!

A *Márk evangéliumának* 8. fejezetével foglalkozó tanulmány érinti azt is, hogy mi a kenyér jelentősége a tanítások és a hagyományok szimbólumaként. Komoly tanulságok rejlenek ezekben a történetekben a vallási élet értelmével és gyakorlatával kapcsolatban.

1 Olvassuk el Mk 7:1-13 szakaszát! Milyen igazságokat találunk itt, amelyek ma is időszerűek?

Képzeld el, hogy a gyerekek erről a szakaszcól tanulnak a szombatiskolában, majd hazamennek, és elmondják az anyukájuknak: Jézus szerint nem kell kezét mosni étkezés előtt! Csakhogy ez a történet nem a higiénáról szól.

Jézus korában Izraelben nagyon sokan igen fontosnak tartották a rituális tisztaságot. A testamentumok közötti időszakban a rituális kézmosást kiterjesztették a közemberekre is, holott az Ószövetségben ezek a szabályok eredetileg csak a papokra vonatkoztak (2Móz 30:17-21). A vallási vezetők ezért panaszkodtak Jézus tanítványaira.

Jézus nem felelt közvetlenül a kérdésre, hanem egy kettős válasszal vette védelmébe a tanítványait. Először Ézsaiás kemény szavait idézte, amelyek megfeddték a népet, mert ajkukkal ugyan tisztelték Istent, szívük viszont távol volt tőle (Ézs 29:13), majd pedig azt kifogásolták, hogy emberi hagyományokkal cserélték fel Isten parancsolatait.

A második részben Ézsaiás idézetére épített. Felemlítette Istennek a szülők tiszteletére vonatkozó parancsát (2Móz 20:12), vagyis hogy gondoskodni kell róluk idős korukban. Szembeállította ezt a vallási hagyománnyal, amely szerint az ember vihet ajándékot Istennek (korbán), amivel lényegében saját célra használja fel azt, ahelyett, hogy segítené idős, szükségben lévő szüleit. Valahogy így képzelhetjük el a beszélgetést: „Sajnálom, apám! Szerettem volna segíteni neked, de már beadtam a pénzt a templomba!” Jézus teljes mértékben elítélte ezt a képzmutatást. Isten Igéje fölé helyezték az emberi tradíciót, és ezzel vétkeztek.

Tehát mi volt a válasz a farizeusok kérdésére? Jézus arra utalt, hogy nem tartja olyan fontosnak a kézmosáshoz való ragaszkodásukat, mint azt, hogy Isten akaratát kövessék. Világos, hogy mindenben Isten parancsolatait helyezi az emberi hagyomány fölé (lásd még Mk 1:44; 7:10-13; 10:3-8; 12:26, 29-31).

Lehet, hogy nekünk is vannak olyan „hagyományaink”, amelyek ellentétben állnak Isten törvényének elveivel? Ha igen, melyek ezek?

**2 Olvassuk el Mk 7:14-19 szakaszát! Mi volt Jézus célja a 15. versben a talá-
lós kérdéssel?**

Sokan, akik az összefüggését kutatják ennek a szakasznak 3Mózes 11 szakaszával, ahol a tiszta és tisztátalan ételekről van szó, talányosnak vélik Jézus szavait. Vajon el akarta törölni a különbségtételt? Téves lenne a hetednap adventisták tanítása, miszerint a gyülekezet húst is fogyasztó tagjai csak tiszta állatok húsból egyenek?

Először is, furcsa lett volna, ha Jézus hirtelen elutasítja a mózesi rendelkezéseket Mk 7:14-19 verseiben, amikor Mk 7:6-13 szakaszában a hagyománnyal szemben éppen védelmébe vette Mózeszt. Másodszor: a farizeusok által támogatott tradíciónak nem az Ószövetségben volt az alapja, az ételekre vonatkozó törvényeknek viszont igen. Harmadszor pedig, Mk 7:19 utalása az ételek tisztaságára nem jelenti az ételekkel kapcsolatos törvények eltörlését, inkább a hatályon kívül helyezését a farizeusok által megszabott tradíciónak, ami az érintés okozta tisztátalanságra vonatkozott. Példa erre az a helytelen nézet, hogy az ember tisztátalan lesz, ha kapcsolatba lép pogányokkal, és olyan ételt érint/fogyaszt, amit ők megfogtak.

3 Olvassuk el Mk 7:20-23 verseit! Jézus szerint mi teszi az embert tisztátalanná?

Mk 7:19 versében Jézus megjegyzi, hogy az étel nem a szívbe jut, hanem a gyomorba, onnan pedig az árnyékszékbe. Majd Mk 7:21-23 szakaszában úgy folytatja, hogy a gonoszság a szívből ered, vagyis az ember gondolkodásának központjából. Felsorol jó néhány vétket, ami gonosz gondolatokból születik, majd gonosz tettekben nyilvánul meg.

Mk 7:10 verse az ötödik parancsolat megtörésére utal, ami szintén a gonoszságok felsorolásához tartozik, ezzel a Tízparancsolat második táblájának minden parancsát érinti ebben a szakaszban. Továbbá Mk 7:7 versében Jézus kitér arra, hogy hiábavaló az istentisztelet, ha megszegik azt, ami a Tízparancsolat első négy parancsolatának a szívét képezi. Tehát az egész szakaszban Isten törvényét védelmezi.

Az embernek lehet helyes teológiai nézete, de az a kérdés, hogy végső soron kié a teljes szíve.

4 Olvassuk el Mk 7:24-30 szakaszát! Milyen fontos tanulságokat vonhatunk le ebből a történetből?

A tegnapi tanulmány után a mai szakasz is kényelmetlen kérdéseket feszeget. Miért reagált Jézus olyan keményen az asszony kérésére, és miért hasonlította többször is kutyákhoz?

Nem fejtette ki nyíltan, de válaszában két eleme is sugallja azt, amit tanítani akart. Mk 7:27 versében elmondja, hogy „először” a gyerekeknek kell enni adni. Ha van „először”, akkor logikusnak tűnik, hogy lennie kell „másodszornak” is. Egy másik jelzés, hogy Jézus olyan formában említi a *kutya* szót, ami nem kölyökkutyát jelent, hanem a szövegösszefüggés szerint inkább a házba beengedett állatot, vagyis nem kóbor kutyát. Válaszában az asszony szintén átveszi ezeket a kifejezéseket, ami magyarázat a reakciójára.

Az asszony félreérthetetlenül fogalmaz: *„Úgy van, Uram; de hiszen az ebek is esznek az asztal alatt a gyermekek morzsalékaiból”* (Mk 7:28).

Vajon miért így felelt? Bizonyára a lánya iránti szeretet készítette, Jézus azonban bátorította is. Amikor azt mondta: „először”, azzal arra utalt, hogy kell lennie „másodszornak” is. Továbbá az asztal alatt ülő ebhez hasonlította az asszonyt, és a nő valóban Jézus lába előtt könyörgött a lányaért. Ezért hivatkozott arra, hogy a kutyát is megilleti a lepotyogó morzsa.

Az asszony válaszából kitűnik a hite. A lánya távolból történő meggyógyításának hatalmas csodáját „morzsának” nevezve valójában azt fejezte ki, hogy különösen nagy hatalmat tulajdonított Jézusnak (ha ez a csoda csupán morzsa, milyen lehet az egész kenyér?). Azt is érzékeltette, hogy tudja: kérése teljesítése csekélység Jézus számára. Ez meghatotta Jézust, és meg is adta, amit az asszony kért.

„Úgy bánt az asszonnyal, hogy megmutatta, akit kivetettek Izraelből, többé már nem idegen, hanem gyermek Isten házanépe között. A gyermek kiváltsága, hogy osztozzék az Atya ajándékaiban” (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, 337. o.).

Miért áll éles ellentétben Jézus tanításával a más fajokkal, nemzetiségekkel szembeni előítélet? Mit tehetünk, hogy megtisztuljunk az efféle a bűnöktől?

5 Olvassuk el Mk 7:31-37 szakaszát! Kit vittek Jézushoz? Mit tett érte a Megváltó?

Tírusz és Szidón vidékéről Jézus nem a legrövidebb úton tért vissza Galileába. Úgy tűnik, Tírusz területéről észak felé haladt, át Szidón régióján, majd a belső, szárazföldi területen, később lefelé ment a Galileai-tengertől északkeletre eső részen, míg megérkezett a tengerhez. Egy körutat tett, amelynek során valószínűleg volt elég ideje a tanítványait képezni.

A szöveg nem jelzi pontosan, ki vitte a férfit Jézushoz, de a probléma elég egyértelmű volt: nem hallott és nehezen beszélt. A siketség elszigeteli az embert a környezetétől, így nehezen tanul meg beszélni. Ennek az embernek a problémája bizonyára régi keletű volt.

Jézus átérezte a férfi nehéz helyzetét, és félrehívta egy helyre, ahol csak ketten voltak. A gyógyítási módszer elég különös, főleg a modern olvasók számára. Ujját a férfi fülébe helyezte, köpött, megérintette a nyelvét és fohászzkodott. Jézus megérintette a betegség által érintett testrészeket, de miért a sóhaj? „Felsóhajtott a gondolatra, hogy mennyi fül nem nyílik meg az igazságnak, és mennyi nyelv nem akarja megvallani az Üdvözítőt” (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, 340. o.).

Jézus csodálatos módon helyreállította a férfi hallását, és képessé tette a tiszta beszédre. Sóhaja jelzi a határokat, amiket Isten önmagának állít, tiszteletben tartva az emberiség szabad akaratát. Nem fogja senkire rákényszeríteni az akaratát. Mindenki szabadon választhat, kinek rendeli alá az életét – az Élet Urának, vagy a sötétség fejedelmének. Jézus képes volt megnyitni a süket füleket, de nem akarja kényszeríteni a hitetlen szívet, hogy fogadja el Őt Messiásnak.

Ez a rövid történet azt is szemlélteti, mit tehet Isten azokért, akik hajlandóak hozzá fordulni. Talán mi is tapasztaltunk némaságot, amikor a hitünkről kellett volna beszélni, mert úgy éreztük, hogy „meg van kötözve” a nyelvünk, nem tudjuk, mit mondjunk. Ez a csoda bátorítást jelent számunkra: az Úr Jézus képes megnyitni a fülünket, hogy megértjük mások szükségleteit, és tudjunk mit mondani nekik, bátoríthatjuk őket az útjukon.

Mit teszünk az ajándékokkal, amelyeket kaptunk: a hallással, a beszéd képességével, hiszen ezek ajándékok? Mire használjuk ezeket?

6 Olvassuk el Mk 8:11-13 verseit! Mit mondtak a farizeusok, amivel igencsak elszomorították Jézust?

Miért nem mutatta be isteni hatalmát és győzte meg a gáncsoskodókat? A probléma Márk 3. fejezetéig nyúlik vissza, ahol Jézus a Szentlélek elleni bűnről beszélt. Aki bezárja a fülét és a szemét, azt még egy újabb csoda, mennyei jel sem fogja meggyőzni, azt is ugyanúgy elveti, mint korábban minden mást. A csodák sem győzik meg azt, aki eltökélte magában, hogy nem fog hinni.

7 Olvassuk el Mk 8:14-21 szakaszát! Mit felejtettek el a tanítványok, és mit akart Jézus ebből kihozni?

Jézus megragadta a lehetőséget, hogy óvja a tanítványokat a farizeusok és Heródes „kovászátlól” (Mk 8:15), vagyis a tanításaiktól (vö. Mt 16:12).

Ők azonban félreértették, és úgy gondolták, hogy azt mondta, ne vásároljanak kenyeret. Mint általában, amikor félreértették, Jézus ekkor is tanította őket. Feltett egy sor kérdést, az első néhány költői jellegű, kifejezi a csalódottságát, amiért nem fogták fel, mi a küldetése. Szavai emlékeztetnek arra, amit Mk 4:10-12 verseiben említett a kívülállókról, akik nem értik Őt. Erős kifejezéseit ébresztőnek szánta tanítványai számára: ébredjenek lelki kábultságukból.

Mk 8:19-20 verseiben egyszerű, tényszerű módon kérdezte meg, hogy hány kosár maradékot gyűjtöttek össze az ötezer ember (Mk 6:30-44) és a négyezer ember (Mk 8:1-10) megvendéglése után. Így akarta szemléltetni, hogy igazán megérthették volna már addigra: az Úr Messiása számára egyáltalán nem akadály a források korlátozott volta. Mk 8:21 verse ismét retorikai kérdés: „*Hogy nem értitek hát?*” Gondoljatok mindarra, amit már Jézussal láttatok és tapasztaltatok!

Hogyan maradhat nyitott a szívünk és az elménk Isten valóságos volta és szeretete előtt? Időzzünk még a bizonyítékoknál, amelyeket Istenről és a szeretetéről kaptunk! Miért olyan könnyű időnként mindezt mégis kétségbe vonni?

További tanulmányozásra: Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, „Hagyomány”, „A válaszfalak leomlanak” és „Az igazi jel” című fejezetei, 331–345. o.

„Urunk mai követői között is, csakúgy, mint régen, mennyire elterjedt ez az alattomos, leplezett bűn! Milyen gyakran beszennyezi Krisztusért végzett szolgálatunkat, egymással való közösségünket az önfelmagasztalás titkos vágya! Milyen tetre kész az önmagunkat kitüntető gondolat, az emberi elismerés utáni vágy! Az én szeretete, az Isten által kijelölnél könnyebb út keresése vezet oda, hogy az isteni előírásokat emberi elméletekkel és hagyományokkal helyettesítjük. Krisztus figyelmeztető szavai a tanítványaihoz szólnak: *»Vigyázzatok, őrizkedjetek a farizeusok kovászatól«* (Mk 8:15)!

Krisztus vallása maga az őszinteség. A Szentlélek ülteti el az indítékot, az Isten dicsőségéért való buzgalmat. Csakis Isten ereje képes száműzni az önzést és a képmutatást. Munkálkodásának jele a változás. Amikor az elfogadott hit lerombolja az önzést és a hiúságot, amikor általa Isten dicsőségét és nem a sajátunkat keressük, akkor tudhatjuk, hogy ez a jó út. *»Atyám, dicsőítsd meg a Te nevedet!«* (Jn 12:28), ez volt Krisztus életének kulcsa, és ha követjük Őt, ez lesz a mi életünk kulcsa is. Azt parancsolja, hogy úgy járjunk, *»amint Ő járt«*, és *»arról tudjuk meg, hogy megismertük Őt, ha az Ő parancsolatait megtartjuk«* (1Jn 2:6, 3) (i. m. 345. o.).

Naponkénti tanulmányozásra: Malakiás 2 – Máté 4;

Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán*, „Az igazi ismeret keresésének fontossága” c. fejezet

1. Mivel fárasztották el az emberek az Urat? _____
2. Ki ellen siet az Úr tanúvallomást tenni? _____
3. Kiket nevezett Keresztelő János „mérges kígyók fajzatainak”? _____
4. Milyen szavakat ismételt Jézus a megkísértés pusztájában az ördögnek adott válaszaiban? _____
5. Jó cselekedetünk minek a függvénye? _____

Általános áttekintés

Küldetése idején Jézus Isten kinyilatkoztatásaként magasztalta fel a Szentírást, gyakran idézve az Ószövetségből. Habár Izrael tanítói jól ismerték a héber Szentírást, legtöbbjük számára az emberi hagyományok fontosabbak voltak, mint a biblikus tanítások. E kontextust szem előtt tartva, az előttünk álló héten több olyan beszélgetést vizsgálunk meg, amely Jézus és a farizeusok közt zajlott.

A tanulmány témái

E heti tanulmányunk három egységre osztható, ahogy azt Márk 7:6–8 szakasza is tükrözi. A harmadik egység a teremtés témáját boncolgatja, amit a süket férfi meggyógyításának története is alátámaszt (Mk 7:33–37).

1. Az első egység Márk 7:6–8 szakaszának ótestamentumi kontextusát – az Ézsaiás 29:13 versére történő utalást – elemzi.
2. A második egység a hagyományokat tartja szem előtt. Márk 7:6–8 verseinek fényében összehasonlítjuk az öregek hagyományait Isten Szentírásba foglalt tanításaival.
3. A harmadik egység a süket ember meggyógyításának leírására vonatkozik. Megnézzük, hogy ebben a gyógyításban miként tűnnek fel a teremtés irodalmi motívumának elemei.

Magyarázat

Márk 7:6–8 szakaszának ótestamentumi kontextusa

Isten időszámításunk előtti VII. századi népe válságos történelmi időszakot élt át vallásos tapasztalatában, amiről Ézsaiás próféta is írt jellegzetesen dinamikus stílusában: „[...] hamissággal megterhelte a nép, gonosz mag, nemtelen fiak! Elhagyták az Urat [...]” (Ézs 1:4). Isten megkérdezte tőlük: „Mire való nékem véres áldozataitok sokasága?” (Ézs 1:11). Semmi értelme a formaságok felszíne alatt közeledni az Úrhoz és úgy imádni Őt, következképpen Isten megszólítja népét prófétáján keresztül, aki költői szavakban fejezi ki az Úr üzenetét: „Ne hozzatok többé hazug ételáldozatot, a jó illattétel utálat előttem; újhoid, szombat és ünnepre-felhívás: bünt és ünneplést el nem szenvedhetek” (Ézs 1:13).

Azt akarja a próféta e szavak által kifejezni, hogy az Úr ellenzi a Mózes által Izrael közössége számára létesített áldozati rendszert? Természete-

sen nem. Az Úr a felszínes, megjátszott és igazi istenfélelem nélküli valósággyakorlat ellen fejezi ki nemtetszését (vö. Ézs 1:16–17). Ézsaiás 29:13 verse, amire Márk 7. fejezete utal, nagyon hasonlít ehhez a szöveghez. Ha közelebbről megvizsgáljuk, Ézsaiás 29:13 versében egy érdekes kiazmus bontakozik ki:

A – „Mivel a nép szájjal közelget hozzám,

B – és csak ajkaival tisztel engem,

B` – szíve pedig távol van tőlem, úgy, hogy irántam való félelmük

A` – betanított emberi parancsolat lőn.”

Mi volt a gond az izraeli Isten-imádókkal e szerint az igevers szerint? Nem maguk a szertartás szavai jelentették a problémát, hanem az a tény, hogy ezek a szavak nem voltak többek betanult, formális beszédnél. Hogy jutottak az izraeliták ebbe a helyzetbe? Szívük – elméjük, gondolkodásuk – eltávolodott az igazi Isten-imádatától, következésképpen szavaik értelmetleneknek bizonyultak.

Hasznos lehet itt J. Alec Motyer gondolatait idéznünk: „Imádatukat vizsgálva, a menny szuverén Ura nem lát mást a szavaikban, mint emberi szabályokhoz való igazodást. Nem arról van szó, hogy Isten lebecsüli a szavak használatát, de a lélek nélküli szavak értelmetlenek az istentiszteletben (Mk 7:6–8), az imádat pedig nem imádat többé, ha nem arra alapszik és nem arra válaszol, amit Isten kinyilatkoztatott” („Isaiah: An Introduction and Commentary”, *Tyndale Old Testament Commentaries*, 1999, 20. köt., 215–216. o.).

Röviden, Isten népe, Izrael vallásos dichotómiában (kettősségben) élt. Az izraeliták eleget tettek a rituális és liturgikus formaságoknak, de nem éltek azok szerint a szentírási elvek szerint, amelyeket átadtak nekik, s amelyeket oly sokszor ismételték a közösségükben. Az imádat és annak minden eleme semmit sem ér engedelmesség nélkül. Isten nem az igazi, őszinte kultikus imádatot ellenezte; felháborodását a túlzott formalizmus váltotta ki, amely az izraeliták imádatát jellemezte (ld. Teófilo Correa: „El Contexto Veterotestamentario de Marcos 7:6–7”, *Marcos: El Evangelista del „Tiempo Cumplido”*, Merling Alomía szerk., 2003, 129. o.).

A Márk 7:6–8 szakazához kapcsolódó hagyományok

Ézsaiásra utalva, Márk a Septuaginta – az Ószövetség görög nyelvű fordítása – szövegét használja. Mivel Márk nem zsidó olvasókhhoz szólt, címzettjei nagy valószínűséggel jobban ismerték a héber Biblia görög

nyelvű változatát. A Septuaginta szövegéhez híven az üres, értelmetlen imádatra utal, miközben az emberi szabályok fogalmára teszi a hangsúlyt. Márk 7:6–7 szakasza ekképpen hangzik: „[...] Ez a nép ajkaival tisztel engem, a szívük pedig távol van tőlem. Pedig hiába tisztelnek engem, ha oly tudományokat tanítanak, amelyek embereknek parancsolatai.”

Ezek a bibliaversek képezik Márk 7. fejezete narrációjának kontextusát (a fejezet egy farizeusok és írástudók közti vitát mutat be, amelynek témája a kézmosás). A szerző elbeszélő részleteket kínál az olvasónak erre vonatkozóan (3–4. v.): „Mert a farizeusok és a zsidók mind, a régiek rendelkezését követve, nem esznek, hanemha kezüket erősen megmossák.” Ezek szerint a nép vénei követelték meg a kézmosás szentélyben szolgáló papokra vonatkozó szabályának betartását. A nép egyszerű embereitől gyakorlatilag ennek a hagyománynak a gyakorlását várták el. Ahogy C. S. Mann is megjegyzi, „ennek a vitának a témája nem Mózes törvénye, hanem a szóbeli vagy írott hagyomány, amelyet a múltból vettek át, és amit a múltja miatt tiszteltek” („Mark, A New Translation With Introduction and Commentary, *The Anchor Bible*, 1986, 27. köt., 312. o.).

Jézus elítéli ezt a papok által emberekre kiszabott kötelezettséget, ezért nevezi a farizeusokat és az írástudókat álszenteknek, „képmutatóknak” (Mk 7:6). Márk leírásában azonban több van ennek az emberi hagyománynak az egyszerű elítélésénél: Jézus meg is feddi Izrael tanítóit, azzal vádolva őket, hogy hagyományaikkal árnyat vetettek Isten írott Igéjére: „Mert az Isten parancsolatát elhagyva, az emberek rendelkezését tartjátok meg” (Mk 7:8). Majd feddése még keményebb hangot üt meg: „Az Isten parancsolatát szépen félretesztitek azért, hogy a magatok rendelkezését tartsátok meg” (Mk 7:9). Márk 7:13 verse konkrétan rávilágít arra, hogy ez a téves gyakorlat Izrael tanítói beavatkozásának közvetlen következménye, ennél fogva a legkeményebb váddal illeti őket: „Eltörölvén az Isten beszédét a ti rendelkezetekkel, amelyet *rendeltetek*” (a szerk. kiemelése; a revideált Cornilescu-fordítás szerint: „a hagyományotokkal, amelyet *továbbadtatok*”, a ford. megj.)

Röviden, mind az Ézsaiás korában (a Krisztus előtti VII. században), mind a Márk nemzedékének idején (azaz a Krisztus utáni I. században) Isten népének imádata hiábavaló volt az imádók képmutatása miatt, valamint annak következményeként, hogy az áhítat gyakorlata nem a lényeges dolgokra összpontosított. Ezért a helyzetért bizonyos mértékben a farizeusok és az írástudók a felelősek, mivel vezetőkként jelentős befolyásukat az isteni kinyilatkoztatás helyett az emberi hagyományok elfo-

gadtatására használták, többre tartván az emberi rendelkezéseket Isten parancsolatainál. Krisztus tehát arra szólítja fel a népet, hogy térjen vissza a Szentíráshoz, az igazság és az irgalom útjához; olyan lelkeséget hirdet, amely felülkerekedik az egyszerű, külsőségekre alapozó, formális vallásszágon. Az általa javasolt lelki tapasztalat Isten szolgálatának tudatos és elkötelezett döntésén alapszik, mindannak az őszinte szívvel történő elfogadásán, amit Isten kinyilatkoztatott számunkra.

A siketnéma meggyógyítása

A Biblia szerzői gyakran alkalmazzák az intertextualitás eszközét: más bibliai szerzők írásaira utalnak. Ezek az igei vonatkozások általában világosan elkülönülő idézetek, mint Márk 1:2–3 szakasza, ahol az evangélista Ézsaiás 40:3 versét idézi, vagy Márk 7:6–7, amelyben Ézsaiás 29:13 versének szavai tűnnek fel. Márkot különösképpen foglalkoztatta Ézsaiás könyve. Az idézetek mellett a Biblia írói gyakran sejtetve utalnak más szentírási passzusokra, s az olvasó tematikai vonatkozásokat érezhet egy adott bibliavers és a mögötte rejlő forrásszöveg között. Kijelenthetjük, hogy a siketnéma férfi meggyógyításáról szóló történetben (Mk 7:31–37) a teremtés témája sejlik fel.

Ahhoz, hogy alaposabban megvizsgáljuk ezt az állítást, lássuk, mit mond 1Mózes 2:7 verse: „És formálta vala az Úr Isten az embert a földnek porából, és lehellett vala az ő orrába életnek lehetőségét. Így lőn az ember élő lélekké.” A Genézis könyve leírja bolygónk első emberének megteremtését. A héber *yṣr* ige jelentése „formál”, „alkot”, „modellál” (ld. David Clines: *The Dictionary of Classical Hebrew*, 1998, IV. köt., 269. o.). Mózes arra használja ezt az igét, hogy egy alkotó cselekvését írja le, aki formát ad valaminek, mint a fazekas az ő alkotásának. A Szentírás első fejezeteinek olvasásakor tisztán megjelenik előttünk a jelenet, amelyben a Teremtő a kezével megalkotja az embert. 1Mózes 2:7 versének második mondata az élettelen anyag élő, tudatos lénnyé való átalakulásának folyamatát éri tetten. Az Úr az élet lehetőségét leheli az agyagba – az agyag-ember orrába.

Márk 7. fejezetében Ádám teremtésére történik utalás. A „nehezen szóló” siket ember esetében (Mk 7:32) Jézus a gyógyítás folyamatában a kezét és a száját is használja, mintha csak „újraalkotná” teremtett lényét: ujjait a siket fülébe helyezi, majd a szájából való nyállal megérinti az ember ajkát, és szavának parancsára újjászületik az alkotása, a siketnéma férfi új emberré válik. „És azonnal megnyilatkoznak annak fülei: és nyelvének kötele megoldódik, és helyesen beszél vala” (Mk 7:35).

E fentebb bemutatott elemeken kívül van más is, ami kapcsolatot sejtet Jézus gyógyítása és a teremtés témája között Márk 7:37 versében. Az emberek „szerfelett” ámulatba ejtette Jézus, és ezt mondták: „Mindent jól cselekedett; a siketeket is hallókká teszi, a némákat is beszélőkké.” Ebben az egyetlenegy igeverben Márk két ízben is használja az „alkot”, „tesz” jelentésű görög *poieō* igét. Érdekes módon a Septuagintában ugyanez az ige szerepel a héber *bara* fordításaként Mózes első könyvében.

Következésképpen, a világegyetem Teremtője lejött erre a földre, hogy újjáalkossa teremtményeit (akiket Sátán megrontott), és „mindent jól cselekedett”. Küldetése kétségkívül a Messiásról szóló ézsaiási jövődőlés teljesedése: „Mondjátok a remegő szívűeknek: Legyetek erősek, ne féljetek! Íme, Istenetek bosszúra jó, az Isten, aki megfizet, Ő jó, és megszabadít titeket! Akkor a vakok szemei megnyílnak, és a süketek fülei megnyitvatnak, akkor ugrándoz, mint szarvas a sánta, és ujjong a néma nyelve” (Ézs 35:4–6).

Alkalmazás

1. Miért kérte az Úr Jézus néhány általa meggyógyított embertől, hogy senkinek se beszéljen gyógyító szolgálatáról? „És megparancsolá nekik, hogy senkinek se mondják el; de mennél inkább tiltja vala, annál inkább híresztelék” (Mk 7:36). Vesd össze Mk 7:36 versét Mk 8:30; 5:43 és 1:44–45 verseivel. Miért tették az ellenkezőjét annak, amit Jézus kért tőlük?
2. Gyülekezetekben vannak-e hagyományok, amelyek helyettesítik a Szentírást? A Biblia továbbra is hitközösségünk útmutatója? Mit jelentenek ezek a szavak: „... a szívük távol van tőlem” (Mk 7:6)?

A tanítványok képzése (I.)

Szombat délután

E heti tanulmányunk: Malakiás 4:5-6; Máté 20:29-34; Márk 8:22-38; 9; Lukács 9:30-31; János 12:25

Alapige: „A sokaságot pedig az ő tanítványaival együtt magához szólítván, monda nékik: Ha valaki én utánam akar jőni, tagadja meg magát, és vegye fel az ő keresztyét, és kövessen engem” (Mk 8:34).

Márk evangéliumának első fele arra összpontosít, hogy kicsoda Jézus. Erőteljes tanításai és csodái ugyanabba az irányba mutatnak: Ő a Messiás. Az elbeszélés döntő pontján Jézus felteszi a kérdést a tanítványainak, hogy kinek hiszik Őt.

Péter világos választ ad a kérdésre, mire Jézus azonnal elkezd magyarázni nekik, Messiásként merre vezetnek a lépései, és mi már tudjuk, hogy a kereszthez.

Márk 8. fejezetének utolsó részétől egészen a 10. fejezet végéig Jézus a rá váró útról beszél a tanítványainak. Jövendöléseket közöl a keresztről, majd különleges utasításokat ad nekik a tanítványsággal kapcsolatban. Ezek az erőteljes tanítások ma is időszerűek.

A második evangéliumnak ezt a részét két vak ember meggyógyítása határolja, az egyik történet a 8. fejezet közepén található, a másik pedig a 10. fejezet végén. Ezek a csodák a „könyvtámaszok”, amelyek drámai módon szemléltetik: a tanítványság része az is, hogy betekintést kapunk abba, kicsoda Jézus, és merre tart. A tanításai kihívást jelentettek kétezre éve a tanítványai számára, de ugyanúgy a mai tanítványoknak is tisztán kell látniuk, milyen komoly ára, ugyanakkor haszna van Jézus követésének!

1 Olvassuk el Mk 8:22-30 szakaszát! Miért volt szükség arra, hogy Jézus kétszer megérintse a vak embert? Milyen tanulságokat vonhatunk le ebből a beszámolóból?

Az evangéliumok több esetről is beszámolnak, amikor Jézus vakokat gyógyított meg. A 8. fejezetben elbeszélt történeten kívül ott van még a vak Bartimeusé, amint azt Mk 10:46-52 szakasza írja le. Máté két vak emberről tesz említést (Mt 20:29-34), János 9. fejezete pedig elmondja azt a történetet, amikor Jézus egy vakon született embert gyógyított meg, majd elküldte, hogy mosakodjon meg a Siloám tavában. A Márk 8. fejezetében található történet azonban egészen különleges. Csak *Márk evangéliumában* szerepel, és az egyetlen csodája Jézusnak, ami két lépésben vezetett teljes gyógyuláshoz. Igen megkapó részlet, amikor kézen fogja az embert és kikíséri a faluból. Láthatjuk, mennyire együttértett vele a fogyatékosága miatt.

Vajon miért kellett két érintés? Ez az egyetlen csoda, ami két lépésben történt, és nyilván nem azért, mert a Jézus ereje „kevés” lett volna. Inkább az életben bemutatott példázat volt, azt szemléltetve, hogy a lelki látás kitisztulása gyakran időigényes folyamat. Ezt a magyarázatot erősíti *Márk evangéliumában* ennek a résznek az irodalmi szerkezete, ahol Jézus a haláláról és a feltámadásáról tanít, és beszédének az elejét meg a végét egy-egy vak ember meggyógyítása keretezi. A látás helyreállítása a lelki látást nyert tanítványság hasonlata.

A tanárok szívesen kérdeznek, gyakran így nyitogatják a diákok értelmét. Márk 8. fejezetének ebben a szakaszában érkezünk el a könyv fordulópontjához. Három elem bizonyítja ezt az állítást. Először, Jézus megkérdezi a tanítványait, hogy kinek gondolják Őt, amit korábban nem tett. Másodszor, Péter az első személy, aki nem megszállott, és kijelenti, hogy Jézus a Messiás. Harmadszor, ezek után Jézus magyarázni kezdi, hogy merre vezet az útja: a kereszthez.

Miért kéri Jézus a tanítványaitól: ne árulják el senkinek, hogy Ő a Messiás? Ez ellentétesnek tűnik a céllal, vagyis Isten országának megalapításával. Azonban abban a korban a „Messiás” szónak politikai színezete volt, úgy gondoltak rá, mint aki majd letöri a római igát. Jézus nem ilyen messiásként jött, ezért kérte kilétének elhallgatását.

E történet szerint miért fontos időnként nem kimondani dolgokat, bármennyire igazak is?

2 Olvassuk el Mk 8:31-38 szakaszát! Mit tanít Jézus itt a követésének áráról?

A tanítványok döntő ponthoz érkeztek a Jézussal való kapcsolatukban. Ekkor már tudták, hogy Ő a Messiás. *Márk evangéliumának* olvasója már a könyv elejétől tisztában van ezzel (Mk 1:1), így előnyt élvez a sokszor tétozó, bukdácsoló tanítványokkal szemben.

Amikor Jézus elhívta a tanítványokat, azt ígérte nekik, hogy emberhá-lászokká teszi őket (Mk 1:17). Nem beszélt problémákról. Amikor azonban már tudják, hogy ki Ő, felfedi előttük küldetésének célját: azt, hogy sokat kell szenvednie, elárulják, megölik, majd harmadnapon feltámad. Ez sokkoló hír. Péter, aki éppen azelőtt vallotta meg, hogy Jézus a Messiás, félrevonta, elmarasztalta, amiért ilyeneket mondott. Eddig közvetett az elbeszélés, ekkor azonban az evangélium írója közvetlenül idézi Jézus szavait, amelyek Péter elevenébe vághattak, miközben hallgatta. Jézus Sátánnak nevezte Pétert, arra szólította, hogy távozzon tőle, mert az ilyen gondolatok nem Isten akarata szerint valók.

„A tanítvány szavai nem segítették vagy vigasztalták Jézust az előtte álló nagy próbában. Nem álltak összhangban Isten kegyelmi szándékával az elveszett világ iránt, sem az önfeláldozás leckéjével, melyet Jézus saját példájával tanított” (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, 351. o.).

Isten ugyanazzal a céllal hívta el Jézus követőit, mint a Mestert: vegyék fel keresztjüket és kövessék Őt. A keresztre feszítés volt a legkegyetlenebb, legmegalázóbb, legfélelmetesebb római kivégzési mód, mindenki el akarta kerülni. Miért akarná tehát bárki is felvenni a keresztet a Jézus iránti odaadása jeléül? Jézus kifejtette, hogy a tanítványságnak nemcsak nagy ára, hanem hatalmas értéke is van. A keresztény hit lát-szólagos ellentmondása, hogy aki elveszti az életét Jézusért, megtalálja azt. Ellenben aki megnyeri az egész világot, de elveszíti az örök életet, az teljesen értelmetlen dolgokért élt. Jim Elliott misszionárius olyan szépen fogalmazta ezt meg 1949. október 28-án kelt naplóbejegyzésében: „Nem bolond, aki odaadja, amit úgysem tarthat meg, hogy megnyerje azt, amit nem veszíthet el.”

„Aki szereti a maga életét, elveszti azt; és aki gyűlöli a maga életét e vi-lágon, örök életre tartja meg azt” (Jn 12:25). Hogyan tapasztaltad ennek a valóságát?

3 Olvassuk el Mk 9:1-13 szakaszát! Mit látott Péter, Jakab és János a hegyen egy este?

Néhány napon belül teljesedett Jézus jövődöleése, amiről Mk 9:1 verse ír, hogy a mellette állók közül valaki nem hal meg, amíg nem látja Isten országát hatalommal eljönni. Akkor történt ez, amikor Péterrel, Jakabbal és Jánossal felment egy hegyre. Ott Jézus a szemük láttára megdicsőült, a mennyország fényessége borította.

Illés és Mózes eljött beszélgetni vele. Lukács megjegyzi, hogy a menynei küldöttek a Jeruzsálemben bekövetkező haláláról beszéltek Jézussal (Lk 9:30-31, az eredeti görög szövegben itt az *exodosz* szó szerepel). Ez a dicsőséges jelenet tehát Jézus kereszthalálával kapcsolatos (vö. Mk 9:9), és reményt kellett adnia a tanítványoknak, amikor látják Őt a kereszten megfeszítve.

Másnap reggel, miután leértek a hegyről, a három tanítvány arról kérdezte Jézust, hogy előbb el fog-e jönni Illés. Ez a gondolat valószínűleg ahhoz a várakozáshoz kapcsolódik, hogy a Messiás előtt újra megjelenik Illés (vö. Mal 4:5-6). Jézus azt felelte, hogy Illés már eljött, így utalt Keresztelő Jánosra. Jánost megölték, és ugyanúgy megölik majd Őt is, de harmadnapra feltámad.

A dicsőséges este után a hegy lábánál szomorú, kaotikus jelenet fogadta őket (lásd Mk 9:14-29). A kilenc tanítvány nem tudott meggyógyítani egy démontól megszállott fiút. Amikor Jézus odaért, mindenki hozzá szaladt. Kibontakozott előtte a történet: egy démon a hatalmába kerítette a gyermeket. Jézus hosszasan érdeklődött az eset részleteiről. Az apának mintha elfogyott volna a türelme, felemelte a hangját: *„Ha valamit tehetsz, légy segítségül nekünk, könyörülj rajtunk”* (ÚRK)! Hirtelen, villámcsapásként született meg a gondolat az apában, hogy nemcsak a fiának, hanem neki is van gondja, mégpedig a hitetlenség, és talán az ő hitetlensége miatt nem gyógyult meg a fia. Kétségbeesésében ezzel az emlékezetes mondattal kérte Jézus kegyelmét: *„Hiszek, Uram! Légy segítségül az én hitetlenségemnek”* (Mk 9:24). Jézus ekkor meggyógyította a fiút.

Milyen élethelyzetekben kellett felkiáltanod, hogy „Hiszek, Uram! Légy segítségül az én hitetlenségemnek!” Volt már ilyen tapasztalatod? Mit tanultál belőle?

- 4** Olvassuk el **Mk 9:30-41** szakaszát! Miben különbözik az első és a második jövendölés, amelyben Jézus a haláláról és a feltámadásáról beszél (vö. **Mk 8:31**)? Min vitatkoztak a tanítványok? Mit mondott nekik Jézus?

Az első jövendölésben Jézus azokra utalt, akik majd megvetik és megölik Őt, a másodikban viszont arra, hogy valaki el fogja árulni. Az áruló neve ekkor nem hangzik el, de az olvasó már tudja, ki az, mert Mk 3:19 verse megnevezi Júdást. Az Úr ismét említést tett arról, hogy megölik, majd harmadnapra feltámad, de ekkor mintha kevésbé érdekelték volna a jövendölés részletei a tanítványokat, mint előzőleg. A kellemetlen hírek nem igazán táplálják a beszélgetést.

Mk 8:27 verse szerint Jézus a Galileai-tengertől északra, Cézárea Filippi közelében tartózkodott. Mk 9:30 leírja, hogy áthaladt Galileán, Mk 9:33 pedig arról tudósít, hogy Kapernaumba ért, tehát északról délnek tartott. Kapernaumba egyedül érkezett meg, a tizenkét tanítvány valahol lemaradt. A házban azután Jézus megkérdezte tőlük, hogy miről beszélgettek az úton. Senki nem szólalt meg, ami biztos jele annak, hogy kellemetlen volt számukra a kérdés, mint amikor gyerekeket rajtakapnak valami rosszaságon. Ezt tudták is magukról. Azon vitatkoztak, hogy *ki* a nagyobb. Bár nagyon kevesen hajlandóak bevallani, de a *ki a nagyobb* kérdésről mindenki elgondolkodik. Isten országában azonban fordított a helyzet.

Jézus két lépésben reagált a problémára. Először is világosan kijelentette, hogy aki első (a legnagyobb) akar lenni, annak szolgálnia kell, majd ezt a gyakorlatban is szemléltette. Bizonyára ott állt a közelükben egy gyerek, hallgatta a beszélgetést, Jézus pedig a csoport közepére állította. Ez ijesztő lehetett számára, ezért aztán a karjába vette és megnyugtatta. Majd elmondta a tanítását: ha valaki befogad egy kisgyermeket, Őt fogadja be, ha pedig befogadjuk Őt, befogadjuk az Atyát is. Tehát a legkisebb gyermeket is Istennel hozta kapcsolatba.

János feltett egy kérdést azokra vonatkozóan, akik nem tartoztak hozzájuk. Jézus ekkor mondta el azt a fontos igazságot, hogy aki nincs ellenünk, az mellettünk van. Az Úr megerősítette, hogy a mennyben nem felejtik el azt, aki segít a keresztény szolgálatot végzőknek, még ha csak apró dolgokkal is.

Mi a nagyság bibliai meghatározása, szemben a világi elgondolással? Mi melyik elérésére törekszünk?

5 Olvassuk el Mk 9:42-50 szakaszát! Mi fűzi egybe Jézus tanításainak ezt a részét?

Első ránézésre úgy tűnik, ez a szakasz egymástól független tanításokat tartalmaz, amelyek között nincs egybecsengés, illetve ok nélkül kerültek egymás mellé. Azonban közelebbről megvizsgálva láthatjuk, hogy mindegyikben van egy-egy kulcsszó, ami a következőhöz fűzi. A rész három fő fogalom köré épül, amely lépésről lépésre viszi előre a tanítást: „megbotránkoztat”, „tűz”, „só”.

Az első tanítás „a kicsinyekről” szól, az új hívőkre utal. Isten országában a tanítók és a vezetők feladata, hogy különös gondot viseljenek az új megtérőkről, ahogyan az ókori társadalomban kellett viszonyulni a leggyengébbekhez, az özvegyekhez, az árvákhoz, az idegenekhez. Jézus túlzó kifejezéssel élve mondja, hogy jobb lenne az embernek a tengerbe fulladni, mint hogy a „kicsinyek” közül bárkit is megbotránkoztasson.

A „megbotránkoztat” kulcsszó vezet tovább a szakasz következő, leg-hosszabb tanításához. Két talányos kérdéssel találkozunk itt az olvasó. Először is, valóban azt tanítja Jézus, hogy az ember vágja le a kezét, lábát, vájja ki a szemét? Másodszor pedig azt tanítaná, hogy létezik örökké égő pokol? Az első kérdésre nem a válasz, Jézus nem tanítja a csonkítást, hiszen azt a judaizmus tiltja (vö. 5Móz 14:1; 1Kir 18:27-28). Az Úr itt is a túlzás irodalmi eszközét használja. A kéz, a láb vagy a szem elvesztése szörnyű, de összehasonlíthatatlanul nagyobb tragédiának tartsák a keresztények egy bűn elkövetését!

A második kérdésre is a tagadó válasz a helyes. Nem, Jézus nem tanítja azt, hogy lenne örökké égő pokol. Honnan tudjuk? Először is a szakaszban valamennyire komikus hangulata van. Képzeljük el, amint az emberek fél szemmel, fél lábbal vagy fél kézzel vonulnak be a mennyei városba, a pokolba viszont egészségesen, csonkítatlanul érkeznek! Nem fordítva kellene lennie? Mivel ez a komoly téma groteszk elemeket tartalmaz, arra kell gondolnunk, hogy Jézus túlzó képekkel szemlélteti az üzenetét. A bűnt annyira komolyan kell venni, hogy inkább veszítse el az ember az egyik kezét, lábát vagy a szemét, mint hogy vétkezzen!

Az örökké égő pokollal kapcsolatosan pedig elmondhatjuk: a pokol következményei szólnak örökre, nem a tüze ég örökké. *„Mert úgy szeretne Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen”* (Jn 3:16). Aki nem üdvözl, az nem ég örökké, de örökre elvész – és ez hatalmas különbség!

További tanulmányozásra: Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, „Szolgálat” és a „Ki a nagyobb?” c. fejezetek, 360–375. o.

„A dicsőség előtt van a megalázkodás. A menny azt a munkást választja magas poszt betöltésére, aki Keresztelő Jánoshoz hasonlóan alacsony beosztást vállal Isten előtt. A leggyermekibb tanítvány végzi Istenért a leghatékonyabb munkát. A mennyei értelmes lények azokkal tudnak együttműködni, akik nem a maguk dicsőségét keresik, hanem lelkek megmentéséért munkálkodnak” (i. m. 369. o.).

„»Tartozunk pedig mi az erősek, hogy az erőtelenen erőtlenségeit hordozzuk, és ne magunknak kedveskedjünk« (Róm 15:1). Egy lelket sem szabad lebecsülni, aki hisz Krisztusban, legyen bár hite gyöngé, lépte ingatag, mint a kisgyermeké! Mindennel, ami előnyt jelent számunkra másokkal szemben – legyen az műveltség, finomság, nemes jellem, keresztény nevelés, vallási tapasztalat – adósai vagyunk a hátrányosabb helyzetben élőknek, és amennyire csak erőnkől telik, szolgálunk kell őket. Ha erősek vagyunk, emeljük föl a gyengék kezét. A dicsőség angyalai, akik mindig a mennyei Atya arcát szemlélik, örülnek, ha a kicsinyeket szolgálhatják. Különös gondjuk van azokra a remegő lelkekre, akiknek jellemvonásaiban sok kifogásolnivaló van. Az angyalok mindig ott állnak, ahol a leginkább szükség van rájuk, azokkal harcolnak, akik a legkeményebb csatát vívják az énnel, akiknek körülményei a legkilátástalanabbak. Ebben a szolgálatban közreműködnek Krisztus igaz követői” (i. m. 372–373. o.).

Naponkénti tanulmányozásra: Máté 5–11; Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán*, „Isten Igéjéből merített ismeret” c. fejezet, egészen a „Világosabb kinyilatkoztatások Istenről” c. alfejezetig

1. Mikor nem lesz jutalmunk a mennyei Atyától? _____
2. Hogyan jelennek meg közöttünk a hamis próféták, és voltaképpen milyenek ők? _____
3. Melyik város lakói mentek ki mind Jézus fogadására?

4. Hogyan „igazoltaték a bölcsesség”? _____
5. Ki az, aki fel van készülve a természettudományok kutatására?

Általános áttekintés

Isten országa meghatározó témája Márk evangéliumának. Jézus kijelenti, hogy Ő képviseli Isten országát, és azért jött, hogy helyreállítsa népét az Ő országa számára, következésképpen földi munkássága minden szempontja Isten megváltási tervének teljeseződését szolgálja. Senki sem térítheti el Krisztust ettől a küldetésétől, megingathatatlan odaadással dolgozik ezért. Jézus földi munkásságának megerősítésében az Atya a megdicsőülés alkalmával még egyszer kijelenti Jézus származását, és azt kéri követőitől, hogy engedelmeskedjenek a Fiának.

A tanulmány témái

1. Az Úr Jézus küldetésének elsőbbsége Isten megváltási tervének fényében.
2. Isten országának dicsősége, ahogy Mk 9:1 versében, és kifejező módon a színeváltozás keretében kirajzolódik.

Magyarázat

Az Úr Jézus elsőbbsége

Márk az evangéliumában különleges figyelmet szentel az Úr Jézus emberekért végzett cselekedeteinek. Láthatjuk Őt tömegekhez szólni, de egyedüli emberekhez is. Tanítványai mindig jelen vannak az elbeszélő részekben, de a legtöbb jelenetben nincs fontos szerepük. Márk 8:27–33 szakasza azonban olyan narratív rész, amelyben szoros kölcsönhatás van Jézus és a tanítványok között. A jelenet Jézus és követői párbeszédével kezdődik, majd egyetlen tanítványra, Péterre összpontosul.

A beszélgetés Jézus önnön azonosságára vonatkozó kérdésével kezdődik. Egyes tanítványok hangot adnak azon érzésüknek, hogy nincs egyetértés az emberek közt arra vonatkozóan, hogy ki Jézus, és mi az Ő küldetése. Más tanítványok próféták vagy Keresztelő János munkájával azonosítják Jézus szolgálatát. A Megváltó kérdése nem azt jelenti, hogy nem volt tisztában a saját kilétével, ellenkezőleg: hangsúlyozni szeretné földi életének célját, és azt akarja, hogy a tanítványai közvetlenül tőle tudják és értsék meg küldetését. Ezért Péter válasza után – „Te vagy a Krisztus” (Mk 8:29) – Jézus elkezd feltárni néhány tápontot a jövőjével kapcsolatban. Péter *ho Christos*-ként, „a Krisztusként” (határozott névelővel) azonosítja a Mestert, a Messiást, a Felkentet (ld. Danker: *A Greek-English*

Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature, 1091. o.). Jézus messiási azonossága összhangban van az evangélium eszkatológiai perspektívájával: Őt választotta ki és küldte el Isten, hogy megváltsa Izrael népét. Jézus messiási voltának megerősítése után Márk a Mester küldetésének részleteibe is betekintést nyújt: „És kezdé őket tanítani, hogy az ember Fiának sokat kell szenvedni és megvettetni a vénektől és a főpapoktól és írástudóktól, és megöletni és harmadnapra feltámadni” (Mk 8:31). Jézus azt akarja, hogy a tanítványai megértsék földi életét: szolgálata alatt szenvedni fog, majd meghal, de fel fog támadni.

Márk 8:32–33 versei a Jézus és Péter közti párbeszédet örökítik meg. Márk szerint Péter elkezdte dorgálni Jézust. Máté kifejezőbb módon fogalmazza meg Péter véleményét Jézus céljával kapcsolatban: „Mentsen Isten, Uram! Nem eshetik meg ez te véled” (Mt 16:22). Jézus rendkívül szigorú választ ad Péternek: „Távozz tőlem, Sátán, mert nem gondolsz az Isten dolgaira, hanem az emberi dolgokra” (Mk 8:33). Miért felelt Jézus ennyire keményen Péternek? Azon egyszerű oknál fogva, hogy Péter az Úr Jézus élete és küldetése lényeges szempontját – Isten megváltási tervét – feszegette. Az Úr Jézus soha senkinek nem engedi meg, hogy beavatkozzon Isten tervébe, akkor sem, ha „jó” szándék vezérli az illetőt. Veszekedhettek vele, sértegethették, bánthatták, és ezt szó nélkül tűrte. Egy dolgot azonban sohasem engedett meg: Istennek az Ő életére vonatkozó terve megvalósulásának akadályozását.

Isten terve ösztönzi az Úr Jézust, ez élete értelme, a testi tápláléknál is fontosabb számára: „Az én eledelem az, hogy annak akaratát cselekedjem, aki elküldött engem” (Jn 4:34; vö. Mk 6:31). Jézus életét Isten terve „táplálja”, minden más másodrendű. Akarata teljesen alá van vetve Isten akaratának. Az Úr követői is csak akkor állíthatják magukról, hogy az Övéi, ha életük középpontja Isten és az Ő megváltási terve.

Isten országa dicsőségének fénye

„Bizony mondom néktek, hogy vannak némelyek az itt állók között, akik nem kóstolnak addig halált, amíg meg nem látják, hogy az Isten országa eljött hatalommal” (Mk 9:1).

Ezt az ígét Márk 8. fejezete utolsó verseinek fényében kell olvasni, ahol Jézus a tanítványság áráról beszél. A Megváltó világosan mondja, hogy „*valaki* szégyell engem és az én beszédeimet *e* parázna és bűnös *nemzetség között*, az embernek Fia is szégyellni fogja azt, *mikor eljő az Ő Atyja* dicsőségében a szent angyalokkal” (Mk 8:38, a szerk. kiemelése). Ebben az igei szakaszban Jézus két korszakra utal: nemzedéke ko-

rára, valamint annak a nemzedéknek az idejére, amely életben lesz Jézus második eljövetelkor. Jézus megdicsőülése Márk 9:2–7 verseiben eljövendő megdicsőülésének korlátozott, de pontos ábrázolása. Péter, aki tanúja volt Krisztus színeváltozásának ekképpen értelmezi az eseményt: „Mert nem mesterkélte meséket követve ismertettük meg veletek *a mi Urunk Jézus Krisztus hatalmát és eljövetelét*, hanem *mint akik szemlélői voltunk az Ő nagyságának*” (2Pt 1:16, a szerk. kiemelése). Az „akik nem kóstolnak addig halált” (Mk 9:1) kifejezésre vonatkozóan az Adventista Bibliakommentárban a következőket olvashatjuk: „Jelentősége van annak, hogy mind a három szinoptikus evangélium beszámol a színeváltozásról, miután ez a jövendölés elhangzik. [...] Továbbá mindhárom evangélium megemlíti azt is, hogy a megdicsőülés a kijelentés után mintegy héttel történt meg, utalva arra, hogy az esemény a jövendölés teljesevé. A leírás két része közötti kapcsolat úgy tűnik, elűzi annak lehetőségét, hogy Jézus másra utalt volna, mint a színeváltozásra, ami a dicsőség országának kicsinyített bemutatása” (5. köt., 436. o.).

A szöveg egy másik olvasata szerint Márk Jézus visszajövele dicsőséges napjának eszkatológiai eseményére utal, amikor „némelyek az itt állók” közül (Mk 9:1) megkapják végső büntetésüket. A halál ebben az esetben a második halál, következésképpen az igazakra nem vonatkozik Márk 9:1 verse. Ahhoz azonban, hogy ezt az igeverset ebben a kontextusban interpretáljuk, az „addig nem kóstolnak halált” kifejezés a „második halálra” történő jelképes utalásként értelmezendő.

Márk 9:1 versének egy harmadik magyarázata a „lát” ige sajátos jelentéséből fakad. A görög *eidon* ige általánosabb értelemben ekképpen is fordítható: „felfog [valamit]”, „tudatára ébred [valaminek]”, „különleges módon megfigyel [valamit]”, „érdeklődést tanúsít [valami iránt]” (ld. *A Greek-English Lexicon of the New Testament*, 279–280. o.). Ebben az értelemben Márk 9:1 verse az ígéret megdicsőülés általi teljesevé kívül más eseményekre is vonatkoztatható, továbbá Péteren, Jakabon és Jánoson – Jézus színeváltozása egyedüli tanúin – kívül másokat is érinthet.

R. Alan Cole igemagyarázata ezzel kapcsolatosan hasznos lehet: „[Márk 9:1] verse vagy a színeváltozásra utal, amely rögtön az ígéret elhangzása után történik – ami elfogadható magyarázatnak tűnik; vagy majdani eseményekre, amelyek egy akkori ember élethosszánál nem később történnek meg, mint például Krisztus feltámadás által megerősített győzelme a keresztfélett (Kol 2:15); vagy a Szentlélek kitöltetésére; vagy pedig Isten országa áldásainak későbbi kiterjedésére” („Mark: An Introduc-

tion and Commentary”, *Tyndale New Testament Commentaries*, 1989, 2. köt., 213–214. o.).

Egy másik fontos megjegyzendő részlet Márk 9:1 versével kapcsolatosan az, hogy a görög *erchomai* ige (jelentése: „[el]jön”) az „Isten országa *eljött* hatalommal” mondatban befejezett múltidőben szerepel, amiből következik, hogy Isten országa már *eljött*. Ez a gondolat összhangban van Márk 1:15 versével, mely szerint „elközelített az Istennek országa.” A központi téma itt is Isten országa. Krisztus forrón reméli, hogy a körülötte lévők közül sokan még a halála napja előtt megértik, tudatosítják magukban Isten országának munkáját.

Kétségtelen, hogy Krisztus megdicsőülése és más, ezt követő események – mint a Megváltó keresztre feszítése és feltámadása – fontos jelzők, amelyek szerepe a tanítványok hitének próbára tétele és megerősítése. Ez a gondolat Ellen G. White perspektívájával is összhangban van: „A tanítványok bizonyosak afelől, hogy Mózes és Illés Mesterük védelmére, királyi tekintélyének megalapozására érkezett. A koronát azonban a keresztnak kell megelőznie. Beszélgetésük tárgya nem Krisztus trónra emelése, hanem Jeruzsálemben bekövetkező halála” (*Jézus élete*, 422. o.).

A színéváltozás a második eljövétel káprázatos eseményének nyilvános főpróbája volt. Egy ilyen dicsőséges nap csodálattal töltötte el a tanítványokat. Szemük előtt jelent meg Mózes és Illés, aki beszélgetett is Jézussal (Mk 9:4). Ellen White szerint mind Mózes, mind Illés a megváltottakat jelképezi; Illés azokat, akik nem „kóstolnak halált”, Mózes pedig azokat, akik fel fognak támadni a föld porából. „A hegyen kicsinyített formában látható volt a dicsőség jövendő országa: Krisztus, a király; Mózes, a feltámadott szentek; Illés pedig az elváltozott szentek képviselője” (*Jézus élete*, 422. o.).

A színéváltozás fontos szerepet tölt be Márk evangéliumának narratív vonalán. Ez által az esemény által Jézus szerepe mint Isten Fia megerősödik. Az Atya Isten feltár egy töredéket országának gyönyörűségéből, majd egy felhő képződik, és árnyékba borítja Isten dicsőségét. Hangja megszólal a felhőből, és ellentmond Péter elhamarkodott, arrogáns tanácsának: „[...] a felhőből szózat jöve, mondván: Ez az én szerelmes Fiam, Őt hallgassátok!” (Mk 9:7). Ez az epizód szemlélteti, mennyire fontos elismernünk Jézust Isten Fiának, viszont azt is közvetíti számunkra, hogy üdvösségünkben játszott szerepének elismerésén túl elengedhetetlen, hogy engedelmeskedjünk is Neki. A Bibliában az Úr iránti engedelmisség az Úr iránti hódolás szinonimája. Az ilyen engedelmisség

Jézus Krisztusnak való naponkénti átadást feltételez, következésképpen a Megváltó ismeretét az alázatnak kell követnie.

A héten tanulmányozott igeszakaszok kiemelik Jézus messiási azonosságát, és jelentős jeleket tárnak fel Isten országának hatalmáról és dicsőségéről. Suzanne W. Henderson találóan fejezi ki ezt a gondolatot, amikor ezt írja: „A második evangélista ezt az identitást egyértelműen Jézus messiási küldetésének tüzebe illeszti: előre vetíti Isten döntő győzelmét a jelenlegi gonosz korszak hatalmai felett” (*Christology and Discipleship in the Gospel of Mark*, 2006, 4. o.).

Alkalmazás

1. A megdicsőülés eseménye leírhatatlanul csodálatos, ugyanakkor sokkoló is volt, így hát a tanítványok nagyon megijedtek (Mk 9:6). Kérd meg csoportod tagjait, hogy gondoljanak az Úr Jézus második eljövételére. Mi jut legelőször az eszükbe? Kérj meg néhány személyt, hogy ossza meg a csoporttal a benyomásait!
2. Mi fog történni a második eljövetelkor az elhunyt igazakkal? Beszéljétek meg a csoportban Pál apostol tanítását: „Nagy hirtelen, egy szempillanásban, az utolsó trombitaszóra; mert trombita fog szólni, és a halottak feltámadnak romolhatatlanságban, és mi elváltozunk. [...] Akkor beteljesül amaz ige, mely meg van írva: Elnyeletett a halál diadalra” (1Kor 15:52, 54)! Milyen vigaszt és reménységet találunk ebben a tekintetben?

A tanítványok képzése (II.)

Szombat délután

E heti tanulmányunk: 1Mózes 1:27; 2:24; Ézsaiás 11:1-16; Márk 10; Róma 6:1-11; Galata 4:1-2

Alapige: „Mert az embernek Fia sem azért jött, hogy néki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és adja az ő életét váltságul sokakért” (Mk 10:45).

Ezen a héten Márk 10. fejezetével foglalkozunk, annak a szakasznak a befejező részével, amelyben Jézus a kereszthalálára készülve beszél a tanítványaival. A fejezetnek legalább a fele a tizenkettővel foglalkozik, a többi pedig olyan témákkal, amelyek fontosak a tanítványsággal kapcsolatban, de mások fogalmazták meg azokat, akik találkoztak Jézussal. A farizeusok vitatkoztak vele a válás kérdéséről. A szülők odavitték hozzá a gyermekeiket, hogy áldja meg őket. A gazdag ifjú az örök életről kérdezte, a vak látást kért tőle.

Márk evangéliumának ebben a fejezetében fontos tanításokat találunk arról, hogy mit jelent Jézus követése, különösen itt és most, az életünkben: házasság, gyerekek, hogyan viszonyuljunk a gazdagokhoz, valamint mi az ára Jézus követésének. Ezek után jön a második vak férfi meggyógyítása (Mk 10:46-52; vö. 8:22-26), mint a szakasz záró „könyvtámasza”, egy szép példa arra, hogy mi az ára Jézus követésének, továbbá hová vezet az Ő útja.

Ezek a tanítások készítik fel Jézus követőjét a tanítványsággal járó kihívásokra – igaz volt ez kétezer éve, mint ahogy most, a 21. században is az.

- 1** Olvassuk el **Mk 10:1-12** szakaszát, valamint **1Móz 1:27** és **2:24** verseit! Milyen csapdát rejtett a farizeusok válással kapcsolatos kérdése? Mit akart Jézus tanítani a válaszával?

Ebben a szakaszban a farizeusok megkérdezték Jézust, szabad-e a férfinak elbocsátani a feleségét. A farizeusok törvényesnek tartották a válást. A kérdés igazából az volt, hogy milyen alapon lehet elválni. Sámáj iskolája szigorúbb volt: csak a meddőség, az anyagi és érzelmi elhanyagolás vagy a házasságtörés esetét tekintették jogalapnak. Hillél iskolája elnézőbben, szinte bármiért engedélyezte a válást, noha annak kimondása bonyolultabb volt, ami lassította a folyamatot. Tehát kicsit furcsa, hogy miért ilyen burkoltan tették fel a kérdést: *Szabad-e elválni?* A kérdés mögött tulajdonképpen az a terv húzódott meg, hogy Jézust szembeálítsák Heródes Antipással, a Jordántól keletre lévő régió kormányzójával, ahol Jézus akkor tartózkodott. Antipás elvált ember volt, később Heródiást, a fivére feleségét vette el. Heródes azért fejeztette le Keresztelő Jánost, mert megfeddte törvénytelen viszonyáért (lásd Mt 14:1-12).

Jézus elhárította a támadást, amikor megkérdezte a farizeusoktól, hogy mit hagyott meg Mózes ezzel kapcsolatban. A farizeusok válaszukban 5Móz 24:1-4 szakaszára utaltak, amely egy konkrét esetet taglalt a válás utáni újraházasodás kérdésében. Az izraeliták között Mózes napjaiban már gyakorlat volt a válás. Az 5Mózes 24. fejezetében említett törvény védelmet nyújtott a nőknek, Jézus korában viszont Hillél iskolája már elferdítette ezt a rendelkezést, szinte bármilyen okkal megkönnyítve a válást. Így a nők védelmére alkotott törvény már inkább a férfiaknak segített, hogy könnyedén eldobhassák a feleségüket.

Ahelyett, hogy megvitatta volna velük 5Mózes 24. fejezetének esetjogát, Jézus visszautalt Isten eredeti tervére a házassággal kapcsolatban (1Mózes 1-2). Megjegyezte, hogy kezdetben Isten férfit és nőt (1Móz 1:27), két személyt teremtett. Azután idekapcsolta 1Móz 2:24 versét, miszerint a férfi elhagyja atyját és anyját, ragaszkodik a feleségéhez, és lesznek ketten egy testté. Az egységnek ez a fogalma az alap, Jézus erre utalva erősítette meg és ismerte el a házassági köteléket. Amit Isten egybeszerkesztett, azt ember ne válassa el.

Mit tehet a gyülekezetünk a tagok házasságának erősítéséért? Hogyan tudunk segíteni azoknak, akiknek már széthullott a családja?

2 Olvassuk el Mk 10:13-16 verseit! Mit tett Jézus azokért, akik odavitték hozzá a gyerekeket?

Az ókori világban kíváncsún tartották, hogy sok gyermek születessen, de a szülés és a gyermekkor egyáltalán nem volt egyszerű. Modern orvosi ellátás nélkül nagy volt az egészségügyi kockázat az anyák számára a szülésnél, majd az újszülöttek, csecsemők és kisgyermekek esetében. Sok kultúrában tradicionális gyógymódokkal, amulettekkel próbálták az érintetteket megvédeni az ellenséges erőktől.

Fontosnak tartották a nagy családot, a gyermekek társadalmi státusza mégis alacsony volt, lényegében, mint a rabszolgáké (Gal 4:1-2). A görög-római világban kitették, magukra hagyták, vagy a folyóba dobták a testi hibával születetteket vagy a nem kívánt gyerekeket. A fiúkat többre tartották a lányoknál; előfordult, hogy a lánygyermekeket kint hagyták a szabadban, hogy a természet erői végezzenek velük. Néha a magukra hagyott kisbabákat megmentették, de csak azért, hogy rabszolgának neveljék, vagy eladják őket.

Márk 9. fejezetében a tanítványok valószínűleg nem értették Jézus tanítását arról, hogy úgy fogadják Isten országát, mint egy kisgyermek (Mk 9:33-37). Rászóltak azokra, akik Jézushoz vitték a gyermekeiket, hogy áldja meg őket. Talán arra gondoltak, hogy a Mesternek nincs ideje ilyen apró-cseprő dolgokra. Tévedtek. Jézus ezt rossz néven vette. *Márk evangéliumában* sok helyen olvassuk, hogy meglepően reagált az emberek szavaira vagy tetteire. Fontos tanítás rejlik abban, hogy szigorúan rászólt azokra, akik távol akarták tartani tőle a gyerekeket. Miért? Mert övék a mennyeknek országa, amit gyermeki lelkülettel, szemlélettel kell befogadni – valószínűleg így utalt az Istenbe vetett egyszerű, fenntartás nélküli hitre.

„Ne tüntessétek fel hamis színben Jézust keresztényietlen jellemekkel! Hideg, kemény magatartásokkal ne tartsátok távol a kicsinyeket tőle! Sose érezzék azt, hogy a menny kellemetlen hely lenne számukra, ha ti is ott lennétek! [...] Ne keltsétek bennük azt a hamis benyomást, hogy Krisztus vallása örömtelen vallás, és hogy a Megváltó mellett le kell mondaniuk mindarról, ami az életet örömteljessé teszi” (Ellen G. White: *A Nagy Orvos lábnyomán*. Budapest, 1998, Advent Kiadó, 26. o.)!

Hogyan mutathatjuk be Jézust igazán a körülöttünk élő gyerekeknek?

3 Olvassuk el Mk 10:17-31 szakaszát! Milyen fontos elveket tár fel ez az igeszakasz a hitről és a tanítványság áráról mindenkinek, gazdagoknak és szegényeknek egyaránt?

A férfi magatartása a Jézus iránti őszinteségről és tiszteletről tanúskodik. Odafut hozzá, leborul előtte és felteszi a kérdést, ami elengedhetetlen mindenki végső sorsa szempontjából: „*Jó Mester, mit cselekedjem, hogy az örök életet elnyerhessem*” (Mk 10:17)? Válaszában Jézus a Tízparancsolat második kőtáblájára utal. A férfi újra bizonyítja idealizmusát, amikor azt mondja, hogy ezeket gyermekségtől fogva mind megtartotta.

A négy evangélium közül egyedül Márk jegyzi meg, hogy Jézus megkedvelte az ifjút. Azonban próbára tette az őszinteségét, amikor arra kérte, hogy adja el mindenét, és kövesse Őt. A férfi letörten távozott, mert nagy vagyona volt. Valójában nem tartotta meg a parancsolatokat, az elsőt biztosan megszegte azzal, hogy valamit Isten elé helyezett az életében. A vagyona volt a bálványa. Jézus kifejtette: a gazdagság rendkívül megtévesztő, annyira, hogy még egy nagytermetű állat, például a teve is könnyebben átférne a tű piciny lyukán, mint ahogy egy gazdag ember bejuthat a mennyek országába.

A tanítványokat megdöbbenették Jézus szavai, eltöprengtek azon, hogy vajon ki üdvözülhet. Jézus ekkor mondta el a csattanót: „*Az emberknél lehetetlen, de nem az Istennél; mert az Istennél minden lehetséges*” (Mk 10:27).

Mk 10:27 gyönyörű gondolatával zárulhatna is a történet, vagyis hogy saját erődből nem juthatsz be a mennybe, az üdvösséghez Isten kegyelmére van szükséged. Ám ekkor Péterből kirobbant, hogy ő és a barátai mindent elhagytak Jézusért. Jézus azt felelte, hogy amit az ember elhagy az Ő követéséért, az mind semmi ahhoz képest, amit megnyer már most és „*a jövődő világban*” (ÚRK).

A lényeg az, hogy Krisztus halála törli el az ember bűnét, majd pedig kegyelme és feltámadása ad erőt a parancsolatainak való engedelmes-séghez.

Olvassuk el Róm 6:1-11 szakaszát! Hogyan mutatnak rá ezek az igeversek Isten kegyelmének valóságára az életünkben, egyrészt a megigazításban, másrészt abban, hogy újjáteremt bennünket Krisztusban?

- 4** Olvassuk el **Mk 10:32-45** szakaszát! Miként mutatják ezek az igeversek, hogy a tanítványok továbbra sem értették Krisztus küldetését, sem az Ő követésének jelentését?

Jézus egyre közelebb ért Jeruzsálemhez, és már kezdett beszélni a tanítványainak arról, hogy mi fog ott történni, de ezt nem hitték el, nem is akarták hallani. Jézus feltűnő pontossággal vázolta fel halálát és fel-támadását, de az ember könnyen elengedi a füle mellett, amit nem akar hallani. Jakab és János is ezt tette, amikor magánjellegű kéréssel fordult Jézushoz. Jézus kérdésére azt felelték, hogy a jobb és a bal keze felől szeretnének ülni, amikor majd eljön dicsőségben. Igen, könnyen elítélhet-jük őket rangéhségük miatt, de ez a két férfi odaszánta magát Jézus szol-gálatára, és valószínűleg nem csupán önzés motiválta a vágyukat.

Jézus rá akart világítani, hogy valójában mit is kértek. Megkérdezte tőlük, hogy kiiahatják-e az Ő poharát, vagy megkeresztelkedhetnek-e az Ő keresztségével. Az Ő pohara a Gecsemáné kertben és a kereszten való szenvedése (vö. Mk 14:36), keresztsége pedig a halála és a temetése (Mk 15:33-47). Az események párhuzamosak keresztségének leírásával Márk 1. fejezetében.

Jakab és János azonban nem értette. Simán kimondták, hogy igen, képesek rá. Jézus ekkor megjövedölte, hogy valóban ki fogják inni az Ő poharát és meg fognak keresztelkedni az Ő keresztségével. Jakab volt az első apostol, aki mártírhálált halt (ApCsel 12:2), Jánost pedig, a leg-hosszabb életű tanítványt Pátmosz szigetére számúzték (Jel 1:9).

Hogyan reagált a többi tanítvány Jézus válaszára? Nem túl jól. Mk 10:41 versében a görög szövegben ugyanaz az *aganakteó* („haragra ger-jed”, „felháborodik”) szó fordul elő, mint a 14. versben, amikor Jézus azért haragudott, mert nem engedték hozzá a gyerekeket. Majd Jézus összehívta a csapatot, és elmondta az egyik legmeghatározóbb tanítását. Kifejtette, hogy a pogány uralkodók a saját előnyük érdekében gyakorol-ják a hatalmukat, Isten országában azonban mások felemelésére és áldá-sára kell azt használni. Isten országának Királyaként Jézus vezet az úton. Hogyan? Úgy, hogy a saját életét adta váltságul – tehát nem éppen úgy, ahogy azt a követői hallani akarták.

Mit jelent az, hogy a keresztény mások szolgája legyen? Konkrétan hogyan mutakozzon meg ez az elv az emberi kapcsolatainkban?

5 Olvassuk el Mk 10:46-52 szakaszát! Mit tett Bartimeus, amikor Jézus arra járt?

Néhány kivételtől eltekintve *Márk evangéliumának* eddig a jelenetig Jézus azt mondta az embereknek, hogy tartsák titokban a csodáit és a kilétét. Ebben a történetben éppen miután elhagyta Jerikót, az út szélén ülő vak koldus kiáltozni kezd, amikor hallja, hogy Jézus arra megy: „*Jézus, Dávidnak Fia, könyörülj rajtam*” (Mk 10:47)! A könyv kinyilatkoztatás/titok motívumával összhangban ezúttal a tömeg veszi át a csendre intő szerepét, de sikertelenül próbálják elhallgattatni a lármás koldust. Bartimeus rendületlenül, sőt egyre hangosabban kiabál: „*Dávidnak Fia, könyörülj rajtam*” (Mk 10:48)! Szavai egyrészt Jézusba, mint Messiásba vetett hitének megvallását jelzik, másrészt bizalmát, hogy Ő képes meggyógyítani. Jézus korában a „Dávid Fia” kifejezéshez két fogalom is társult. Az egyik, hogy az eljövendő király visszafoglalja Izrael trónját (vö. Ézsaiás 11; Jer 23:5-6; 33:15; Ez 34:23-24; 37:24; Mik 5:2-4; Zak 3:8; 6:12), a másik pedig a gyógyítás és az ördögűzés.

Jézus megállt, kérte, hogy hívják oda hozzá a vak embert. Jelentőségteljes, hogy a koldus eldobja a felsőruháját, miközben Jézushoz siet. Jézus idejében a vakok a társadalom legalsó rétegét képviselték az özvegyekkel és az árvákkal együtt. A létminimum alatt éltek, valós veszélyben volt az életük. A köntös, a felsőruha jelenthette a biztonságát. Amikor ledobta magáról, kifejezte hitét, hogy Jézus meg fogja gyógyítani.

Jézus nem okozott csalódást. Az evangéliumokban bárki fordult hozzá segítségért, Ő mindenkit szívesen fogadott. Ugyanazt a kérdést tette fel neki is, mint Jakabnak és Jánosnak Mk 10:36 versében: „*Mit akarsz, hogy cselekedjem veled*” (Mk 10:51)? A vak koldus habozás nélkül rávágta, hogy látni szeretne, amit Jézus azonnal meg is adott neki. A férfi ezután követte Őt az úton.

A tanítványság szakasza *Márk evangéliumában* ezzel a történettel zárul, „könyvtámaszként” a másik vak ember meggyógyításának történetével együtt (Mk 8:22-26). A két történet azt szemlélteti, hogy a tanítvány új szemmel látja a világot, ugyan először néha még nem elég tisztán, de mindig követve Jézust, bármerre vezet.

Mikor kiáltottál így: „Jézus, Dávidnak Fia, könyörülj rajtam!” Mi történt akkor, és mit tanultál a tapasztalatból?

További tanulmányozásra: Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, „Jézus megáldja a gyermekeket” és „Egy fogyatkozásod van” c. fejezetek, 431–440. o.

„Jézus mindig is szerette a gyerekeket. Elfogadta gyermeki együttérzésüket és nyílt, természetes szeretetüket. Tiszta ajkukról a zengő, hálás dicséret zeneként hangzott fülében, lelkileg felüdítette, amikor lehangolták a fortélyos képmutatók. Amerre csak a Megváltó járt, szelíd, kedves modora megnyerte a gyerekek bizalmát” (i. m. 431. o.).

„Azoknak, akiknek az ifjú főemberhez hasonlóan magas tisztségük, nagy vagyonuk van, túl nagy áldozatnak tűnhet, hogy Krisztus követéséért mindent feladjanak. Mindenkinek e viselkedési szabály szerint kell eljárnia, aki az Ő tanítványa akar lenni. Nem fogadhat el fogyatkozást az engedelmisségben. Krisztus tanításainak lényege az én alárendelése. Gyakran ellentmondást nem tűrőnek tűnik a hang, mellyel célba vesz és utasít. Nincs más út az ember megmentésére, mint minden olyasmitől elszakadni, amit ha fenntart, megrontja egész lényét” (i. m. 439–440. o.).

Naponkénti tanulmányozásra: Máté 12–18; Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán*, „Isten Igéjéből merített ismeret” c. fejezet „Világosabb kinyilatkoztatások Istenről” és „Tanulás az örökkévalóságban” c. alfejezetei

1. Miért beszélt Jézus példabeszédek által a sokaságnak?

2. Mi történt azokkal a betegekkel, akik megérintették Jézus „ruhájának peremét”?

3. Milyen gondolatok foglalkoztatták azt a tanítványt, akit „Sátánnak” nevezett Jézus?

4. Mit nem volt szabad tenniük Jézus hallgatóinak a kicsinyekkel?

5. Mi gyarapítja természetes képességeinket?

Általános áttekintés

Az előző fejezetekben Márk fontosnak tartotta kihangsúlyozni, hogy Krisztus a prédikációiban nagy figyelmet szentelt Isten országa témájának. A 10. fejezetben azonban Isten országának a menny elveit elfogadók szívére gyakorolt hatására fókuszál. Márk azt is megosztja velünk, hogy miként tapasztalhatjuk meg Isten országát már most, miközben várjuk magasztos megjelenését az idők végezetén.

A tanulmány témái

E heti tanulmányunk választ keres a kérdésre: hogyan mehetünk be Isten országába? Látni fogjuk, milyen nehézségekkel szembesülnek az emberek, miközben megpróbálnak belépni Isten országába, vagy megpróbálnak már most részesülni Isten országának áldásaiból. A következő szempontokat vesszük figyelembe tanulmányozásunk során:

1. Márk szemlélteti, hogy az Isten országába bejutni vágyó embereknek a gyermekekéhez hasonló magatartással kell rendelkezniük.
2. Isten gazdagot és szegényt egyaránt hív az Ő országába.
3. Ahhoz, hogy már most örvendjünk Isten országa áldásainak, bizonyos elveket szem előtt kell tartanunk.

Magyarázat

Isten országa és a gyermekek

Ahogy Márk evangéliuma előző fejezeteiben, úgy a 10. részben is Isten országa a központi téma. Itt azonban a szerző egy kapcsolódó elemet vizsgál meg: hogyan juthatnak az emberek Isten országába? Vagyis mennyire nehéz az embereknek ezt megtenni? Márk két kérdés formájában jeleníti meg ezt a problémát: „Mit cselekedjek, hogy az örök életet elnyerhessem?” (Mk 10:17), és „Kicsoda üdvözülhet tehát?” (Mk 10:26). E két kérdés lényegében ugyanazt fejezi ki: Ki mehet be Isten országába? Mi több, mindkét kérdésre a válasz megerősíti, hogy az Úr Jézus a prédikációiban nagy fontosságot tulajdonított Isten országának.

Az Isten országába való belépéshez az embereknek el kell fogadniuk azt és hinniük kell benne úgy, ahogy egy gyermek tenné. Márk 10:15 versében olvassuk: „Bizony mondom néktek: Aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint gyermek, semmiképpen sem megy be abba.” A szü-

lők tudják a legjobban, hogy ajándékozaskor a gyermekeik nem kérdezik meg, mit kell az ajándékért cserébe tenniük, csak kinyújtják a kezüket, és elveszik, amit felajánlanak nekik. Jézus forrón vágyik arra, hogy ugyanezt a lázas türelmetlenséget és elfogadást lássa hallgatói szívében, válaszként az Isten országáról szóló üzenetére, illetve magára Isten országára. A görög nyelv is megerősíti ezt a gondolatot. A „fogad”-ként fordított ige a 15. versben a *dechomai* szóból ered, aminek jelentése „megfogni [valamit]”, „információkat örömmel fogadni és igaznak tekinteni”, „könnyen elhinni, elfogadni [valamit]”, „nyitottsággal elfogadni valakinek a jelenlétét”, „örömmel fogadni [valakit, valamit]” (Johannes P. Louw és Eugene Albert Nida: *Greek-English Lexicon of the New Testament*, 1989, 2. köt., 220., 372., 453. o.). Jézus tehát azt mondja tanítványainak és a többi hallgatónak, hogy ha be akarnak menni Isten országába, *hinniük* kell benne, *örömmel kell fogadniuk* és a gyermekek lelkesedésével megragadniuk, mint amikor ajándékért nyújtják a kezüket. Röviden, akkor léphetünk be Isten országába, ha elfogadjuk a róla szóló jó hírt. Amikor hinni fogunk benne, Isten országá a miénk lesz.

A hívás gazdagoknak és szegényeknek egyaránt szól

A gazdag ifjúról szóló igeszakasz azután következik, hogy az Úr Jézus megáldja a gyermekeket. A tehetős fiatalember közel volt azokhoz, akik látták, hogy Jézus a karjába veszi és megáldja a gyermekeket. Ekkor Jézus arról beszél, hogy az emberek hogyan juthatnak be Isten országába. Lehet, hogy a gazdag ifjút lenyűgözte Jézus gyermekek iránti együttérzése, és szíve olvadozott a Megmentő irgalmától. Odament Jézushoz és megkérdezte: „Jó Mester, mit cselekedjek, hogy az örök életet elnyerhessem?” (Mk 10:17). Márk ebben a kérdésben két gondolatot kapcsol egymáshoz: az örök élet elnyerésének és Isten országának gondolatát. A 10. fejezet következő igeverseiben Jézus két tényezőt említ, ami megakadályozhatja vagy megnehezítheti az Isten országába való belépést. Válaszából megtudjuk, hogy a mennyországba való bejutás nem bonyolult dolog, viszont tudatában kell lennünk annak, hogy nehézségek és csapdák állnak előttünk ezen az úton. Az első kelepccét az anyagi javaink képezik.

A gazdag ifjúról szóló jelenet után láthatjuk, hogy Isten országának örökösei nagyon jól ismerik a törvényt és a Szentírást. Isten szereti azokat, akik követik a tanításait, az egyszerű engedelmesség azonban még nem biztosítja az Isten országába való bemenetelt. Márk 10:21–22 verseiben Jézus egy fontos szempontra hívja fel a figyelmet, amely megerősíti a gyermekek jelenete által közvetített elveket. Ezt írja Márk a Jézus és

a gazdag ifjú találkozásáról: „Jézus pedig rátekintvén, megkedvelé őt, és monda neki: Egy fogyatkozásod van; eredj el, add el minden vagyonodat, és add a szegényeknek, és kincsed lesz a mennyben; és jer, kövess engem, felvén a keresztet. Az pedig elszomorodván e beszéden, elméne búsan, mert sok jószága vala.” Jézusnak rokonszenves volt a gazdag ifjú, és méltányolta a ragaszkodását Isten törvényéhez, de ez a fiatalember nem hitt Isten országában és mindabban, amit az feltételezett. Csak annak a személynek lehet része Isten országában, aki elfogadta és hisz benne. A gazdag ifjú nem hitt a mennyországban, vagy legalábbis nem volt hajlandó elfogadni és hinni benne.

Akárcsak Jézus néhány tanítványa, a gazdag ifjú is földi léptékben alkotott magának fogalmat Isten országáról, amely fogalom legfontosabb eleme a gazdagság és a hatalom. Azt is mondhatnánk, hogy a Mammon vagy a gazdagság országának volt a polgára: „[...] Mert sok jószága vala” (Mk 10:22). Habár hitt a Szentírásban, nem volt hajlandó lemondani a „saját országáról”. Talán nem hitt abban, hogy a mennyország végül megadja neki azt a jobb életet, amit keresett. Ennek az igeszakasznak a témája nem az erkölcsiség vagy a gazdagság, hanem az, hogy milyen fontosságot tulajdonítanak Isten országának azok, akik állítják magukról, hogy hisznek Jézusban. Sajnos túl sokan építenek maguknak hatalmas birodalmakat ezen a világon, amelyek megakadályozzák őket abban, hogy meglásák, mennyire fontos lenne az életükben Isten országa. Egyértelmű tehát, hogy nem Isten országa foglalja el életükben az első helyet.

Péterrel való beszélgetése során ezt mondta Jézus: „Bizony mondom néktek, senki sincs, aki elhagyta házát, vagy fitestvéreit, vagy nőtestvéreit, vagy atyját, vagy anyját, vagy feleségét, vagy gyermekeit, vagy szántóföldjeit én érettem és az evangéliumért, aki *százannyit ne kapna most ebben az időben*, házakat, fitestvéreket, nőtestvéreket, anyákat, gyermekeket és szántóföldeket, üldözésekkel együtt; a jövődő világon pedig örök életet” (Mk 10:29–30, a szerk. kiemelése). Ezek az igeversek a régi élet fontossági sorrendjének gyökeres megváltozását érik tetten.

Az a fontos, hogy az ember szívében Isten országa felülmúljon minden más, földi „birodalmat”. Márk Isten életünk feletti uralmára helyezi a hangsúlyt. Ha Ő életünk Ura, javaink felett is rendelkezik. Ha ezt nem hagyjuk, magunk vonulunk ki Isten országából.

Isten országának megtapasztalása

A fenti téma egy nagy akadályt körvonalaz, mely az Isten országába való belépés útjában áll: az elsőbbséget élvező anyagi javak. A következő

téma, amit megvizsgálunk, az emberek közti kapcsolatokat érinti: hogyan kell közösségekben élniük Isten országa polgárainak?

Kezdetnek megemlíjtük, hogy Márk evangéliuma 10. fejezetének ebben a szakaszában kiemelt fontossága van a „közöttetek”, „közületek” szavaknak. Márk 10:31 verse az összekötő kapocs az anyagi javak kérdését és a kapcsolatok fontosságát tárgyaló szakasz között. Jézus mondja: „Sok első pedig lesznek utolsók, és sok utolsók elsők.” Más szavakkal, az Isten országába való belépést nem emberi hierarchiák határozzák meg. E gondolat szemléltetése végett térjünk vissza egy pillanat erejéig ahhoz a jelenethez, amelyben Jézus a tanítványaival Jeruzsálem felé halad. A tanítványok azt hitték, Jézus azért megy Jeruzsálembe, hogy megalapítsa földi országát. Ketten közülük – Jakab és János – a következő kéréssel fordultak Mesterükhöz: „Add meg nekünk, hogy egyikünk jobb kezed felől, másikunk pedig bal kezed felől üljön a te dicsőségedben” (Mk 10:37). Nem azt kérték, hogy bemehessenek az országba, hanem hogy fontos tisztségeket tölthessenek be a vezetésében. Jézus a válaszában megmagyarázta, hogy mindazon követőinek, akik törekedtek bejutni Isten országába, áldásokban (Mk 10:30) és üldöztetésben egyaránt részüik lesz.

Márk 10:38–40 verseiben Jézus még egyszer kiemelte: országához hozzátartozott a szenvedés pohara, és ez az ország nem gyakorol uralmat mások felett. Nincs azzal semmi baj, ha kiválóságra törekszünk valamely intézményben, akár az egyház szervezetében is. Jézus hangsúlyozta, hogyan kell ezt a kiválóságra való törekvést végezni. Márk 10:42–45 szakaszában meghatározta, milyen magatartása kellene, hogy legyen közösségeink vezetőinek: „Aki nagy akar lenni közöttetek, az legyen a ti szolgá- tok; és aki közületek első akar lenni, mindenkinek szolgálja legyen: mert az embernek Fia sem azért jött, hogy néki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és adja az ő életét váltságul sokakért” (Mk 10:43–45).

Egyszóval, állampolgárságunk Isten országában – legfőként azok esetében, akik vezető tisztséget töltenek be – áldozat- és szolgálatkész életet feltételez, nem pedig mások feletti uralmat. Krisztus a Példakép, akit követnünk kell.

Alkalmazás

1. Mit akart mondani az Úr a következő kijelentésével: „Mily nehéz azoknak, akik a gazdagságban bíznak, az Isten országába bemenni!” (Mk 10:24). Ez az ígevers nem azt közvetíti, hogy gazdagként lehetetlenség

bemenni Isten országába, hanem azt, hogy nehéz. Miért? Az egyik magyarázat az lehet, hogy a gazdagokban nem tudatosul, hogy szükségük van Istenre és mindarra, amit értük tehet.

2. E szombatiskolai tanulmányok tanítói mellékletének szerzője visszaemlékszik diákéveire, amikor is alkalma volt egy gazdag emberrel tanulmányozni a Szentírást. Egy napon, az egyik lecke átvételekor a gazdag ember a szerző szemébe nézett, és ezt mondta: „Örvendek, hogy többet megtudhattam a Biblia Istenéről, de nem hinném, hogy nekem szükségem volna rá. Ha kell valami, egyszerűen megvásárolom. Ez életem értelme.” Isten nélkül is mindent elérhetünk az életben? Beszélgetsek erről a csoportban! Vannak dolgok az életben, amiket nem lehet pénzzel megvásárolni? Mik ezek?
3. Vannak-e a csoportodban nagyon gazdag, befolyásos emberek? Ha igen, hogyan segíthetnétek ezeknek a jó módú testvéreknek hinni abban, hogy Isten országa számukra is fenn van tartva? Azt sose felejtjük el, hogy az Úr számára semmi sem túl nehéz! Emberi szemmél nézve, egyesek szerint nehéznek, sőt, lehetetlennek tűnhet bemenni Isten országába. De véssük észbe Jézus szavait: „Az embereknél lehetetlen, de nem az Istennél; mert az Istennél minden lehetséges” (Mk 10:27)!

Viszályok Jeruzsálemben

Szombat délután

E heti tanulmányunk: 1Királyok 1:32-48; Ézsaiás 56:7; Jeremiás 7:11; Zakariás 9:9-10; Márk 11; 12:1-34

Alapige: „És mikor imádkozva megálltok, bocsássátok meg, ha valaki ellen valami panaszotok van; hogy a ti mennyei Atyátok is megbocsássa néktek a ti vétkeiteket” (Mk 11:25).

Márk evangéliuma 2. és 3. fejezete öt vitát jegyez fel, amely Jézus és a vallási vezetők között zajlott (lásd 3. tanulmány). Az e heti rész érinti, hogy miután Jézus megérkezett Jeruzsálembe, hat vitát folytatott a vallási vezetőkkel. Ezek leírásának két csoportja olyan, mint két könyvtámasz Jézus földi szolgálatának elején és végén. Mindkettő a keresztény élet fontos témáihoz kapcsolódik. A viták hevében elhangzott jézusi tanítások is segítenek a keresztényeknek eligazodni a hit kérdéseiben és a mindennapi tapasztalatok gyakorlati dolgaiban.

A vallási vezetők azért mentek Jézushoz, hogy megütközzenek vele, zavarba hozzák és a vitában legyőzzék, de soha nem jártak sikerrel. Az e heti tanulmány részeként azt is elemezni fogjuk, hogy mi az, ami szembeállítja az embereket Istennel. Átgondoljuk, mit tehetnek a keresztények azért, hogy áttörjenek az előítéleteken, és szólni tudjanak azoknak a szívéhez is, akik ellenállnak a Lélek hívásának.

Márk 11. fejezetében arról olvasunk, hogy Jézus jeruzsálemi szolgálata a páska idejére esett (március-április). A 11-16. fejezetek jó egy hetet fednek le, és az elbeszélés üteme észrevehetően lelassul, ami a záró jelek fontosságára mutat.

1 Olvassuk el Mk 11:1-11 és Zak 9:9-10 verseit! Mi történik itt?

A történet fele elmeséli, hogyan küldte el Jézus két tanítványát egy közeli faluba, hogy egy szamarat vigyenek el neki, amin bevonulhat Jeruzsálembe. Miért szánt ennyi időt Márk erre a beszámolóra? A válasz ketős. Először is Jézus prófétai hatalmát mutatja, kiemeli bevonulásának magasztos voltát, Isten akaratához kapcsolja. Másodszor pedig a történetnek ez az eleme Zak 9:9-10 szakaszára utal vissza, ami arról szól, hogy a király számárháton vonul be Jeruzsálembe. Ez arra emlékeztet, amikor Salamon vonult be Jeruzsálembe számárháton (1Kir 1:32-48), miután Adónija próbálta megkaparintani a trónt, és Dávid megparancsolta, hogy azonnal koronázzák királlyá Salamont. „Így jövendölte meg Zakariás próféta ötszáz évvel Krisztus születése előtt Izrael királyának eljövételét. Most teljesedett ez a jövendölés. Ő, aki oly sokáig elutasította a királyt megillető tiszteletet, most Jeruzsálembe jó, mint Dávid trónjának megígért örököse” (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 2010, 479. o.).

Jeruzsálem dombos területen épült, nagyjából 740 m tengerszint feletti magasságban. Jézus korában a népesség mintegy negyven-ötvenezer fő volt, de a páskaünnep idején ennek sokszorosára duzzadt az ottlévők száma. A város alapterülete mindössze 1 km², de ebből a templomhegy 0,15 km², vagyis 15 hektárnyi terület volt. A gyönyörű templom épületegyüttese uralta a látképet. Jézus keleti irányból vonult be, az Olajfák hegyéről ereszkedett alá, a Templom-hegyre az Aranykapun át ment fel (ez a kapu jelenleg be van falazva). Az egész város felbolydult érkezésének hírére, mindenki felismerte a szimbolikus tett jelentőségét. A Jézust kísérő tömeg *hosszannát* kiáltott, aminek eredeti jelentése „Ments meg most!”, idővel viszont már azt jelentette, hogy „Dicsőség Istennek!”

Véget ért a titoktartás ideje, amihez Jézus *Márk evangéliumának* egész eddigi részében ragaszkodott. Ezen a napon nyilvánosan vonult be Jeruzsálembe, királyokra jellemző, jól ismert, szimbolikus módon. Belépett a templomba, de mivel elég későre járt, miután körülnézett, visszavonult tizenkét tanítványával Bethániába. A bevonulás, ami felkelésbe vagy forrongásba is torkollhatott volna, azzal végződött, hogy Jézus csöndben visszavonult. A következő nap azonban már másképp alakult.

A számárháton érkezés az alázat képzetét kelti. Miért olyan fontos jellemző ez, különösen keresztények esetében? A kereszt fényében mire lehetünk büszkék?

2 Olvassuk el Mk 11:12-26 szakaszát! Mi a jelentősége az itt bemutatott eseményeknek?

Másnap reggel Jézus megéhezett Bethániából visszatérve, amely mindössze 3 kilométerre van Jeruzsálemtől. Meglátott egy magas, dús levelű fügefát, odalépett, hogy keressen rajta néhány koraérett gyümölcsöt. Ez nem számított lopásnak, hiszen az ószövetségi törvények szerint az éhség csillapítására ehetett az ember zöldséget vagy gyümölcsöt a szomszéd földjéről (3Móz 19:9; 23:22; 5Móz 23:25). Mivel egy szem füget sem talált rajta, így szólt a fához: „*Soha többé ne egyék rólad gyümölcsöt senki*” (Mk 11:14, ÚRK)! Ez igen furcsa, egyáltalán nem volt jellemző Jézusra, de ami utána következett, az még megdöbbentőbb.

Ami később történt, az valószínűleg a pogányok udvarában zajlott, ahol az áldozati állatokkal kereskedtek (Kajafás által, akkortájt bevezetett szokás volt). Jézus kiűzte az árusokat, hogy helyreállhasson az istentisztelet csöndes, méltóságteljes volta. Ezzel a tettel közvetlenül fellépett a templomi rendszer vezetői ellen.

Jézus két ószövetségi szakaszt idézve, éles szavakkal bírálta a szentségtelen kereskedést. Kijelentette, hogy a templom imádság háza legyen minden ember számára (Ézs 56:7), ezzel bevonta a körbe a pogányokat is. Majd azt mondta, hogy a vezetők rablók barlangjává tették a templomot (Jer 7:11). A különös nap végén aztán tanítványaival elhagyta a várost (Mk 11:19). Amikor másnap reggel visszatértek (lásd Mk 11:20-26), a tanítványok döbbenetben látták, hogy a fügefa gyökerestől elszáradt. A történeteket magyarázva Jézus az imáról és a megbocsátásról tanította őket. Mit jelent ez az egész?

E két eset a negyedik szendvicstörténet *Márk evangéliumában* (lásd 3. tanulmány). A hasonló történetekben dramatizált iróniával találkozunk, párhuzamos szereplők ellentétes dolgokat tesznek, vagy ellentétes szereplők párhuzamos tetteket hajtanak végre. Itt a fügefa és a templom áll párhuzamban, és Jézus a fát megátkozza, a templomot azonban megtisztítja. A helyzet iróniáját pedig az adja, hogy a vallási vezetők ekkor már Jézus életének kioltását tervezték, ami előrevetíti a templomi szolgálatok jelentőségének végét, hiszen azok beteljesedtek Jézusban.

A mi életünkől mi mindent kell Jézusnak kitakarítania? Hogyan történik ez meg?

3 Olvassuk el Mk 11:27-33 szakaszát! Milyen kérdést tettek fel a vallási vezetők Jézusnak, és Ő hogyan felelt?

A templom megtisztítását követő napon a vallási vezetők találkoztak Jézussal a templom udvarán, és felelősségre vonták. Nekiszegezték a kérdést, hogy milyen hatalommal cselekedett előző nap. Nem az igazságot keresték, hanem csapdába akarták csalni. Amennyiben azt állítja, hogy Istentől származik a hatalma, akkor tiltakozni fognak, hogy nem lehet ilyen tekintélye egy egyszerű ács fiának. Ám ha azt mondja, hogy emberi tekintéllyel lépett fel, örültek nyilvánítják.

Jézus azonban átlátott a mesterkedésükön. Azt mondta: felel a kérdéseikre, ha előbb ők válaszolnak neki. Majd megkérdezte, hogy Keresztelő János keresztsége vajon Istentől vagy emberektől volt-e. A vezetők azonnal megértették, hogy ők kerültek csapdába. Ha azt válaszolják, hogy Istentől, akkor Jézus azt fogja mondani: „Miért nem hittetek hát neki?” Ám ha azt mondják, hogy emberektől volt, akkor félhetnek a nép haragjától. Így hát hazudtak, azt felelték, hogy nem tudják. Jézusnak ezzel lehetősége nyílt arra, hogy Ő se válaszoljon a kérdésükre.

4 Olvassuk el Mk 12:1-12 szakaszát! Milyen tanítással folytatta a beszélgetést Jézus, miután megtagadta a választ? Mi lett az eredménye?

Jézus elmondott egy példázatot egy szőlőskertről, egy gazdáról és a bérlőkről, akik bérbe vették a földet. Ez a történet sok hasonlóságot mutat Ézsaiás 5. fejezetében a szőlőskert példázatával, amelyben Isten a hűtlen Izraelt vádolja. Mindenki felismerhette a párhuzamot, különösen a vallási vezetők.

A történet különös fordulatot vett, hiszen a bérlők nem hajlandók átadni a termést a földterület tulajdonosának. Bántalmazták, sőt meg is ölték a szolgálait. Végül a tulajdonos elküldte szeretett fiát, mert arra számított, hogy őt már csak tisztelni fogják, de nem így történt. Feltűnő a logikátlanság, ami igazolja is a rájuk kirótt büntetést.

Jézus ezzel a történettel komolyan figyelmeztette a vallási vezetőket, hogy merre tartanak. Ennek fényében a példázat szeretetből fakadó figyelmeztetés. Még nem volt túl késő számukra, hogy megváltozzanak és elkerüljék a biztos ítéletet. Egyesek később valóban meg is tértek, megváltoztak és elfogadták Jézust, mások azonban nem.

5 Olvassuk el Mk 12:13-27 szakaszát! Mi történik itt? Milyen igazságokat tanít Jézus?

A vallási vezetők olyasmin akarták rajtakapni Jézust, amit felhasználhatnak ellene, amivel bevádolhatják akár a római kormányzó, akár a nép előtt. Ebben a vitában az adófizetés volt a téma. Az adott korban és helyen az adófizetés megtagadása a római uralom elleni lázadásnak, súlyos vétségnek minősült. Jézus azt válaszolta, hogy adják meg a császárnak, ami a császáré és Istennek, ami Istené. Ezzel ismét kikerülte a csapdát, ugyanakkor alapvető útmutatást adott arra nézve, hogy milyen kötelességgel tartoznak a hívők a kormánynak. „[Jézus] kijelentette, hogy mivel a római hatalom védelme alatt élnek, kötelesek megadni ennek a hatalomnak a kért támogatást egészen addig, amíg az nem ütközik magasabb kötelezettségükkel. Az ország törvényeinek békeszeretően alá kell vetniük magukat, de elsődlegesen mindenkor Istenhez kell hűségességek lenniük” (Ellen G. White: *Jézus élete*. 2010, Advent Kiadó, 507. o.).

Utána a holtak feltámadásával kapcsolatos kérdés következik. A szadduceusok a papok egy csoportját alkották, akik a Szentírásból csak Mózes öt könyvét fogadták el. Nem hittek a halottak feltámadásában. Valószínűleg csak egy képzeletbeli jelenetet vázoltak fel. A történetben hét fiútestvér és egy asszony szerepelt. Mózes törvénye szerint, azért, hogy a családban maradjon az ingatlan vagyon, ha egy férfi fiú utódok nélkül halt meg, a fiútestvérenek kellett elvennie az özvegyet, és az abból a házasságból született gyerekek jogilag az elhunyt utódainak számítottak (5Móz 25:5-10).

A szadduceusok a feltámadás tana ellen akartak érvelni, ezért erkölcsi dilemmaként kérdezték, hogy a feltámadás után vajon kinek a felelőse lesz ez az asszony. Jézus két lépésben cáfolta az érveiket, először a Szentírásra, majd Isten hatalmára utalt. Ecsetelte, hogy Istennek hatalma van feltámasztani, és arról is beszélt, hogy a mennyben nem lesz házasság. Majd 2Móz 3:1-22 szakaszára utalva állt ki a feltámadás tana mellett, ahol Isten kijelentette, hogy Ő Ábrahám, Izsák és Jákób Istene. Jézus arra utalt, hogy ezek szerint a pátriárkák fel fognak támadni, nem maradnak a sírban, hiszen az Örökkévaló Ábrahám, Izsák és Jákób Istene – akik azonban még halottak.

„Az Isten nem a halottak Istene, hanem az élőké” (Mk 12:27, ÚRK).

Mit válaszolnánk, ha valaki azt kérdezné tőlünk, hogy tudjuk-e, milyen hatalma van Istennek? Miért?

6 Olvassuk el Mk 12:28-34 szakaszát! Milyen mély kérdést tett fel a barátságos írástudó Jézusnak? Ő milyen kettős választ adott neki?

Néhány kivételtől eltekintve *Márk evangéliumában* egészen eddig a pontig a legtöbb vallási vezető ellenségesen viszonyult Jézushoz. Különösen így volt ez Jeruzsálemben, ahol Jézus a judaizmus központi kérdése, a templomi szolgálat miatt lépett fel velük szemben. Tehát a Jézus iránti általános rosszindulat ellenére az igazi őszinteség és bátorság jele volt az, hogy a viták ismeretében valaki pozitívan értékelte a válaszait. Könnyebb lett volna csak állni és szemlélni a történéseket, még ha valaki szimpatizált is Jézussal, de ez az ember nem ezt tette.

Ez az írástudó a vallás lényegére tapintott a kérdésével, hogy melyik a legfontosabb parancsolat. Jézus egyszerűen és világosan felelt, 5Móz 6:4-5 verseiből idézte a *Semát*, a judaizmus hitvallását. A legnagyobb parancsolat: szeretni Istent teljes szívünkkel, teljes lelkünkkel, teljes elménkkel és teljes erőnkkel, vagyis egész lényünkkel. Majd hozzáfűzött egy másik, lényeges parancsolatot, ismét az Ószövetség egy szakaszát idézve, ezúttal 3Móz 19:18 versét, hogy szeresd felebarátodat, mint önmagadat.

Sokan tűnődnek azon, hogyan lehet szeretetet parancsolni. 5Mózes kulturális összefüggése segít ezt megérteni. A szóhasználat itt az ősi szerződéseket idézi, amelyeket két fél kötött, és a „szeretet” a szerződéshez való hűségre, annak teljesítésére utalt. Így, bár nem zárja ki a felek közötti mély érzelmet, inkább a hűséget bizonyító tettekre összpontosít.

Az írástudó nyitott volt, és látta, milyen világosan és egyszerűen felelt Jézus. Ezt vissza is igazolta. Elképzelhetjük, hogyan gúnyolta a többi vallási vezető az őszinte írástudót, aki helyesnek ítélte Jézus válaszát. Ezt más nem merte megtenni. Jézus szintén elismerte őt őszinte válaszáért, és kijelentette, hogy nincs messze Isten országától. A „nem messze” nem jelenti azt, hogy „bent van”. Az írástudónak még fel kellett ismernie, ki csoda Jézus, és követnie kellett Őt, ami további lépés a hit útján.

Hogyan tanulhatjuk meg szeretni Istent és szeretni felebarátainkat, mint önmagunkat? Miért a kereszt a kulcsa annak, hogy kövessük ezeket a parancsolatokat?

További tanulmányozásra: Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, „A pusztulásra ítélt nép”, „A templom ismételt megtisztítása” és a „Küzdelem” c. fejezetek, 488–513. o.

„Krisztus megátkozta a fát, melyet saját hatalmával teremtett – álljon ez figyelmeztetésként minden egyház és minden keresztény előtt. Senki sem éli Isten törvényét, ha nem szolgál másoknak. Sokan nem élik Krisztus irgalmas, önzetlen életét. Egyesek, akik kiváló keresztényeknek hiszik magukat, nem értik, mit jelent Istent szolgálni. Úgy terveznek és tanulnak, ahogy nekik jólesik. Minden cselekedetükben önmagukat tartják szem előtt. Az idő csak annyiban értékes számukra, amennyiben önmaguknak gyűjthetnek. Az élet minden dolgában ezt a célt követik. Nem másoknak, hanem maguknak szolgálnak. Isten úgy teremtette őket, hogy olyan világban éljenek, ahol önzetlen szolgálatot kell teljesíteni. Úgy tervezte, hogy embertársaiknak minden lehetséges módon segítsenek. Az ÉN azonban olyan óriási, hogy minden mást eltakar. Ezért nincsenek kapcsolatban az emberiséggel. Akik ily módon élnek, hasonlóak a fügefához, mely nagyra tartotta magát, de gyümölcse nem volt. Megtartják az istentisztelet külsőségeit, de bűnbánat, hit nélkül. Azt vallják, hogy tisztelik Isten törvényét, de az engedelmesség hiányzik. Beszélnek, de nem cselekszenek. Krisztusnak a fügefára kimondott ítélete megmutatta, milyen gyűlöletes szemében ez a hiábavaló kérkedés. Kijelentette, hogy az őszinte bűnös kevésbé bűnös, mint aki állítása szerint Istent szolgálja, de nem terem gyümölcsöt dicsőségére” (i. m. 491–492. o.).

Naponkénti tanulmányozásra: Máté 19–25;

Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnymán*, „Segítség a hétköznapiakban” c. fejezet, egészen a „Jövő megtervezése” c. alfejezetig

1. Ki megy be nehezen Isten országába? _____
2. Melyik hegyre utalt az Úr Máté 21:18–22 szakaszában? _____
3. Miért nem szabad senkit sem „Atyánk”-nak neveznünk ezen a földön?

4. Miért küldi az Úr az örök tűzre az átkozottakat?

5. Mitévők legyenek azok, akik úgy érzik, nem értékelik a munkájukat?

Általános áttekintés

Márk evangéliuma a legrövidebb a Jézus küldetéséről szóló négy könyv közül. Egészen a 9. fejezetig a szerző Jézus galileai munkásságát mutatja be. Jézus Galileából származott, ez a vidék volt evangéliumi működésének egyik fő színtere. A 10. résztől kezdődően azonban Márk Jézus júdeai, főként jeruzsálemi tevékenységéről készít jelentést.

A nagyváros felé vezető úton Jézus elmondta tanítványainak, hogy ott milyen küldetés vár rá. A beszámoló nemcsak Jézus munkavégzése területének megváltozását említi meg, hanem földi élete és küldetése utolsó részét is bemutatja az olvasónak.

A tanulmány témái

E heti tanulmányunk elemzi Jézus életének néhány fontos eseményét, amelyre Jeruzsálemben kerül sor, és amely főként a jeruzsálemi templommal kapcsolatos:

1. Krisztus szenvedéseinek és közelgő halálának bejelentése.
2. Jézus útja Jeruzsálembe; Márk a 10. fejezetben megemlíti, hogy Jézus egy ideig még Júdea területén tartózkodott. A 11. rész leírja Jézus látványos bevonulását a történelmi városba.
3. Jézus jeruzsálemi és templomi tevékenysége, valamint azok a helyek, ahol a 11. és a 12. fejezetben rögzített beszélgetésekre sor került.

Magyarázat

Jézus bejelenti szenvedéseit

Márk 8. fejezetével kezdődően az Úr világosan bejelenti közelgő szenvedéseit és kereszthalálát: „És kezdé őket tanítani, hogy az ember Fiának sokat kell szenvedni, és megvettetni a vénektől és a főpapoktól és írástudóktól, és megöletni, és harmadnapra feltámadni” (8:31). Később, a következő fejezetben, Jézus halála jeleneit vetíti előre: „Az embernek Fia az emberek kezébe adatik, és megölik őt; de ha megölték, harmadnapra föltámad” (Mk 9:31). Jézus tudja, hogy Jeruzsálembe vezető útja szenvedésének és halálának az útja, de eldöntötte, hogy végigmegy rajta, hiszen küldetése feláldoznia magát a kereszten az emberiség megmentéséért.

Sajnos a tanítványok nem a prófécia közvetlen teljesedéseként értelmezik Krisztus küldetésére vonatkozó szavait. Abban bíznak, hogy egy

földi országot fog alapítani még életük idején. Ezért beszélgetnek lehetséges privilégiumokról és tisztségekről, amelyeket abban az országban szerezhetnek maguknak. Lukács az evangéliumában megemlíti ezt a nyugtalanságot, mely felütötte a fejét a tanítványok közt, miután Uruk halálával szertefoszlottak a reményeik és az ambícióik. „Pedig mi azt reméltük, hogy ő az, aki meg fogja váltani az Izraelt. De mindezek mellett ma van harmadnapja, hogy ezek lettek” (Lk 24:21), mondja az egyik tanítvány. Ezért jár Jézus végül egyedül, jóllehet sokaság követi. Egyedül Ő érti cselekedetei teljes értelmét. Ézsaiás ezt írta az Ő nevében évszázadokkal azelőtt: „A sajátót egyedül tapostam, és a népek közül nem volt velem senki” (Ézs 63:3)!

Jézus Jeruzsálemben

Jeruzsálem legendás várában a vallási vezetők és az írástudók különösebb pompa nélkül fogadják a Messiást. Jézus számárháton lép be a városba. Akik csak a külsőségekre néznek, nem ismerik fel benne a királyt. Egyesek – talán éppen a tanítványok – örömmel kiáltják Isten országának eljövetelét: „Akik pedig előtte menének, és akik követék, kiáltának, mondván: Hozsánna! Áldott, aki jó az Úrnak nevében! Áldott a mi Atyánknak, Dávidnak országa, amely jó az Úrnak nevében! Hozsánna a magasságban!” (Mk 11:9–10).

Márk 11. fejezete beszámolójának második része a templomra – a nemzeti vallásos szertartások központjára – és főként az istentiszteleti szolgálatokra fókuszál. Jézus szemszögéből a templom szerepe és célja, amiért megépítették, már a múlté. Ellen White a következőképpen magyarázza ezt: „Ezt a szolgálatot maga Krisztus rendelte el. Minden részlete Őt jelképezte, és tele volt léttel, lelki szépséggel. De az izraeliták éppen a lelki tartalmát hagyták elveszni ezeknek a ceremóniáknak, és csak a holt formákhoz ragaszkodtak. Az áldozatokban és a szertartásokban bíztak, ahelyett, hogy Krisztusra alapoztak volna, akire mindezek mutattak. A lelki üresség pótlására a papok és a rabbik egyre szaporították a maguk szabta követelményeket, s minél merevebben ragaszkodtak a formákhoz, annál kevésbé jutott kifejezésre Isten szeretete. A ceremóniák sokaságával mérték szentségüket, s közben szívük telve volt göggel és képmutatással” (*Jézus élete*, 29. o.).

Jézus és a templom

Márk mondja: „És beméne Jézus Jeruzsálembe és a templomba; és *mindent körülnézvén*, mivelhogy az idő már késő vala, kiméne Bethá-

niába a tizenkettővel” (Mk 11:11, a szerk. kiemelése). Másnap, amikor visszatért a templomba, nem tarthatta féken a felháborodását. „Jézus bemenvén a templomba, kezdé kiűzni azokat, akik a templomban árulnak és vásárolnak vala; a pénzváltók asztalait és a galambárusok székeit pedig felforgatá” (Mk 11:15). Majd az Ószövetségből idézve, vádolni kezdi a kereskedőket: „Nincsen-e megírva: Az én házam imádság házának neveztetik minden nép között? Ti pedig rablók barlangjává tettétek azt” (Mk 11:17). Jézust kétségkívül a templom belsejében űzött kereskedelem gátlástalan volta háborította fel. „A kufárok elképesztő árakat kértek az állatokért, a hasznot pedig megosztották a papokkal és vezetőkkel, akik így a nép rovására gazdagodtak meg” (*Jézus élete*, 155. o.).

Tudjuk, hogy „minden izraelita férfinak éves templomi adót kellett fizetnie, aminek értéke egykettő siklus volt. [...] Vitatott, hogy mi történt a templomi hatósághoz befolyt többletösszegekkel, amiből következik, hogy teljesen átláthatatlanok voltak a pénzügyek” (David Instone-Brewer: „Temple and Priesthood”, *The World of the New Testament*, Joel B. Green és Lee Martin McDonald szerk., 203–204. o.).

Márk 11:18 verse az olvasó figyelmét a papokra, a templomi szolgálatok vezetőire és az írástudókra irányítja, valamint arra, hogy miként próbálták megölni Jézust. Mennyire szomorú, hogy éppen a vallási vezetők fogtak össze Jézus megölésére. Amikor megfedtte őket a Megváltó, tenniük kellett volna azért, hogy beszüntessék a visszaéléseket a templomban, de ahelyett, hogy hallgattak volna Jézusra, ők a dorgáló halálát akarták. „Még a templomban szolgáló papok is szem elől tévesztették annak a szolgálatnak a jelentőségét, amelyet végeztek. Már nem tekintettek a jelképen túlra, a jelképezett dolgok felé. Az egész áldozati szertartást úgy végezték, mintha egy színdarab szereplői volnának. Így az Istentől származó rendelések az értelem eltompításának és a szív megkeményítésének eszközeivé váltak. Ezen az úton már nem tehetett Isten semmit sem az emberért. Meg kellett szüntetnie ezt az egész rendszert” (*Jézus élete*, 36. o.).

A következő napon Jézus újfent elment a templomba (Mk 11:27). A papok vezetői, az írástudók és a vének ezúttal is szembeszálltak vele. Számonkérték, hogy milyen jogon avatkozik a dolgaikba, majd megkérdezték tőle: „Micsoda hatalommal cselekszed ezeket?” (Mk 11:28). Jézus feleletként szintén egy kérdést intézett hozzájuk, és kitért a közvetlen válaszadás elől. Tulajdonképpen már azelőtt válaszolt a neki feltett kérdésre, de semmilyen változás nem következett be Izrael vezetőinek magatartásában. Jézus a kérdés mögött húzódó szándékukból tudta, hogy

csupán vitába akartak elegyedni vele, ahelyett hogy megtértek volna büszkeségükből és kőszívúságükből. Egyértelmű volt, hogy nem kételkednek isteni jellemében: „Mester, tudjuk, hogy igaz vagy, és nem gondolsz senkivel; mert nem tekintesz emberek személyére, hanem igazság szerint tanítod az Istennek útját” (Mk 12:14).

Egy másik alkalommal a vallási vezetők ravaszságból tettek fel kérdést Jézusnak: „És küldének hozzá némelyeket a farizeusok és a Heródes pártiak közül, hogy megfogják őt a beszédben” (Mk 12:13), mert „igyekeznek vala őt megfogni” (Mk 12:12).

A szőlőművesek példázatában (Mk 12:1–11) Jézus kíméletlenül leleplezi a vallási vezetők alávaló áskálódásait, amelyek folytán az életére törnek. A következő szavakkal világít rá álnokságaikra: „És megfogván azt, megölék, és a szőlőn kívül veték” (Mk 12:8). De lévén, hogy vizsgálódásunk témája a templom, a legfontosabbak Jézus szavai. A következő versből megtudjuk, hogy Isten megváltási terve szerint mi fog történni: „Mit cselekszik hát a szőlőnek ura? Eljő és elveszti a munkásokat, és a szőlőt másoknak adja.”

Jézus halálával a teljes templomi szolgálati rendszer véget ért. A szentély összes jelképe Jézusra utalt, továbbá Izrael hűséges maradéka folytatta a küldetést. William L. Lane ekképpen magyarázza a szó szerinti Izrael népének kegyetlen sorsát: „A példázatban az egyszülött fiú elutasításának, megölésének elkerülhetetlen következménye egy döntő, katasztrofális ítélet volt. Ez Keresztelő János és Jézus elutasításának lényeges fontosságát igazolja, és ennek Márk is nagy jelentőséget tulajdonít (Mk 11:27 12:12), mivel magának Istennek az elutasításáról van szó. Anélkül, hogy kijelentené transzcendens származását, Jézus egyértelműen azt érezteti, hogy a szanhedrin Isten utolsó hírnökét vetette el, és ezután az összeomlás következik. A választott nép szent küldetését Isten új Izraele viszi tovább” (*The Gospel According to Mark: The New International Commentary on the New Testament*, 1974, 2. köt., 419. o.).

Alkalmazás

1. Milyen gyakorlati tanulságokat vonhatunk le Jézus templomtisztító cselekedetéből? Megjegyzendő a következő kijelentés: „A jeruzsálemi templom udvarait betöltötte a rengeteg szentségtelen üzérkedés, és ez nagyon jól jellemezte az érzéki gyönyörök, szentségtelen gondolatok jelenlététől beszennyezett szív templomát. Jézus azzal, hogy megtisztította a templomot a világi eladóktól és vásárlóktól, megmutatta küldetését: a szívet akarja megtisztítani a bűn szennyétől – a lelket megrontó földi

kívánságoktól, önző vágyaktól, bűnös szokásoktól” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 161. o.).

2. Mk 12:14 versében az egyik farizeus ezt mondta Jézusnak: „Mester, tudjuk, hogy igaz vagy, és nem gondolsz senkivel; mert nem tekintesz emberek személyére, hanem igazság szerint tanítod az Istennek útját.” Úgy tűnik, a vallási vezetők elismerik, hogy ki Jézus, és milyen tekintéllyel bírnak a tanításai, mégsem hajlandók követni Őt, és országának részesei lenni. Kérdezd meg csoportod tagjaitól, hogy szerintük miként lehetséges, hogy a vallási vezetők elismerték Jézus tekintélyét, ugyanakkor elutasították Őt? Hogyan ismétlődik meg ez napjainkban is?

augusztus 31 – szeptember 6.

Az utolsó napok

Szombat délután

E heti tanulmányunk: Dániel 7:25; 9:24-27; Márk 12:41-44; 13:1-32;
1Thesszalonika 4:13-18

Alapige: „És akkor meglátják az embernek Fiát eljöni felhőkben nagy hatalommal és dicsőséggel. És akkor elküldi az ő angyalait, és egybe gyűjti az ő választottait a négy szelek felől, a föld végső határától az ég végső határáig” (Mk 13:26-27).

Az e heti tanulmány egy rövid történettel kezdődik *Márk evangéliuma* 12. fejezetének végéről, ahol Jézus fontos kijelentést tesz egy özvegyasszony apró tettéről. NagYOBBRÉSzt azonban Márk 13. fejezetével, a jeruzsálemi templomra vonatkozó, megdÖBBentő próféciával és még további témákkal foglalkozunk. Jeruzsálem bukásáról és utána egészen a világ végéig tartó idŐszakról szOl ez a fejezet, párhuzamosan Máté 24. és Lukács 21. fejezetével.

Márk 13. fejezete világossá teszi, hogy a jÖvendÖlés a próféta, azaz Jézus korától a vég idejéig, a második adventig tartó idŐszakot Öleli fel. Ez a minta „a végidei prófécia történeti magyarázatát” követi, ellentétben azzal a kísérlettel, hogy ezeket a próféciákat a múltba vagy a távoli jÖvőbe helyezzük.

Márk evangéliumában Jézus többi tanításához hasonlóan az Úr útmutatása válaszként érkezik tanítványai egy kérdésére vagy valamely félreértett szavára. Ezek a kérdések, félreértések adnak lehetőséget Jézusnak arra, hogy a keresztyén élet és tapasztalat szempontjából létfontosságú igazságokat tanítson. Nemcsak előre megmondja a jÖvőt, hanem mutatja is az utat akkori és mai tanítványainak egyaránt, felkészít a bekövetkező próbákra.

Szeptember 7. – **A nevelés napja** (adománygyűjtés)

1 Olvassuk el Mk 12:41-44 verseit! Mennyi volt az özvegyasszony adománya? Mit tanított Jézus ezzel kapcsolatban?

Jeruzsálem városának látképét a Templom-hegy uralta. Az építményt alkotó masszív köveket még ma is csodáljuk, vannak közöttük több száz tonna súlyúak is. A templom átalakítása és bővítése Nagy Heródes idején, Kr. e. 20 körül kezdődött, ám az építkezés és díszítés a Kr. u. 60-as évekig folytatódott.

Sokan vittek nagy összegű adományokat a tizenhárom perselybe, a templom mellett, a nők udvarába. Ott ült Jézus, amikor meglátott egy özvegyasszonyt, aki a perselyhez lépett, és bedobott két fillért (egy negyed pénzt). Ez a dénár $1/32$ része volt, egy napszámos szokásos bére. Az asszony adománya tehát igen csekélynek számított. Jézust azonban különösen meghatotta ez a tett. Sok gazdag ember nagy összegeket adományozott, de Jézus egyetlen szót sem szólt, amikor látta, hogy bedobják. Az özvegy adományát azonban nagyon megdicsérte. Kijelentette, hogy senki sem adott nála többet. Hogyan lehetséges ez? Jézus kifejtette, hogy a többiek a fölöslegükből adtak, de ez az asszony a mindenét adta. Nekik még sok maradt, az asszony azonban mindent odaadott, ami a megélhetésére lett volna. Ez teszi olyan mérhetetlenül nagy értékűvé az adományát, még ha pénzbeli értéke csekély volt is.

A történet komoly tanulságot tartalmaz arra nézve, hogyan kezeljük anyagi forrásainkat. Az, hogy miként adakozunk Isten ügyére, nem függhet attól, hogy a vezetők hitelesek-e. A templom vallási vezetése korrupt volt, Jézus mégsem hagyta jóvá azt, hogy az emberek visszatartsák az adományaikat. Ha valaha voltak korrupt vallási vezetők (Kajafás? Anánás?), akkor az Ő idejében tisztségben lévők a legrosszabbak közé tartoztak, és ezt Jézus is tudta. Igaz, a vezetőknek szent kötelességük Isten akarata szerint felhasználni az anyagi forrásokat, de még ha nem is így tennék, akik Isten ügyére adakoznak, odaadó lelkületük miatt ugyanúgy áldásban részesülnek, mint ez az asszony.

Amikor a vezetők Istennek nem tetsző dolgot tesznek, a tized és az adományok visszatartása azt jelenti, hogy az adakozást az ő magatartásukhoz kötjük, nem az Isten iránti hála motivál. Csábító lehet az ember számára, hogy így tegyen, ám ez helytelen!

Mennyire fontos a hűség az Úr művére juttatott adományaink tekintetében? Mit tanít erről ez a történet?

2 Olvassuk el Mk 13:1-13 szakaszát! Hogyan feleltek a tanítványok Jézusnak a templomra vonatkozó kijelentésére? Mi a jelentősége Jézus válaszának?

A templom épületegyüttese lenyűgöző volt. Josephus írja, hogy a királyi oszlopcsarnoknak, amely az építmény déli oldalán húzódott, százhatvankét oszlopa volt, és mindegyik olyan vastag, hogy három ember érte csak körül (*Antiquities*, 15.11.5 413-414.). Jézus pedig azt mondta: *ezt mind-mind földig fogják rombolni*. A bámulatos épületre vonatkozó prófécia a hallgatóság számára bizonyára a világ végét idézte. „Vajon milyen kifejezhetetlen gondolatai kellett, hogy támadjanak az Elvetettnek, mikor figyelmét lebilincselte a templomépület nagyszerűsége! A Jézus előtt feltáruló látvány valóban gyönyörű volt, de szomorúan mégis azt mondotta: Én ezzel kapcsolatban mindent látok. Az épületek valóban csodálatosak. Úgy mutattok rá ezekre a falakra, mint lerombolhatatlankra. Figyeljete az azonban szavaimra: Eljön az a nap, mikor »nem marad itt kő kövön, mely le nem romboltatik« (Mt 24:2)” (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 2010, Advent Kiadó, 531. o.).

A tanítványok tudni akarták, mikor teljesedik Jézus jövendölése. Ezért egy kisebb csoport, Péter, Jakab, János és András az időpontról kérdezte Őt (Mk 13:4). Tudni akarták, mikor lesznek meg ezek az események, és mi lesz a bekövetkezésük jele. Mk 13:5-13 szakaszában nem is az a megdöbbenő, hogy Jézus ideje nagy részét nem Jeruzsálem elestének ecsetelésével tölti, hanem inkább arra figyelmezteti tanítványait, hogy mit várhatnak szolgálatuk során, miközben megalapítják a korai keresztény egyházat. Az sem tűnik könnyű útnak. Sőt, üldözés, kihallgatás vár rájuk, némelyiküknek az életét is kioltják. Jézus azonban azt hangsúlyozta, hogy ennek még nem akkor volt az ideje. Ne csapják be őket a közben zajló események. Ráadásul a Szentlélek megadja nekik a megfelelő szavakat a maga idejében, még ha a rokonaik és a barátaik el is hagyják őket.

Jézus prófeciájának e bevezető szavaiból az a tanulság, hogy Isten népének nem szabad félnie az üldözések viharától és a próbáktól. Legyenek éberek, és Isten Lelke átsegíti őket a nehézségeken.

Mit tapasztaltunk már a Jézus követése miatti próbák során? Amennyiben még nem volt ilyen helyzet, fel kell-e tennünk a kérdést, hogy valóban követjük-e Őt?

- 3** Olvassuk el **Mk 13:14-18** szakaszát! Milyen megoldókulcsot ad Jézus arra vonatkozóan, hogy megfejtjük, mire utal „a pusztító utálatosság” kifejezés?

Jézus Mk 13:14 versében jut el mondandójának lényegéhez Jeruzsálem vesztével kapcsolatosan. A „pusztító utálatosságra” utal. Az Úr azt mondja, hogy aki olvassa, értse meg. Ezekkel a szavakkal Jézus *Dániel próféta könyvére* irányítja a tanítványok figyelmét. Ez a szófordulat Dán 9:27, 11:31 és 12:11 verseiben jelenik meg, párhuzamosan Dán 8:13 versével.

- 4** Olvassuk el **Dán 9:26-27** verseit! Ki a „felkent” (RÚF), és ki „a következő fejedelem”?

A „felkent” (Dán 9:26, RÚF) az eredeti héberben a *maáśiāh*, magyarul: Messiás. Miután gondosan áttanulmányoztuk Dán 9:24-27 verseit, világossá válik, hogy ez Jézus Krisztus eljövételére vonatkozik. Viszont ki a „következő fejedelem”, aki Jeruzsálem pusztulását okozza? A várost a római hadvezér, Titusz rombolta le. Ez alapján az tűnik logikusnak, hogy ő a következő fejedelem, akire Dán 9:26-27 utal. A két személy azért kapcsolódik össze, mert a város végzetét vetítette előre az a mód, ahogyan a Messiással bántak.

Mit jelent a „pusztító utálatosság”, amit Jézus említett, Dániel szavait idézve? Sajnos sok teológus úgy hiszi, hogy ez az utálatosság hivatkozás arra, amikor Antiokhus Epiphanes a Kr. e. 2. században megszenteltelenítette a templomot. Ez nem állja meg a helyét. Jézus elmondása szerint a „pusztító utálatosság” olyasmi, ami az Ő földi tartózkodása után következik, tehát aligha utalhat arra, ami két évszázaddal korábban történt.

Az utálatosság valószínűleg a pogány római zászlókra utal, amelyeket Jeruzsálem ostroma idején, a Kr. u. 60-as évek végén bevittek Izraelbe a hódítók. A keresztények számára ez volt a jel, hogy fussanak ki, amit meg is tettek.

Jézus jövődöleése teljesült: Jeruzsálem elesett. Hogyan tanulhatunk meg bízni benne és a Bibliában, annak minden jövődöleésében?

5 Olvassuk el Mk 13:19 versét! Mire utal ez az ígevers?

Mk 13:14 versében a pusztító utálatosság az a sarokpont, amin a fejezet megfordul (lásd keddi tanulmány). Mk 13:19 is ilyen átmeneti elem. Olyan nagy nyomorúságra utal, amilyen nem volt még a világ teremtése óta. Ez egy nagyobb, még kiterjedtebb üldözést vetít előre, mint amilyen Jeruzsálem eleste idején volt. Mk 13:19 jövő időre vált, és olyan eseményeket jelez előre, amelyek még távolabb vannak Jézus korától.

Mk 13:14 visszhangozza Dániel 9. fejezetét, a Mk 13:19-23 verseiben leírt nagy üldözésben pedig Dániel 7-8. fejezeteinek próféciai visszhangzanak, ahol a kis szarv hatalom Isten népét üldözi „*ideig időkig és félidőkig*” (Dán 7:25). Ez az ezerkétszázhatvan napos prófétai időszak ezerkétszázhatvan valóságos évnek felel meg (4Móz 14:34; Ez 4:6), ami Kr. u. 538-tól Kr. u. 1798-ig tartott. Kr. u. 1798-ban Napóleon elküldte a tábornokát, hogy vigye fogságba a pápát. Az ezerkétszázhatvan év alatt a kis szarv hatalom üldözte és megölte azokat, akik nem értettek egyet az egyházi kormányzat rendszerével.

6 Olvassuk el Mk 13:20-23 verseit! Milyen reményt kínál Isten az üldözés idejére a népének? Milyen figyelmeztetést ad?

Mk 13:20 arról beszél, hogy Isten a népe kedvéért megrövidíti az üldözés idejét. Történelmileg az üldözés tüze valóban alábbhagyott a protestáns reformáció indulásával, megrövidítve ezzel a nyomorúság időtartamát. Ahogy a kis szarv hatalom gyengült, egyre több és több ember csatlakozott a reformokhoz. Ám a kis szarv hatalma ismét megerősödik, ahogy azt Jelenések 13. fejezeteinek prófécija jelzi.

Mk 13:21-23 szakaszában Jézus egy másik fenyegetésre figyelmeztet, a hamis próféták és hamis krisztusok megjelenésére, akik a visszajövele előtt lépnek majd fel. Megváltónk figyelmezteti követőit, hogy óvakodjanak tőlük.

Amikor Jézus figyelmeztetett a hamis krisztusokra, az Ő mozgalma még szinte el sem indult, mégis ezt a meghökkentő jóvendölést mondta (mostanában is vannak, akik Krisztusnak mondják magukat). Hogyan erősíti az Isten Igéjébe vetett bizalmunkat ez a prófécia is?

7 Olvassuk el Mk 13:24-32 szakaszát! Milyen nagy eseményről írnak ezek az igeversek?

A napban, a holdban és a csillagokban lévő jelek megelőzik Jézus di-csőséges visszajövetelét. Az Újszövetség tele van próféciákkal, amelyek erre a csodálatos eseményre mutatnak előre. Pál apostol részletesen szól róla 1Thessz 4:13-18 szakaszában, ahol azokról beszél, akik elaludtak Krisztusban, de feltámadnak, és az élő szentekkel együtt elragadtatnak Krisztussal, a levegőbe. 1Korinthus 15. fejezetében az apostol részletezi a halottak feltámadásának valóságát, ami Krisztus eljövetelkor történik majd meg.

Péter is leírást ad erről a nagy napról 2Pt 3:3-13 szakaszában, és kifejti, hogy az Úr nem késik el az ígérettel, csak azt akarja, hogy minden ember megtérésre jusson. *A jelenések könyve* szintén szemléletesen ábrázolja Krisztus eljövetelét (lásd Jel 1:7; 6:12-17; 14:14-20 és 19:11-21). Az Újszövetség következetes tanítása az, hogy Krisztus eljövetele személyes, valóságos, látható és hallható lesz. Mindenki meg fogja Őt látni, amikor eljön.

Mit ért tehát Jézus azon, hogy „ez a nemzedék”, „az a nap”, „az az óra”? Ezek a szavak sokakat zavartak, mert nyilvánvalóan régen halott az a nemzedék, akikhez Jézus beszélt. Többféle válasz javaslat született már erre a szakaszra. Egyesek úgy érvelnek, hogy a „nemzedék” szó egy adott népre utalhat, ez esetben a zsidókra. Így azt jelenti, hogy a zsidó nép fennmarad Krisztus eljöveteléig. Egy másik megoldás szerint az embereknek arra a nemzedékére utal itt Jézus, akik látják a jelek teljességét és élve megérik Krisztus eljövetelét. Azonban egyszerűbb válasz az, ha megfigyeljük, hogy Mk 13:30 versében Jézus az „ez” szót használja, mint az „ez a nemzedék” fordultnál, Mk 13:32 versében pedig az „az” szót: *„arról a napról és arról az óráról...”* Márk 13. fejezetében az „ez” szó (*hutosz, hauté, tuto*) az 1-13. versekben többször is szerepel, Jeruzsálem pusztulásáig. Ez az a szó, amely a fejezet második részét jellemzi.

Tehát, az „ez a nemzedék” kifejezés valószínűleg az 1. századi generációra vonatkozik, amely meglátta Jeruzsálem lerombolását, ahogy azt Mk 13:30 leírja. Mk 13:32 azonban már Krisztus második eljövetelére vonatkozik, ami még mindig a jövőben lesz, az 1. századtól pedig már jóval távolabb. Következésképpen Mk 13:32 az „az” szót használja, ami az 1. századtól távolabbi eseményeket vetíti előre.

További tanulmányozásra: Ellen G. White: Jézus élete. Budapest, 1989, Advent Kiadó, „Az Olajfák hegyén” c. fejezet, 531–541. o.

Napjaink eseményei félelemre adnak okot. Az emberek valóban rettegnek attól, ami a szemünk előtt kibontakozik. Hetednapi adventisták-ként úgymond „bepillantást nyerünk” az eseményekbe. Hogyan irányíthatjuk ezáltal az emberek figyelmét a Jézusban való reménységre és eljövételének ígéretére?

„Mivel nem tudjuk Krisztus visszajövetelének pontos idejét, Isten azt parancsolja meg nekünk, hogy vigyázzunk. »Boldogok azok a szolgálk, kiket az Úr, mikor hazamegy, vigyázva talál!« (Lk 12:37). Azok, akik vigyázva várnak az Úr érkezésére, nem hiú reménykedéssel várákoznak. Krisztus érkezésének a várása arra indít bennünket, hogy féljük az Urat, és féljünk a bűnre kiszabott ítéleteitől. Fel kell ébrednünk abból a nagy bűnből, amely abból áll, hogy visszautasítjuk a nekünk felajánlott irgalmat. Azok, akik vigyázva várákoznak az Úrra, megtisztítják lelküket az igazságnak való engedelmeskedésükkel. Ezek az éber vigyázást komoly munkálkodással kapcsolják össze. Mivel tudják, hogy az Úr az ajtó előtt áll, mindent elkövetnek annak érdekében, hogy a mennyei lényekkel együtt munkálkodjanak a lelkek üdvösségéért. Ezek azok a hűséges és bölcs sáfárok, akik időben adják meg a szolgálknak járó bért (vö. Lk 12:42), mert azt az igazságot hirdetik, ami a jelen időben a legszükségesebb. Mint ahogyan Énok, Noé, Ábrahám és Mózes hirdették a koruknak szóló igazságot a maguk idejében, úgy kell Krisztus szolgálainak ma is hirdetniük a jelen kornak szóló különleges, intő üzenetet” (i. m. 538–539. o.).

Naponkénti tanulmányozásra: Máté 26 – Márk 4;

Ellen G. White: A nagy Orvos lábnyomán, „Segítség a hétköznapiakban” c. fejezet „A jövő megtervezése” c. alfejezettől a fejezet végéig

1. Kiről van feljegyezve, hogy a hajnali órákban keservesen sírt? _____
 2. Ki szenvedett sokat álmában az ártatlan Jézus miatt? _____
 3. Mely órák között lett sötét az egész földön? _____
 4. Hogyan viselkedtek a tisztátalan lelkek, amikor meglátták Jézust? _____
-
5. Hogyan készülhetünk fel a legjobban a holnap megpróbáltatásaira? _____

Általános áttekintés

Márk 13. fejezete tartalmazza az Úr Jézus eszkatológiára, vagyis az utolsó napokra vonatkozó szemléletét. Szavait egy kérdés előzte meg, amit a tanítványok tettek fel Jézusnak, válaszként a Mesternek a jeruzsálemi templom lerombolására vonatkozó kijelentésére, amely eseményt az apostolok a végidei történésekkel azonosították: „Mondd meg nekünk, mikor történnek meg ezek; és mi lesz a jel, amikor mindezek beteljesednek?” (Mk 13:4).

A tanulmány témái

1. Mi az eszkatológia? Az eszkatológia rövid meghatározása.
2. Márk 13. fejezetének eszkatológiája – a fejezet kontextusának elemzése és Ellen G. White gondolatai erről a témáról.

Magyarázat

Mi az eszkatológia

A görög eredetű eszkatológia az *eszkhatosz* („utolsó”) és a *logosz* („tanulmány”) szavakból alkotott összetett szó. Az eszkatológia a világegyetem végét és az emberiség halál utáni sorsát érintő nézetek összességével, valamint az Isten országának Krisztus második eljövetele utáni megalapításáról szóló tanítással foglalkozik. A *Vallási szavak szótára* (1994) pontosabban fogalmaz: „Bizonyos vallásokban létező felfogás a világegyetem végéről, a világ megsemmisüléséről és az ember halál utáni sorsáról; az ember földi élete végével és üdvösségével kapcsolatos eseményekről (személyes eszkatológia), valamint a világ vége eseményeiről (az Úr Jézus második eljöveteléről, a halottak feltámadásáról, az egyetemes ítéletről, az új égről és új földről, az örök életről és az örök szenvedésről) szóló tanítás, amelyben új világ kezdődik, melynek célja nem a vég, hanem az örökkévalóság (egyetemes eszkatológia).”

Fontos megjegyezni, hogy az olyan bibliai kifejezések, mint „az idők végezte” vagy „az időnek teljessége” nem csak a *parúziához* – azaz Jézus második eljöveteléhez és a világ végéhez – kapcsolódó fogalmak. Az „eszkatológia” szó jelentése magába foglalja egy bizonyos időszak végét vagy kezdetét bejelentő hirdetés beteljesülését is. Erre példa Mk 1:15 verse, ahol Jézus maga jelenti ki, hogy „betelt az idő”. Kétségtelen, hogy a beteljesülés, amiről itt szó van, a 70 hetes próféciával van kapcsolat-

ban. Egy másik példa az eszkatológiai beteljesülésre a pusztító utálatosság Dániel 9. fejezetében, ahol Jeruzsálem lerombolására történik utalás, amint azt a következőkben látni fogjuk. Márk 13 eszkatológiája ezzel a két próféciával kapcsolatos elemeket ölel fel – a 70 hetes jövendölést és a pusztító utálatosságot –, valamint e két jövendölés teljességét.

Márk 13 eszkatológiája

Mielőtt elemeznénk Márk 13. fejezete eszkatológiájának bizonyos elemeit, hasznos lenne, ha megjegyeznénk, hogy az eszkatológia nagyjából egy megelőlegezett történelem, vagyis a történelem ígérete a beteljesedés előtt.

Kezdjük az alapvető kérdéssel: Miért van eszkatológiai irodalom a Szentírásban? Valószínűleg azért, mert a bibliai eszkatológia arra törekszik, hogy rámutasson: az Úr ellenőrzése alatt tartja a történelmet, és minden a tervei szerint történik. Mindezek ellenére az eszkatológiának van még egy célja: naprakész információkkal ellátni Isten népét a próféciák teljességét illetően, beleértve a *parúziával* kapcsolatos eseményeket is. Az ily módon informált híveket pozitívan befolyásolja a várt esemény. Következésképpen elmondhatjuk, hogy az eszkatológia a holnapról szóló evangélium vagy jó hír.

Ha ma tudom, hogy egy jó barátom a jövő hónapban meg fog látogatni, felhasználom ezt az információt, hogy időben bevásároljak, rendet tegyek a lakásomban, és felkészüljek a lehető legjobb körülmények közt fogadni őt. Így kellene a Jézus visszajövetelére is készülnünk.

Márk az evangéliumában nagy hangsúlyt fektet az éberségre. A következő igeversek érintik ezt a témát: Mk 13:9, 23, 28, 33, 35 és 37. Elmondhatjuk, hogy az eszkatológia gyakorlati célja felkészíteni minket a jövőre, vigyázván arra, hogy mindvégig éberek legyünk.

Márk evangéliumának első eszkatológiai eleme Jeruzsálem, és a templom lerombolásának hírével kapcsolatos. Ez a jövendő esemény jelezte a Dániel 9 által próféciált pusztító utálatosság beteljesedését. Jézus eszkatológiája tehát a bibliai próféciából származik. Márknál az Úr nem feltétlenül egy új eseményt jelent be, hanem egy előre meghatározott idő teljességére utal. Magyarázatában nincs pontos dátum arra, ami következni fog, de Jézus jelekre hívja fel a figyelmet. A pusztító utálatosság – amelyre Márk 13:14 verse utal – így Jeruzsálem és a templom lerombolásával valósággá válik. Mind Josephus Flavius, a zsidó történész, mind Ellen White ír a város és a templom utolsó napjairól.

„Titusz visszavonult Antónia erődítményébe, és elhatározta, hogy másnap korán reggel ostrom alá veszi a várost teljes hadseregével, és a sátorát a szent ház mellett húzza fel. Ami ezt a szent házat illeti, Isten már rég tűz általi megsemmisülésre ítélte, és most jött el az a nap. Lous hónap [Ab] tizedik napja volt, az a nap, amelyen az előző templomot Babilon királya felgyújtotta. A mostani tüzet maguk a zsidók okozták és szították, hisz Titusz visszavonulása után a lázadók egy ideig veszteg maradtak, majd újfent nekirontottak a rómaiaknak, amikor is a szent házat őrzők a templom belső udvarában keletkezett tüzet oltó katonákkal harcoltak. A római sereg azonban elkergette ezeket a zsidókat, így könnyen a szent házig jutottak. [...] Az oltár körül halmokban hevernek a tetemek, az oltárhoz vezető lépcsőkökön pedig patakszik a vér” (Josephus Flavius: *The New Complete Works of Josephus*, 1999, 6. köt., 896. o.).

„Nem sokkal a templom elpusztulása után az egész város a rómaiak kezébe került. A zsidó vezetők elhagyták bevehetetlen bástyaikat, és Titusz nem talált rajtuk senkit. Csodálkozva bámulta a tornyokat, és elismerte, hogy Isten adta kezébe őket, mert nincs olyan erős gépezet, amellyel be lehetett volna venni ezeket a roppant erődítményeket. A hódítók mind a várost, mind a templomot földig lerombolták, és a szent építmény helyét felszántották, *mint szántóföldet* (Jer 26:18). Az ostrom alatt és az azt követő mészárlás során több mint egymillió ember pusztult el. A túlélőket pedig fogságba vitték, rabszolgának adták el, Rómába hurcolták, hogy emeljék a győző diadalmenetének pompáját, vadállatok elé dobták az amfiteátrumokban, vagy szétszórták őket, hogy vándorként járják a világot” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem*, 35. o.).

A szeretett város romokban hevert, viszont fontos megjegyeznünk, hogy a nagy pusztítás előtt történtek bizonyos események, amelyek a város lerombolására figyelmeztettek, és az emberek, akik értették a jeleket, időben elhagyhatták a várost. Ezek közt a jelek közt említjük meg a hamis tanításokat. Jézus figyelmeztetett: „Mert sokan jönnek majd az én nevemben, akik azt mondják: Én vagyok: és sokakat elhitetnek” (Mk 13:6); társadalmi és politikai forrongások ütötték fel a fejüket, éhínség és háborúk pusztítottak (Mk 13:7–8), a keresztényeket üldözték (Mk 13:9, 11–13). Jézus hangsúlyozza, hogy a nagy nap eljövetele előtt, „előbb hirdettetnie kell az evangéliumnak minden pogányok között” (Mk 13:10). Kétségtelen, hogy azok, akik felismerték a jeleket, megmenekültek a közelgő pusztítástól. „Jeruzsálem pusztulásakor egyetlen keresztény sem vesztette életét. Krisztus előre intette tanítványait, és mindazok, akik elhiszik szavait, figyeljenek a megígért jelre!” (*A nagy küzdelem*, 30. o.).

A prófécia teljesedése több száz év után

„A zsidók elutasították Isten Fiának kéréseit is, és most az intés és kérés még jobban megszilárdította azt az elhatározásukat, hogy a vég-sőkig ellenállnak. Titus hiába igyekezett a templomot megmenteni. Nagyobb volt nála az a Valaki, aki azt mondta, hogy kő kövön nem marad” (*A nagy küzdelem*, 33. o.).

Márk 13. fejezetének pusztító utálatossághoz kapcsolódó eszkatológiai elemei részben Jeruzsálem lerombolásakor teljesedtek Kr. u. 70-ben. Márk azonban a 13. fejezetben egy másik, jelentős beteljesedést is megemlít. Zárójelben kezdjük azzal a megjegyzéssel, hogy bizonyos eszkatológiai kiáltványokat tágabb keretek között kellene tanulmányozni, azaz gondolnunk kellene arra, hogy az eszkatológia lencsái miként segíthetnek jobban megérteni a megjövendőlt eseményt. Ebből a távlatból a pusztító utálatosságról szóló prófécia túlmutat Jeruzsálem lerombolásán, és földünknek az idők végezetén bekövetkező pusztulását vetíti előre. Ellen White úgy írja le ezt a jövődől eseményt, mint ennek a próféciának a második beteljesülését: „A Megváltó próféciájának, amely Jeruzsálem pusztulását jövődől meg, lesz egy másik teljesedése is, amelynek Jeruzsálem rettenetes elpusztítása csak halvány árnyéka. A kiválasztott város sorsában annak a világnak a pusztulását láthatjuk, amely Isten kegyelmét elutasítja és törvényét lábbal tiporja. A bűn történelmének hosszú százada alatt földünk tanúja volt az emberi szenvedés sötét fejezeteinek” (*A nagy küzdelem*, 36. o.). „Krisztus a megátalkodott, hitetlen, lázadó és Isten büntető ítélete elé siető világ szimbólumát látta Jeruzsálemben” (*ua.*, 22. o.).

Találhatunk szövegi bizonyítékokat a pusztító utálatosságról szóló prófécia alátámasztására, igazolva ezáltal a jövődőlés második beteljesülését, ahogy Jézus is mondta Márk 13:24 versében: „De azokban a napokban, *azután a nyomorúság után*” (a szerk. kiemelése). Isten gyermekei megmenekülnek azokban a napokban, ahogy Jeruzsálem lerombolásának napjaiban is megszabadultak. „Krisztus figyelmeztette tanítványait Jeruzsálem pusztulására, és megmondta, mi fogja jelezni e veszély közeledtét, hogy tudják, mikor kell menekülniük. A világ figyelmét is felhívta a végső pusztulás napjára, és megadta e nap közeledtének jeleit, hogy mindenki, aki akar, megmenekülhessen az eljövendő haragtól” (*A nagy küzdelem*, 37. o.).

Márk 13. fejezete egy figyelmeztetéssel ér véget, amelyben azonban benne van a bátorítás is: „Amiket pedig néktek mondok, mindenkinek mondom: Vigyázzatok!” (Mk 13:37).

1. Mennyire van tudatában a közösségünk annak, hogy a Márk 13. fejezetében leírt, a világ megsemmisülésére vonatkozó események a szemünk előtt teljeseznek?
2. Íme, mit írt Ellen G. White több mint 100 évvel ezelőtt: „A világ ma semmivel sem ad nagyobb hitelt a korunkat intő üzenetnek, mint annak idején a zsidó nép azoknak a szavaknak, amelyeket a Megváltó mondott Jeruzsálemről. Bármikor köszönt az emberiségre az Úr napja, a gonoszokat váratlanul éri. Amikor az élet megy tovább a maga egyformaságával; amikor az embereket leköti a szórakozás, az üzlet, a kufárkodás, a pénzszerezés; amikor a vallásos vezetők dicsőítik a világ haladását és tudását, és az emberek biztonságban érzik magukat, akkor, miként a tolvaj lopakodik az őrizetlen lakásba, olyan váratlanul pusztulnak el a könnyelműek és a gonoszok. »Semmiképpen meg nem menekednek«” (*A nagy küzdelem*, 38. o.).

Jézus elfogatása és kihallgatása

Szombat délután

E heti tanulmányunk: 2Mózes 24:8; Jeremiás 31:31-34; Zakariás 13:7;
Márk 14; János 12:4-6; Róma 8:28

Alapige: „És monda: Abba, Atyám! Minden lehetséges néked. Vidd el tőlem ezt a poharat; mindazáltal ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied” (Mk 14:36).

Márk evangéliuma 14-16. fejezeteit úgy ismerjük, mint „a passió elbeszélését”, mert Jézus szenvedését, halálát és feltámadását jegyzi fel. Ahogy már megjegyeztük a 9. tanulmányban, *Márk evangéliuma* utolsó hat fejezete mindössze egy hetet ölel fel. A 14-16. fejezetben szereplő események a szenvedés hetében, csütörtökön és pénteken történtek. Jézus pénteken halt meg, vasárnapra pedig feltámadt.

Az e heti tanulmány Márk 14. fejezetére összpontosít, és az 5. szendvicstörténettel kezdődik, ami Jézussal kapcsolatosan két eltérő tettet fűz össze. Ezt követi az utolsó vacsora, majd Jézus küzdelme a Gecsemáné kertben, ahol aztán letartóztatják és a vezetők elé viszik. A kihallgatás jeleneit Péter tagadásával kapcsolja össze az író, ez alkotja a hatodik és egyben utolsó szendvicstörténetet *Márk evangéliumában*. Újra két ellentétes dolog történik, amely azonban egy ironikus csavar által ugyanazt az igazságot erősíti meg.

Az elbeszélésben végig két ellentétes történet halad. Márk metsző stílusban tárja az olvasó elé az egymásnak ütköző eseteket, mindegyikben Jézus győzelmét hangsúlyozva.

Szeptember 14. – **A szombatiskolát látogatók napja**

1 Olvassuk el Mk 14:1-11 szakaszát! Melyik két történet kapcsolódik itt össze, és hogyan hatnak együtt?

Márk 14:1 közli, hogy a páska ünnepéig még két nap van hátra. A találkozó valószínűleg vagy kedden este, vagy szerdán történhetett azon a héten. A vallási vezetők precízen időzítettek, és csak eszközre volt szükségük a céljuk eléréséhez, az pedig meglepő helyről fog érkezni.

Ez a szakasz az ötödik szendvicstörténet *Márk evangéliumában* (lásd 3. tanulmány). A Jézus elleni cselszövés egy asszony történetével kapcsolódik össze, aki drága, illatos olajjal keni meg Jézus fejét. Két párhuzamos karakter eltérő dolgokat tesz, különös kontrasztot alkotva ezzel.

Márk nem fedi fel az asszony kilétét, akinek lenyűgöző ajándéka, amit Jézusnak adott, éles ellentétben áll Júdas álnokságával, amikor elárulta Urát. Az asszonyt nem nevezi meg az író, Júdást igen: egy a tizenkettő közül. Az asszony ajándékának árát közli az író, Júdas tettének ára csupán a pénz ígérete.

Az asszony tettének pontos okát nem tudjuk meg, de a vacsoravendégekre nagy hatást tett az, hogy az egy éves keresetnek megfelelő összegű illatos olajat csak úgy ráöntötte Jézusra. Az Úr azonban fellépett az asszony védelmében, kijelentette, hogy felejtethetlen tetteről mindig megemlékeznek majd az evangélium hirdetése során. Valóban mind a négy evangélium feljegyzí a történetet valamilyen formában, valószínűleg azért, mert Jézus szavai emléket állítottak az asszony tettének.

Júdas árulása sem mehet feledésbe, tettének indítókai a kapzsiság volt. János evangéliuma ezt világosan közli is (Jn 12:4-6).

Márk a „jó” szóval eljátszva szemlélteti a két, egymástól eltérő indítékot, vagy tervet, ami szerepel ezekben a történetekben. Jézus kijelenti az asszony tetteről: „jó dolgot cselekedett énvelem” (Mk 14:6), majd hozzáfűzi, hogy a szegényekkel mindenkor „jót tehettek” (Mk 14:7), Mk 14:9 versében pedig a jó hír (*evangélium*) szerves részeként említi az asszony tettét. Mk 14:11 versében arról olvasunk, hogy Júdas keresi „a jó alkalmat” Jézus elárulására. Ez a szójáték azt hivatott hangsúlyozni, hogy a Messiás megölésére szőtt emberi terv valójában az evangélium része, mert teljesezik általa Isten akarata, aki Fiát áldozatul adta az emberiség megváltásáért.

Róm 8:28 verse segít megérteni a történeteket?

2 Olvassuk el Mk 14:22-31 szakaszát és 2Móz 24:8 versét! Mi a jelentősége ennek a beszámolónak a keresztény hit szempontjából?

Mk 14:12 megjegyzi, hogy ez a kovásztalan kenyerek ünnepének első napján történt, amikor levágták az áldozati bárányt. A vacsorára csütörtök este került sor.

Az utolsó vacsorán Jézus egy új emlékünnepet alapított. Ez a zsidó páskaünnepből való átmenet, ami közvetlenül kapcsolódik Izraelnek az Egyiptomból való kivonulásához, akkor lettek Isten szövetséges népévé a Sínainál. 2Móz 24:8 versében Mózes meghintette a népet az áldozatok vérével a szövetség megpecsételéseként, és ezt mondta: *„Ímé a szövetségnek vére, melyet az Úr kötött tiveletek, mindama beszédek szerint.”*

Feltűnő, hogy a Jézus által alapított úrvacsorában nem szerepel a páskabarány elfogyasztása. Ez azért van így, mert Jézus az Isten Báránya (vö. Jn 1:29). Az úrvacsorai kenyér az Ő testét jelképezi. Az új szövetséget (vö. Jer 31:31-34) Jézus a saját vérével pecsételte meg, ezt jelképezi a pohár. *„És monda nekik: Ez az én vérem, az új szövetség vére, amely sokakért kiontatik”* (Mk 14:24).

Mindeközben Jézus megjövendölte, hogy a tanítványai mind elhagyják Őt. Zak 13:7 versét idézte, amely arról szól, hogy a pásztort karddal ölik meg, a juhok pedig szétszélednek. Jézus a pásztor, tanítványai a juhok. Ez kemény, szomorú üzenet, de Jézus reményteljes gondolatot fűzött hozzá: megismételte a feltámadásáról szóló ígéretet. Hozzátette, hogy a tanítványai előtt megy majd Galileába. Mk 16:7 versében ezt a jövendölést megismétli a Jézus sírjánál ülő ifjú, tehát itt különös súlya van.

Ezt azonban a tanítványoknak nagyon nehezükre esett elfogadni, különösen Péternek, aki fogadkozott, hogy mindenki más elbukhat, de ő nem. Jézus azonban komoly hangnemben kijelentette, hogy Péter háromszor meg fogja tagadni Őt, mielőtt a kakas kétszer megszólal. Ez a jövendölés fontos szerepet kap Jézus kihallgatásának és Péter tagadásának jelenetében, ezért itt is figyelniünk kell rá.

Mit tanulhatunk azokból az alkalmakból, amikor megfogadtuk Istennek, hogy megteszünk, vagy nem teszünk meg valamit, de végül mégsem tettük meg, vagy mégis megtettük?

3 Olvassuk el Mk 14:32-42 szakaszát! Milyen imát mondott Jézus a Gecsemáné kertben, és hogyan kapott választ rá?

Jézus és tanítványai elhagyták Jeruzsálem fallal körülvett városát, ahol a páskaünnepet tartották, és a Kidron-völgyön át az Olajfák-hegyének lejtőjén lévő kertbe mentek. A Gecsemáné név olajprést jelent, ami arra utal, hogy a közelben egy olívaolaj prés volt. A pontos hely ismeretlen, mert a rómaiak az Olajfák-hegyén lévő összes fát kivágták az ostrom során, Kr. u. 70-ben.

Amikor Jézus belépett a kertbe, a többi tanítványt hátrahagyva, Péterrel, Jakabbal és Jánossal ment tovább. Majd tőlük is eltávolodott, egyedül haladt tovább. Ez a térbeli eltávolodás utal arra, hogy Jézus egyre inkább elszigetelődik, magányossá válik, egyedül néz szembe a közelgő szenvedéssel.

Jézus azért imádkozott, hogy az Atya vegye el tőle a szenvedés kelyhét, de csak akkor, ha az megegyezik az Ő akaratával (Mk 14:36). Az arám *Abba* szót használja itt, amit Márk így fordít: „Atyám”. A kifejezés nem „apukát” jelent, mint azt némelyek állítják, mert a gyerekek Jézus korában az *abi* szót használták (lásd Raymond E. Brown: *The Death of the Messiah. Anchor Bible Reference Library*. New York, 1994, Doubleday, 1. köt. 172–173. o.). Mindenesetre a szóhasználat közeli családi kapcsolatra utal, aminek jelentőségét nem szabad csorbítani.

Jézus a szenvedés poharának eltávolításáért könyörgött, mégis alávetette magát Isten akaratának (vö. az Úr imájával, Mt 6:10). A passió elbeszélésének további részéből nyilvánvaló, hogy Isten nemmel válaszolt az imájára. Nem vette el tőle a szenvedés poharát, ami által megváltást kínál fel a világnak.

Amikor nehézségekkel küzdünk, bátorít, ha támogatnak a barátaink. Fil 4:13 versében Pál elmondja, hogy mindenre van ereje abban, aki őt megerősíti. Sokan azonban elfeledkeznek Fil 4:14 verséről: „*Mindazáltal jól tettétek, hogy közösséget vállaltatok velem nyomorúságomban*” (ÚRK). Jézus is erre vágyott a Gecsemánében. Háromszor fordult a tanítványaihoz vigasztalásért, akik mindhárom esetben aludtak. Végül felébresztette őket, hogy velük együtt tudjon szembenézni a rá váró kihallgatással. Ő készen állt, de a tanítványai nem.

4 Olvassuk el Mk 14:43-52 szakaszát! Mi történik itt? Miért olyan fontos mozzanat ez a megváltási terv szempontjából?

Megdöbbenő, hogy az egyik legközelebbi társa árulta el Jézust és adta át ellenségeinek. Az evangéliumok nem részletezik Júdás indítékait. Ellen G. White azonban ezt írja: „Júdás nagyon szerette a pénzt. Korábban azonban nem volt annyira romlott, hogy olyan cselekedetet hajtson végre, mint ez. Addig dédelgette azonban a kapzsiság ördögi lelkületét, míg ez lett a kormányzó, mozgató ereje életének. A Mammon iránti szeretete felülmúlta a Krisztus iránti szeretetét. Mivel rabszolgájává lett egy bűnnek, a Sátán kezébe adta magát, hogy minden bűnnel megpróbálkozzék” (*Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, 619. o.).

Magát az árulást mindenki elítéli, még azok is, akik az árulókat megbízzák (vö. Mt 27:3-7). Júdás tette azért is különösen gyalázatos, mert a barátság álarca mögé akarta rejteni árulását. Azt mondta a csöcseléknek, hogy azt kell letartóztatni, akit majd csókkal köszönt. Úgy tűnik, álnokságát titkolni akarta Jézus és a többi tanítvány előtt.

Jézus elfogása után kitört a káosz. Valaki kardot rántott (Jn 18:10-11 szerint Péter), és levágta a főpap szolgájának fülét. Jézus elmarasztalta a tömeget, amiért titokban követték el azt, amit nem mertek nyíltan megtenni, amikor a templomban tanított, végül azonban utalt rá, hogy az Írásoknak be kellett teljesedniük. Ez újabb jele annak, hogy a passió elbeszélése két szálon fut – Isten akarata teljesedik, még ha az emberi akarat arra irányul is, hogy elpusztítsa a Messiást.

A tanítványok mind elmenekültek, beleértve Pétert is, aki később újra feltűnik. Távolról követi Jézust, aztán végül bajba sodorja magát. Mk 14:51-52 elmondja azt is, hogy egy ifjú követi Jézust. Ezt a megjegyzést nem találjuk meg máshol a kánonban szereplő evangéliumokban. Egyesek szerint Márk ez az ifjú, de nem lehet bizonyítani. Érdekes, hogy ruha nélkül fut el. A fiatalember helyett, hogy mindenét hátrahagyva „követné” Jézust, mindenét hátrahagyva „menekült” Jézustól.

Gondoljunk bele, mennyire félelmetes a gondolat, hogy Júdás egy bűn rabjaként ezt követte el! Ezek szerint mennyire kell gyűlölni a bűnt, és – Isten kegyelme által – legyőzni azt?

5 Olvassuk el Mk 14:60-72 szakaszát! Vessük össze, hogyan reagált Jézus és Péter az adott eseményekre! Milyen tanulságokat vonhatunk le kettejük magatartásából?

Mk 14:53-59 szakasza feljegyzí, hogy Jézust a Szanhedrin elé vitték kihallgatásának első felvonásaként. Ez kétségbeesett lépés volt. A vezetők újra és újra megpróbálták a Jézussal szembeni vádjaikat érvényre juttatni. Az evangélista megjegyzí, hogy a tanúvallomás hamis volt, a tanúk állításai nem egyeztek.

Végül a főpap felállt, és egyenesen Jézushoz fordult. Jézus először nem válaszolt, de aztán a főpap Isten előtti esküre szólította (lásd Mt 26:63), azt kérdezte, hogy Ő-e a Messiás. Jézus őszintén és nyíltan válaszolt, hogy igen, majd utalt Dán 7:13-14 verseire, amelyek szerint az ember Fia Isten jobbán ül, és majd eljön az ég felhőiben. Ez túl sok volt a főpapnak, megszagatta a köntösét, és Jézus elítélését kérte, a tanács pedig el is fogadta. A vezetők elkezdtek megszégyeníteni Jézust: köpködték, betakarták az arcát, ütlegelték, gúnyosan felszólították, hogy prófétáljon.

Jézust az épületben kihallgatták, Ő őszinte vallomást tett, eközben Péter kint az udvaron melegegett és hazudott. Ez a hatodik és egyben utolsó szendvicstörténet, amelyet Márk elmesélt, és itt különösen szembeűnő az ironia. A két párhuzamos szereplő, Jézus és Péter tettei ellentétesek. Jézus híven tanúskodott, Péter hamisan. Pétert háromszor szólították meg, egyszer egy szolga, majd járókelők, és minden alkalommal tagadta, hogy köze lenne Jézushoz, sőt még esküdözött is.

Ekkor a kakas másodszor kukorékolt, és Péternek hirtelen eszébe jutott Jézus jövedőlése, hogy még azon az éjjelen háromszor fogja Őt megtagadni. Összeomlott, zokogásban tört ki. Ez is szembeűtlően ironikus: a kihallgatás végén Jézus szemét bekötötték, és azt mondták neki, hogy prófétáljon. Ezzel akarták nevetségessé tenni, mivel nem láthatta, ki ütötte meg. Mindeközben kint az udvaron Péter éppen beteljesítette Jézus egyik próféciáját. Vagyis amikor megtagadta Jézust, éppen azzal bizonyította, hogy Jézus a Messiás.

Mivel tudnál reményt ébreszteni annak a szívében, aki bár követni akarja Jézust, időnként megbotlik? Ki az közülünk, aki nem vallott kudarcot hit-élete során?

További tanulmányozásra: Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, „Jézus Annás és Kajafás előtt” és „Júdás” c. fejezetei, 602–627. o.

„Miközben a lealacsonyító esküdözések még alig hagyták el Péter ajkát, és a kakas hangja még mindig a fülében csengett, az Üdvözítő elfordult a sötét pillantásokat vető bírálótól és rátekintett szegény tanítványára. Ugyanakkor Péter is Mesterét kereste a szemével. Jézus tekintetéből mély szánalmat és szomorúságot tudott leolvasni; nem volt abban semmi harag.

Jézus sápadt, szenvedő arcának, remegő ajkainak, részvétet és megbocsátást kifejező tekintetének a látványa hegyes nyílként fúródott Péter szívébe. Felébredt a lelkiismerete. Megelevenedett az emlékezete. Visszaidézte a csak néhány órával előbb tett ígését, hogy Urával még a börtönbe és a halálba is elmenne. Visszaemlékezett bánatára, mikor az Üdvözítő azt mondta neki a felház szobájában, hogy háromszor tagadja majd meg Urát ugyanazon az éjszakán. Péter éppen akkor jelentette ki, hogy nem is ismeri Jézust, de keserű fájdalommal rájött, hogy Ura milyen jól ismerte őt, és hogy szívében milyen pontosan elolvasta azokat a hamisságokat, amelyekről jószerevével ő maga sem tudott, mert ismeretlenek maradtak számára” (i. m. 615–616. o.).

Naponkénti tanulmányozásra: Márk 5–11;

Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán, „Kapcsolataink”* c. fejezet

1. Mit mondott Jézus Jairusnak, a zsinagóga fejének?

2. Mit csinált a lány, akiből Jézus kiűzte a tisztátalan lelket?

3. Mit kell tennie annak, aki követni akarja Jézust?

4. Mi az, ami lehetetlen az emberek számára?

5. Mi a legmeggyőzőbb érv és a legkomolyabb vonzerő?

Általános áttekintés

Márk 14. fejezetében az Úr Jézus elleni összeesküvésről olvasunk. Márk kifejezetten a tudunkra adja, hogy ezt a konspirációt már jó ideje tervezgették: „A főpapok és az írástudók tanakodtak vala, hogy csalárd-sággal mi módon fogják meg és öljék meg őt” (Mk 14:1). Jézus ellenségeinek a vágya, hogy végezzenek vele, fokozatosan formát öltött. A 14. fejezet a Megváltó vallási vezetők általi elárulásának és elítélésének eseményeit mutatja be.

A tanulmány témái

1. Jézus Krisztus drága illóolajjal való megkenetése.
2. Péter megtagadja Jézust.
3. Az Úr Jézus szenvedése mint a prófécia beteljesedése.

Magyarázat

Három viszonyulási lehetőség a Szabadítóhoz

Márk 14:1–11 szakasza a fejezet első perikópája. Ebben a részletben az evangélista két jelenetet mutat be három szereplővel vagy szereplőcsoporttal: (1) a papok és az írástudók; (2) egy asszony, akinek a neve ismeretlen; és (3) a tanítványok és Iskariótes Júdás. Az első csoport hajlandó jelentős összeget fizetni Jézus megöléséért, és ez a hajlandóság bizonyítja, hogy mennyire korruptakká váltak a templomi szolgálatok vezetői. Jézusnak igaza volt, amikor ezt mondta: „Ti pedig rablók barlangjává tettétek azt [a templomot]” (Mk 11:17). Annaira kétségbeesetten akarták Jézus halálát, hogy lefizettek valakit a baráti köréből céljaik elérését segítő. A szöveg arra is következtetni enged, hogy a vallási vezetők sok embert béreltek fel Jézus elfogására: „[...] és vele együtt nagy sokaság, fegyverekkel és botokkal, a főpapoktól, az írástudóktól és a vénektől” (Mk 14:43); ugyanakkor az is valószínű, hogy a hamisan vallók mögött is a vallási vezetők álltak: „Mert sokan tesznek vala ugyan hamis tanúbizonyságot ellene, de a bizonyágtételek nem valának megegyezők” (Mk 14:56). E feltételezések fényében érdemes mérlegelnünk, mennyi pénz költhettek a papok és a zsidó vezetők Jézus megölésére.

A második jelenet szereplője egy azonosítatlan asszony, aki hajlandó volt egy hatalmas összeget elkölteni Jézusra a saját megtakarításából: egy nagyon drága parfümöt vásárolt, hogy megkenhesse vele Jézus fejét

és lábát. A tanítványok becslése szerint az illatszer értéke meghaladhatta a 300 dénárt (Mk 14:5). Egy dénár volt egy átlagos munkás teljes egy napi bére (Mt 20:1–16; ld. Lee Martin McDonald: „Money in the New Testament Era” c. tanulmány, *The World of the New Testament*, 2013, 573. o.). Ezekből az adatokból kiindulva levonhatjuk a következtetést, miszerint ez az asszony egy éves keresetét áldozta fel Jézusért. Lehet, hogy hosszú éveken keresztül, nehéz munka árán gyűjtötte ezt a pénzt. Hatalmas kiadás és személyes áldozat révén kívánta kifejezni a háláját Jézus iránt. Az Üdvözítő a maga során megjutalmazta a nő értékelését kifejező ajándékát. Márk 14:9 verse megjegyzi: „Valahol csak prédikálják ezt az evangéliumot az egész világon, amit ez az asszony cselekedett, azt is hirdetni fogják az ő emlékezetére.”

A harmadik jelenet szereplői, amint már említettük, a tanítványok és Júdás. A névtelen asszonytól eltérően ők úgy vélték, az illatszer túlságosan drága ahhoz, hogy az egészet Jézusra pazarolja, „mert el lehetett volna azt adni háromszáz pénznél is többért, és odaadni a szegényeknek” (Mk 14:5). Jóllehet semmit sem fizettek a parfümért, mégis megvádolták és lejárátták az asszonyt, hogy ilyen drága ajándékot vett az Úrnak.

Júdás kész volt pénzt elfogadni azért, hogy átadja Jézust a halálát akaróknak. Márk nem oszt meg velünk részleteket a Jézus haláláért folyó alkudozásokról, ezeket a Máté evangéliumából ismerjük meg. Máté szerint Júdás megkérdezte a papoktól: „Mit akartok nékem adni, és én kezetekbe adom Őt”. A főpapok „pedig rendelének néki harminc ezüst pénzt” (Mt 26:15). A „harminc ezüst pénz” – más szövegváltozatok szerint „harminc ezüst siklus” – kifejezés a görög *triakonta argyria* szókapcsolat fordítása. Minden ezüst *argyria* hozzávetőleg négy drachma értékének felel meg. „A drachma volt a görög monetáris egység, értéke megegyezett a római dénáréval (Mt 26:15)” (*The World of the New Testament*, 573–574. o.).

A papok által fizetett és Júdás által elfogadott összeg alacsonyabb volt, mint amit a névtelen asszony fizetett az illatos olajért. Röviden: egy nő egyedül fizetett mintegy 300 dénárt, hogy megkenje Jézust megbecsülése jeléül, miközben Júdás 120 dénárral is megelégedett Jézus elárulásáért. A különbség önmagáért beszél. Megmutatja, milyen kevésre értékelték Júdás és a vele egyetértő tanítványok a Tanítót.

A heves vérmérsékletű Péter: közel és távol Jézustól

Márk 14. fejezete említett jeleneteinek utolsó szereplője, Péter aktív szerepet játszik az utolsó részekben. Ő volt egyike azoknak a tanítványok-

nak, akik a húsvét előkészítésével voltak megbízva (Mk 14:12–13; vö. Lk 22:8). Később, amikor Jézus megjövendölte, hogy a tanítványai el fogják hagyni, amint letartóztatják, Péter „annál inkább erősíti vala: Ha veled együtt kell is meghalnom, semmiképpen meg nem tagadlak téged!” (Mk 14:31; vö. Mk 14:29).

Péter nem volt képes eleget tenni Jézus kérésének: „Vigyázzatok és imádkozzatok!” (Mk 14:38). Pár órával később ő maga kelt Jézus segítségére, amikor erőszakos felindulása következtében levágta a főpap szolgájának jobb fülét (Jn 18:10; vö. Mk 14:47).

Jézust a főpap elé viszik, és Péter ebben a jelenetben is feltűnik: távolról követi Mesterét (Mk 14:54). Felismerik és leleplezik, hogy Jézus tanítványainak egyike. Vádlóinak adott válaszában Péter „kezde átkozódni és esküdni, hogy: Nem ismerem azt az embert, akiről beszéltek” (Mk 14:71).

A fejezet Péter keserves lelkifurdalásával ér véget. Péter személye ezekben a jelenetekben Jézus napjainkban élő számos követőjének tapasztalatát írja körül: hol fehér lovon küzdő lovagokként harcolunk a Megváltó ügyéért, hol megingunk, és negatív szereplőkké, árulókká válunk. Fogadjuk meg Jézus tanácsát, és megelőzhetjük jellemünk ingatagságát: „Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértetbe ne jussatok!” (Mk 14:38). Péter élettörténete nem verességgel ér véget. A Szentlélek vezetése alatt a keresztény közösség oszlopos tagjává vált.

Jézus és a próféciák teljesedése

Végezetül emeljük ki az Úr Jézus fájdmát a 14. fejezetben! Mennyire elszomoríthatta, hogy a saját tanítványai, legközelebbi barátai sem értették meg a küldetését! Mesterük drága illatszerrel való megkenetését látva, a tanítványok a nagy tékozlás miatt méltatlankodtak. Mennyire fájhatott az Úrnak, hogy egyik tanítványa elárulta, a másik megtagadta, a többi pedig cserbenhagyta! Milyen szívet szaggató lehetett számára megtapasztalni, hogy saját népének vallási vezetői és tanítói a halálát akarják, a Messiás halálát! Jézus emberként élt ezen a földön. Azokban a megpróbáló, rettenetes pillanatokban átélte az összes fájdmát, amit valaha az emberi szívnek meg kellett tapasztalnia: „Szomorú az én lelkem mindhalálig!” (Mk 14:34), mondta a tanítványainak, mégsem tántoríthatta el semmi és senki az általa választott úttól: a halál útjától!

Krisztus tisztán látta önnön sorsát. Tudta, miért kell végigmennie az általa választott úton, és hogy hová visz ez az út. Ezt mondta: „Az embernek Fia jóllehet elmegy, amint meg van írva felőle” (Mk 14:21). Tu-

datában van annak, hogy mindaz, ami vele és ellene történik, mennyei terv része, meggyőződése, hogy „szükség, hogy az Írások beteljesedjenek” (Mk 14:49). Ezért amikor Péter megpróbálta őt meggyőzni, hogy hagyjon fel Isten számára lefektetett tervével, Jézus egyszerűen Sátánt látta meg tanítványában megnyilatkozni, mint amikor a kígyó által Évát szólította meg. Jézus azért jött erre a világra, hogy váltságként életét adja az emberiségért. Ezért jövendölte meg a Szentírás, hogy „kiirtatik a Mesiás, és senkije sem lesz” (Dán 9:26). A prófécia tökéletesen beteljesedett.

Alkalmazás

1. Miért hitték azt a tanítványok, hogy a Jézus megkenetésére használt illatszert tékozlás volt? Kérd meg csoportod tagjait, hogy elmélkedjenek a következő gondolatokon: „A méltatlankodva kiejtett szavak: »Mire való ez a tékozlás?« (Mt 26:8), élénken Krisztus elé rajzolták a valaha hozott legnagyobb áldozatot: Önmaga odaajándékozását az elveszett világért engesztelésként. Az Úr olyan bőkezűen bánt emberi családjával, hogy ne lehessen azt mondani, többet is tehetett volna. Jézus odaajándékozásával Isten az egész mennyet adta. Emberi szemszögből nézve az ilyen áldozat indokolatlan tékozlás. Az emberi okoskodás szerint az üdvösség egész terve a kegyelem és a javak tékozlása. Mindenütt önmegtagadással és teljes szívből hozott áldozattal találkozunk. Joggal tekinthet a mennyi sereg csodálkozva az emberi családra, mely visszautasítja, hogy fel-emeljék és elhalmozzák a Krisztusban megmutatkozó határtalan szeretettel. Joggal kiálthatnak fel: Mire ez a nagy tékozlás?” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 565. o.).
2. Miért árulta el Júdás Jézust? Mielőtt válaszolnátok a kérdésre, olvassátok el a következő idézetet: „Júdás úgy okoskodott, hogy ha Jézusnak kereszthalált kell halnia, akkor az úgyis be fog következni. Az, hogy ő elárulja-e vagy sem az Üdvözítőt, nem változtatja meg az eredményt: a keresztre feszítést. Ha Jézusnak nem kellett volna meghalnia, akkor legalábbis kényszeríteni kellene Őt arra, hogy szabadítsa meg magát. Mindezenre Júdás hasznot, nyereséget húzott az árulásából. Kiszámította: jó üzletet kötött, amikor arra vállalkozott, hogy elárulja az Urat” (*Jézus élete*, 720. o.).

szeptember 14–20.

Jézus kihallgatása és keresztre feszítése

Szombat délután

E heti tanulmányunk: Zsoltárok 22:19; Dániel 9:24-27; Márk 15; Lukács 13:1; János 1:1-3; 20:24-29

Alapige: „És kilenc órakor fennszóval kiálta Jézus mondván: Elói, Elói! Lamma Sabaktáni? ami megmagyarázva annyi, mint: Én Istenem, én Istenem! miért hagyál el engemet?” (Mk 15:34).

Márk 15. fejezete Jézus szenvedéstörténetét közli. Beszámol kihallgatásáról, elítéléséről, arról, hogyan gúnyolták a katonák, miként feszítették keresztre, hogyan halt meg és temették el. Az itt ábrázolt események szigorú, letisztult részletességgel jelennek meg, valószínűleg azt akarta az író, hogy a tények magukért beszéljenek.

Az egész fejezetben jellemzően fontos szerepet kap az irónia. Emiatt hasznos egyértelműen meghatározni, hogy ez mit is jelent.

Az irónia három gyakori eleme 1) a jelentéstartalom két szintje, 2) a két szint tartalma ellenkező vagy egymással ellentétes és 3) aki nem látja az iróniát, nem ismeri fel, mi is történik valójában, nem tudja, hogy ő fogja elszenvedni a következményeket.

A héten vizsgálándó fejezet tele van fájdalmasan ironikus jelenetekkel, amelyek komoly igazságokra mutatnak rá Jézus halálával és annak jelentőségével kapcsolatban. Pilátus megkérdezte: „*Te vagy a zsidók királya*” (Mk 15:2, ÚRK)? A katonák a keresztre kitűzött táblán gúnyolódtak, a vallási vezetők így csúfolódtak: „*Másokat megmentett, de magát nem tudja megmenteni*” (Mk 15:31, ÚRK), aztán pedig váratlanul megjelent Arimátiai József.

Szeptember 21. – A lelkeszi szolgálat napja

1 Olvassuk el Mk 15:1-15 szakaszát! Milyen ironikus helyzet állt itt elő?

Poncius Pilátus Kr. u. 26–36 között volt Júdea kormányzója. Nem tekinthető szelíd uralkodónak, több kegyetlen tette iszonyt váltott ki a terület lakóiból (vö. Lk 13:1). Miután a zsidók kihallgatták Jézust, istenkáromlás vádjával halálos ítéletet mondtak ki rá. A római fennhatóság alatt azonban általában nem rendelhetek el kivégzést, ezért Pilátus elé hurcolták, hogy ő is elítélje.

Arról nincs említés, hogy milyen váddal állították Pilátus elé, de következtetni lehet rá a kormányzó rövid kérdéséből: *„Te vagy a zsidók királya”* (Mk 15:2, ÚRK)? Az ószövetségi időkben Izraelben felkenték a királyokat, ezért nem nehéz elképzelni, hogyan lehetett úgy csűrni-csavarni a Messiás („Felkent”) elnevezést, mintha Jézus – szembeszállva a császárral – királyi tekintélyt igényelt volna magának. Tehát istenkáromlás vádjával állították a Szanhedrin elé, míg a kormányzó elé zendülés vádjával vitték, amire halálbüntetést is kiszabhattak.

A helyzet iróniája az, hogy Jézus egy személyben volt Messiás és a zsidók Királya. Hamis volt az istenkáromlásért és zendülésért kimondott kárhoztató ítélet, hiszen Őt megillette volna a hódolat és az imádat. Jézus azonban királyi módon járt el. *„Te mondd”* (Mk 15:2) – felelte diplomatikusan Pilátusnak. Nem tagadta a címet, de nem is erősítette meg. Válaszával talán azt sugallta, hogy valóban király, de másféle (vö. Jn 18:33-38).

Mk 15:6 verséből megtudjuk, hogy a páska ünnepén szokás volt megkegyelmezni egy fogolynak. Mk 15:9 versében Pilátus megkérdezte a tömeget, akarják-e, hogy szabadon bocsássa „a zsidók királyát”. Valószínűleg iróniával mondta, de az irónia valójában ellene fordult. Márk 15:9-10 az észlelés és az észlelés hiányának esettanulmánya. Pilátus átlátta: a vallási vezetők irigységből adták a kezébe Jézust, azt viszont nem ismerte fel, hogy a tömeg megkérdezésével valójában éppen az ő kezükre játssza át. Ők biztatták fel az embereket, hogy követeljék Jézus keresztre feszítését. Pilátus visszahőkölt: a keresztre feszítés borzalmas halálnem volt, főleg egy olyan ember számára, akit ártatlannak tartott. Fájdalmasan ironikus, hogy a pogány kormányzó szabadon akarta engedni a Messiást, a vallási vezetők azonban meg akarták feszíteni!

Mi védhet meg attól, hogy a tömeget kövessük, ha túl erős a nyomás?

2 Olvassuk el Mk 15:15-20 szakaszát! Mit tettek a katonák Jézussal, és mi volt ennek a jelentősége?

A keresztre feszítés előtt a rómaiak kemény veréssel kínozták az elítélteket. Az áldozatról letépték a ruháit, egy póznához kötözték, majd megostorozták csonttal, üveg- és kődarabokkal meg szögekkel kivert bőrkorbacssal.

Az ostromlás után a Jézus kivégzésével megbízott katonák folytatták a megalázást. Bíbor köntöst terítettek rá, töviskoronát nyomtak a fejébe és gúnyolták: „Üdvöz légy, zsidók királya” (Mk 15:18)! Egy egész zászlóalj lehetett ott, akár 200-600 fő.

Az olvasó egyértelműen látja az iróniát a jelenetben, mert Jézus valóban Király, és a katonák gúnyos szavai az igazságot hirdetik. A csúfolódásuk tulajdonképpen annak paródiája volt, ahogyan a katonák a római uralkodót szokták köszönteni: „Üdvöz légy, császár!” (Ave, Ceasar!) Tehát valójában a császárhoz hasonlították.

A gúnyolódó katonák náddal csapkodták Jézus fejét, leköpdösték, letérdeltek előtte, mintha imádnák. A görögben mindhárom cselekményt olyan nyelvtani alakokkal fejezték ki, ami többszöri ismétlésre utal. Ütlegették, leköpdösték, csúfondáros módon sorra letérdeltek előtte, Jézus pedig némán tűrte, minden reakció nélkül.

A római keresztre feszítés tipikus menetéhez az is hozzátartozott, hogy a ruhájától megfosztott elítélt maga vitte a kereszttjét a vesztőhelyre. Ezzel is teljes egészében meg akarták alázni az illetőt az összegyűltekek előtt.

A zsidók azonban irtóztak a nyilvános lemeztelenítéstől. Mk 15:20 megjegyzi, hogy levették róla a bíborszínű köpenyt, és visszaadták rá a saját ruháját. Valószínűleg a rómaiak akkor és ott ebben engedtek a zsidóknak.

Gondoljunk bele a helyzet iróniájába! Gúnyolódva hajlongnak Jézus, mint király előtt, tettetett „hódolattal”, miközben Ő valóban Király, és nemcsak a zsidóké, hanem a rómaiaké is.

Ezeknek az embereknek fogalmuk sem volt róla, hogy mit cselekszenek. A tudatlanságuk miatt nem lesz mégsem mentség a számukra az ítélet napján?

3 Olvassuk el Mk 15:21-38 szakaszát! Milyen szörnyű, fájdalmas iróniával találkozunk ezekben az igeversekben?

A szenvedéstörténetnek ezen a pontján Jézus néma áldozat a halálát kívánó emberek kezében. Ebben az evangéliumban a tevékenysége domborodik ki egészen az elfogatásáig, ekkor azonban mások cselekszenek. Erős vándorprédikátor volt, de az elszenvedett verések, az étel- és alvásmegvonás miatt annyira legyengült, hogy egy idegennek kellett a kereszttjét vinnie. A kereszten levették a ruháját, amit azok a katonák szereztek meg, akik sorsot vetettek rá (vö. Zsolt 22:19). A keresztre feszítés aránylag vértelen kivégzési mód volt. A szegeket, amikkel az áldozatot a kereszthez erősítették (vö. Jn 20:24-29), valószínűleg a tenyér alatt, a csuklón ütötték át, ahol nincsenek vastagabb erek. A tenyér (vagy a csukló) szerkezete önmagában nem képes megtartani a test súlyát a keresztre feszítés során. A szegekkel a középidőket ütötték át, ami az alkar középső részén fut. Ez elviselhetetlen fájdalommal járt, a légzés elnehezült. Ahhoz, hogy levegőt vegyenek, az áldozatoknak rá kellett nehezedniük a szintén odaszegzett lábukra, megfeszíteni a karjukat, ami újra meg újra szörnyű kínt okozott. Halálukat végül valószínűleg fulladás okozta.

Jézus rengeteg gúnyt és megaláztatást viselt el a kereszten. *Márk evangéliumát* átszövi a kinyilatkoztatás/titok motívum, mert Jézus általában kilétének elhallgatását kérte, nem fordulnak gyakran elő az elbeszélésben olyan krisztológiai címek, mint „Úr”, „Isten Fia”, „Krisztus”. Ez azonban megváltozott a kereszt jeleneténél, már nem lehetett eltitkolni, ki Ő. Ironikus módon éppen a vallási vezetők használták ezeket a címeket, gúnyolva Jézust, de ezzel önmaguk felett mondtak ítéletet.

Az egyik gúnyos megjegyzésük különösen kirívó. *„Másokat megmentett, de magát nem tudja megmenteni”* (Mk 15:31, ÚRK). A kereszten függő Jézus tehetetlenségére akarták felhívni a figyelmet, amikor elismerték, hogy valóban segített másokon (a görög szó jelentése: „megment”, „gyógyít”, „szabadít”). Ironikus módon éppen azt mondták ki, hogy Ő a Megváltó. Az irónia pedig tovább is fokozódik: azért nem tudta magát megmenteni, és nem is mentette meg magát, mert a kereszten éppen másokat mentett meg!

Mit mond Jn 1:1-3 szakasza Jézusról? Hogyan foghatjuk fel Krisztus halálának a jelentőségét a saját életünkre nézve?

4 Olvassuk el Mk 15:33-41 szakaszát! Krisztusnak egyedül melyik mondatát jegyzi fel Márk evangéliuma a kereszten elhangzottak közül? Mit jelent számunkra az Ő halála?

Márk evangéliuma rendkívül sötéten ábrázolja a keresztet, úgy fizikai, mint lelki értelemben. Déltől kezdve sűrű, természetfeletti sötétség ereszkedett le a Golgota hegyére, és körülbelül délután 3 óráig tartott. „Amikor hat óra lett, sötétség támadt az egész földön kilenc óráig” (Mk 15:33, ÚRK). Jézusnak a kereszten mondott szavait „az elhagyatottság kiáltásának” nevezik, amikor imádkozik, az Atyához kiált, kérdezi, hogy miért hagyta el Őt. Zsolt 22:2 versét idézi. Ugyanezt a zsoltárt említi még Mk 15:24, 29 is, jelezve, hogy Jézus halálával teljesedik az Írás. Még az emberek gonosz tervei ellenére is Isten akarata megy végbe.

Jézusnak a kereszten elhangzott szavait az evangélium arámul, fordítással közli. Mk 15:34 versében azt mondta: „*Én Istenem, én Istenem!*” azaz „*Elói, Elói!*” (az arám *'elahi* átírása). Könnyen úgy érthette bárki, hogy Jézus Illést hívja (arámul *'elijjah*, ami azt jelenti: „Az én Istenem YHWH”). Néhány jelenlévő így is hallotta.

Ebben a szakaszban feltűnőek a hasonlóságok Jézus keresztségével (Mk 1:9-11).

A keresztség (Mk 1:9-11)	A kereszt (Mk 15:34-39)
János megkereszteli Jézust	Jézus keresztsége (vö. Mk 10:38)
János (Illéshez hasonlítja; lásd Mk 9:11-13)	„Illést szólítja”
Megnyílik az ég	Kettéhasad a kárpit
Lélek (<i>pneuma</i>)	Jézus kileheli a lelkét (<i>expneó</i>)
Isten hangja: „Szeretett Fiam”	A százados mondja: „Isten Fia”

A párhuzamok azt érzékeltetik, hogy Márk 1. fejezetében Jézus keresztsége a szolgálatának kezdete, amint Dán 9:24-27 megjövendölte, ami pedig Márk 15. fejezetében történt a keresztnél, az a szolgálatának a csúcspontja, célja – meghalt váltságul sokakért (Mk 10:45). Jézus kereszthalála Dán 9:24-27 prófécijának egy részét is beteljesíti. A tempom kárpitjának kettéhasadása (Mk 15:38) azt jelzi, hogy az áldozati rendszer beteljesedett, a valóság találkozott az előképpel, az üdvtörténet új szakasza kezdődik.

Az emberek gonosz cselszövései ellenére is beteljesedtek Isten céljai. Miért kell ebből megtanulnunk: történjék bármi körülöttünk, továbbra is bízhatunk Istenben, tudhatjuk, hogy végül győzedelmeskedni fog a jósága?

5 Olvassuk el Mk 15:42-47 verseit! Mi a jelentősége Arimátiai József közbelépésének, főleg mivel nincsenek ott Jézus tanítványai?

A drámai jelenetek után „prózaibb” dolgok következnek. Először is, a halottakat el kell temetni. A következőkben azonban több dolog is igen csak megható lelki értelemben, mások pedig rendkívül fontosak a történelem szempontjából.

Márk evangéliumában Arimátiai József ebben a szakaszban jelenik meg először és utoljára. A Szanhedrin és az úgynevezett „városi elit” egyik megbecsült tagja volt. Gazdag és elismert emberként tekintélye volt a helytartónál, ami magyarázza, miért bátorkodott Pilátushoz fordulni, hogy elkérje Jézus testét. Megható részlet, hogy a tanács egyik tagja ennyire odafigyelt Jézus temetésére. Mindeközben hol voltak Jézus bizalmasai, a tanítványai?

Itt az egyik rendkívül fontos történelmi adalék Jézus halálának igazolása. Mk 15:43 beszámol arról, hogy József elkérte Jézus testét. Pilátus meglepődött, amikor meghallotta, hogy Jézus már halott (Mk 15:44), ezért hívatta a keresztre feszítéssel megbízott századost, és megkérdezte, hogy valóban meghalt-e már Jézus. A százados megerősítette, hogy igen.

Ez azért lényeges, mert egyesek később azt állították, hogy Jézus nem halt meg a kereszten, hanem csak elájult. A századosnak a római helytartó előtt tett jelentése határozottan cáfolja ezt az állítást. Végére is a rómaiak értettek az elítéltek kivégzéséhez.

József vászonlepedőt hozott, azzal tekerték be Jézus testét, majd egy sziklába vájt sírba helyezték, ami elég nagy volt ahhoz, hogy be is tudjanak menni (Mk 16:5). Józsefen kívül az evangélista két nőt is megemlít, akik látták a helyszínt: magdalai Mária és Mária, Jézus anyja, akik Saloméval együtt távolról nézték a keresztre feszítést. Vasárnap reggel mindhárman a sírhoz mennek, hogy befejezzék a balzsamozással kapcsolatos teendőket (Mk 16:1).

Miért említi Márk ezt a három asszonyt? Mert ők lesznek az üres sír szemlélői (Márk 16. fejezet), tehát fontos tanúi Jézus feltámadásának.

Ironikus, hogy Jézus tanítványai nincsenek jelen, míg a Szanhedrin – a Jézust elítélő testület – egyik tagja a történet hőségévé lép elő! Mit tehetünk, nehogy tétlenek maradjunk a kulcspillanatokban?

További tanulmányozásra: Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, „Pilátus palotájának udvarán”, „Golgota” és „Elvégeztett” c. fejezetek, 628–673. o.

„Pilátus szeretne volna megszabadítani Jézust. Be kellett azonban látnia, hogy ezt nem tudja megtenni úgy, hogy közben a pozícióját és érdekeit is megtartsa. Világi hatalma veszélyeztetése vagy éppen elvesztése helyett inkább feláldozott egy ártatlan életet. [...] A lelkiismeret és a kötelesség mindig megmutatja nekünk azt az utat, amelyen járnunk kellene, az önérdek azonban rendszerint egy másik utat jelöl meg. [...] Isten Krisztusra, mint helyettesünkre és kezesünkre helyezte minden gonoszságunkat, bűnünket és igazságtalanságunkat. »A bűnösök közé számláltatott« (Ézs 53:12), hogy megválthasson bennünket a törvény ítéletétől, kárhóztatásától. Ádám minden leszármazottjának a bűne az Ő szívére nehezedett súlyos teherként. Isten haragja a bűnnel szemben, nemtetésének félelmetes kinyilatkoztatása a bűn, az igazságtalanság miatt rettenettel töltötte el Krisztus szívét. Krisztus egész élete az Atya kegyelmének és megbocsátó szeretetének a jó hírét közölte az elesett világgal. Üdvösség a bűnösök számára, ez volt a feladata és állandó célja működésének. Most azonban, mivel a bűn szörnyű terhét hordozta, nem tudta meglátni az Atya megbékülést sugárzó arcát. Annak az érzete, hogy az Atya megvonta tőle jelenlétét legnagyobb nyomorúságának ebben az órájában, olyan szomorúsággal és fájdalommal szúrta át a Megváltó szívét, amit senki emberfia nem érthet meg teljesen” (i. m. 646., 660–661. o.).

Naponkénti tanulmányozásra: Márk 12 – Lukács 2; Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán*, „Fejlődés és szolgálat” c. fejezet

1. Ki az, aki nem volt messze Isten országától, és miért?

2. Hogyan lép közbe az Úr a választottakért?

3. Mi volt írva Jézus keresztféjére? _____

4. Hol tartózkodott a gyermek (Keresztelő) János „mind ama napig, amelyen megmutatta magát az Izraelnek”?

5. Mit nem tehetett Jézus a mennyei trón és a kereszt között?

Általános áttekintés

Márk 15. fejezete három kulcsfontosságú jelenetet mutat be az Úr Jézus perével, keresztre feszítésével és feltámadásával kapcsolatban. Ezek az események segítenek jobban megérteni Isten országának természetét. Először is Márk elemzi, hogy milyen szerepet játszott a szanhedrin Jézus elítélésében. Ebben az epizódban a papok és a többi zsidó vezető negatív szereplőkként vannak bemutatva. Ezt követően Márk jelentős teret szán a narrációjában Pilátus szerepének, amit az Úr Jézus tárgyalásában és elítélésében játszott. Végül Márk beszámol Arimathiai József jószándékú felajánlásáról, aki a maga számára készített sírba helyezi Jézust.

A tanulmány témái

1. A szanhedrin és Jézus elítélése: a szanhedrin és a főpap magatartása Jézussal szemben a keresztre feszítés előtt.
2. A római hatóságok jóváhagyják a Jézus elleni ítéletet. Poncius Pilátus szerepe Jézus perében.
3. Arimathiai József és az Isten országa. Márk röviden felsorolja Arimathiai József Jézus halála utáni cselekedeteit.

Magyarázat

A szanhedrin és a papok elítélik Jézust

Márk 14. fejezetéből tudjuk, hogy a papok és a vezetők aktív szerepet játszottak Jézus letartóztatásában (Mk 14:1). Júdás alkudozni ment a Mester elárulását illetően, „azok pedig, amint meghallák, örvendéznek, és ígérék, hogy pénzt adnak neki” (Mk 14:11). A papok, az írástudók és a vének összeesküdtek Jézus megölésére. Összejátszásuk nyilvánvaló, hiszen kardokkal és botokkal felfegyverzett tömeget küldtek a letartóztatására (Mk 14:43).

Jézust elfogják és vádat emelnek ellene. Először a szanhedrin elé viszik. Márk 14:53–55 versei ekképpen mutatják be a jelenetet: „És vivék Jézust a főpaphoz. És oda gyűlének mindnyájan a főpapak, a vének és az írástudók. [...] A főpapak pedig és az egész tanács bizonyosságot keresnek vala Jézus ellen, hogy megölhessék Őt; de nem találnek vala.” Úgy tűnik, a főpap volt az, aki a tanácsot és Jézus kihallgatását vezette (Mk 14:60–61), sőt, ő maga mutatta be az érvet is a szanhedrin előtt Jézus elítéléseért. Márk a következő szavakkal írja le a jelenetet: „Ő pedig hallgat

vala, és semmit sem felele. Ismét megkérdezé őt a főpap, és monda néki: Te vagy-e a Krisztus, az áldott Isten Fia? Jézus pedig monda: Én vagyok. És meglátjátok majd az embernek Fiát ülni a hatalomnak jobbján, és eljöni az ég felhőivel. A főpap pedig megszaggatván ruháit, monda: Mi szükségünk van még tanúkra? Hallátok a káromlást. Mi tetszik néktek? *Azok pedig halálra méltónak ítélték őt mindnyájan*” (Mk 14:61–64, a szerk. kiemelése). Következésképpen a vezetőségi tanács – amelyet a nemzet legbefolyásosabb vallási vezetői alkottak – bűnösnek találta és halálra ítélte Jézust.

A későbbiekben a szanhedrin törvényes megerősítést próbált szerezni eme előre meghozott ítéletére. Ebben az értelemben, egy másik tanácskozás keretében úgy döntöttek, hogy Poncius Pilátus elé viszik Jézust – ez is a stratégiájuk része volt: a római hatóságoktól várták a halálos ítélet kimondását. Márk ekképpen kezdi a 15. fejezetet: „És mindjárt reggel tanácsot tartván a főpapok a vénekkel és írástudókkal, és az egész tanács, megkötözvén Jézust, elvivék és átadák Pilátusnak” (Mk 15:1).

A Jeruzsálemben székelő szanhedrin volt „a 71 tagú zsidó legfelsőbb igazságügyi tanács. Legfőként az evangéliumokban olvashatunk róla Jézus szenvedéseinek kapcsán. Ez volt az az igazságügyi szervezet, amely elítélte Jézust, valamint nyomozó munkát végzett a terjedő keresztény egyház ügyében” (Philip Wesley Comfort és Walter A. Elwell [szerk.]: *Tyndale Bible Dictionary*, 2001, 1165. o.). Habár Júdea a Római Birodalom fennhatósága alá tartozott, bizonyos ügyekben a szanhedrin volt illetékes döntést hozni. „A római ügyészek, mint Poncius Pilátus vagy Félix, számos adminisztratív probléma megoldásakor a zsidó törvényszékek és tanácsok döntéseire hagyatkoztak” (*The World of the New Testament: Cultural, Social and Historical Contexts*, 270. o.). Amint már említettük, a Krisztus utáni első században a szanhedrint papok, farizeusok, sadduceusok, írástudók és vének alkották (ld. Mk 15:1; ApCsel 23:1, 6). A gyűlések alkalmával a papok és főként a főpap szerepe volt a legfontosabb.

A papok Krisztussal szembeni ellenségeskedése leginkább az Úr munkájával szembeni reakciójuk során vált nyilvánvalóvá. Pilátus „tudja vala, hogy irigységből adták őt kézbe [az ő kezébe, szerk. megj.] a főpapok” (Mk 15:10). Jézussal szembeni ellenséges magatartásuk annyira nyilvánvaló volt, hogy Márk a következő igeversben le is jegyzi Pilátushoz intézett kérésüket, amelyben Jézus halálra ítéletét követelik: „A főpapok azonban felindíták a sokaságot, hogy inkább Barabbást bocsássa el nékik.”

Amikor a Megváltót keresztre feszítették, a papok „csúfolódván egymás között, az írástudókkal együtt mondják vala: Másokat megtartott,

magát nem bírja megtartani. A Krisztus, az Izrael királya, szálljon le most a keresztről, hogy lássuk és higgyünk” (Mk 15:31–32). Minő ironia rejlik ebben a kijelentésben! Miközben Jézus a kereszten haldokolt, a papok fékezhetetlen lelkesedésükben az elítéltet Krisztusnak, Izrael Királyának szólítják! Habár Jézus többször is királyként van megnevezve, Pilátus megszólítása a legeggyértelműbb. Jóllehet gúnyolódva, még a zsidó nemzet vezetői is Messiásnak és Izrael Királyának nevezik Jézust. Nem tudják, hogy a Keresztre Feszített halálával megszűnik a földi szentélyben végzett áldozati rendszer szükségessége. Márk 15:37 versében olvassuk: „Jézus pedig nagy fennszóval kiáltván kibocsátá lelkét”, a következő igevers pedig megjegyzi, hogy „a templom kárpitja fölétől aljáig ketté hasada” (Mk 15:38).

A templom nyitva állt. Nem volt többé értelme az állatáldozatoknak, mivel Isten Báránya már megöletett. Bárki, aki elfogadta az Úr Jézus áldozatát, részese lehetett az Ő országának. Kiterjedtek a menny országának határai, és a belépésre szóló meghívás minden nemzet számára elhangzott.

Róma jóváhagyásának megszerzése Jézus elítélésében

Jeruzsálem városa, ahol Jézus tárgyalására és keresztre feszítésére sor került, Júdea területéhez tartozott. Évekkel korábban Nagy Heródes fennhatósága volt, Galileát is beleértve, és palotát is építtetett magának a városban. Most, a Jézus korában Júdea közvetlenül Róma ellenőrzése alatt állt, római provincia volt, amelyet római kormányzó vezetett, aki akkor Poncius Pilátus volt.

A papok tehát azért vitték Jézust Pilátus elé, hogy kimondja ellene a hivatalos halálbüntetést. Márk evangéliuma azt sugallja, hogy Pilátus meg akart felelni a vérszomjas sokaságnak, és ez a megfelelési kényszer határozta meg a cselekedeteit. A per során lelkiismereti meggyőződése és erkölcsi gyengesége közt ingadozott. Szeretné szabadon engedni Jézust, de küzd ez ellen az érzés ellen, jóllehet semmi oka nincs elítélni Őt.

Márk a 15. rész 12–15 szakaszában ír Pilátus dilemmájáról. A kihallgatást követően a helytartó nem tartja indokoltnak Jézus elítélését, de azért megkérdi a papokat: „Mit akartok tehát, hogy cselekedjem ezzel, akit a zsidók királyának mondotok?” (Mk 15:12). Válaszként a papok ezt kiáltják: „Feszítsd meg őt!” (14. vers). „De mi rosszat cselekedett?”, kérdezte Pilátus. Végül a 15. versben Márk egy pillanatig betekintést nyújt a római prefektus szívébe, hogy megértsük, miért dönt úgy, hogy keresztre feszítés általi halálra ítéli Jézust: „[...] eleget akarván tenni a sokaságnak,

elbocsátá nekik Barabbást, Jézust pedig megostoroztatván, a kezükbe adá, hogy megfeszítsék.”

Ironikus módon nem a vallási vezetők, hanem Pilátus az, aki néhány-szor utal Isten országára, amikor Jézust a zsidók Királyaként azonosítja. A Megváltó megadta a lehetőséget a népéhez tartozóknak, hogy belépjenek Isten országába, de a nemzet vezetői ezt elutasították. A világi kormányzó felismerte Jézusban a Királyt, ekként szólította meg, és Jézus ezt megengedte neki. Pilátus szempontjából Jézus a zsidók Királyaként halt meg. János evangéliuma szerint „Pilátus pedig címet is íra, és feltevé a keresztfára. Ez vala pedig az írás: A NÁZÁRETI JÉZUS, A ZSIDÓK KIRÁLYA” (Jn 19:19).

Tisztázzuk: azzal, hogy elismerte Jézust a zsidók Királyaként, Pilátus még nem fogta fel Isten országának lelki dimenzióját. Ezt kérdezte Jézustól: „Nékem nem szólsz-é? Nem tudod-é, hogy hatalmam van arra, hogy megfeszítselek, és hatalmam van arra, hogy szabadon bocsássalak?” (Jn 19:10). Jézus rögtön a megfelelő, egyetemes perspektívába helyezve a dolgokat, így válaszol: „Semmi hatalmad sem volna rajtam, ha felülről nem adatott volna néked” (Jn 19:11). Más szavakkal: *Nemcsak a zsidók királya vagyok, hanem fölötte állok a föld minden hatalmának és birodalmának, így a te birodalmaid felett is!* E felkavaró szavak jelentősége mély nyomot hagyott Pilátus elméjében, ezért „ettől fogva igyekszik vala [...] őt szabadon bocsátani” (Jn 19:12). De mivel a szemléletmódjában nem létezhetett nagyobb uralkodó a római császárnál, Pilátus Isten országának jelentőségéről alkotott felfogása nagymértékben korlátozott volt (ld. Jn 19:12, 15).

Ihletett prófétanőnk a *Jézus élete* c. könyvében megemlíti, miért hagyta jóvá Pilátus Jézus keresztre feszítését: „Pilátus engedett a csöcselék követeléseinek. Ahelyett, hogy vállalta volna pozíciója elvesztésének kockázatát, inkább átadta Jézust, hogy feszítsék keresztre. Elővigyázatossága ellenére azonban éppen az történt meg vele később, amitől rettegett. Megfosztották érdemeitől, magas hivatalától, és a lelkifurdalástól gyötörtén és büszkeségében megsebzetten nem sokkal Krisztus keresztre feszítése után vége lett földi életének” (*Jézus élete*, 738. o.).

Arimathiai József és Isten országa

Egyrészt Izrael vallási vezetői nem ismerték el Jézus és országa tekintélyét, másrészt pedig Pilátus felfogása is korlátozott volt pogány világszemlélete miatt, viszont volt valaki, aki őszintén hitt Isten országában, és abban, amit Jézus erről az országról prédikált: Arimathiai József,

a szanhedrin tekintélyes tagja. Márk megjegyzi az evangéliumában, hogy József „maga is várja vala az Isten országát; [és] beméne bátran Pilátushoz, és kéré Jézusnak testét” (Mk 15:43). Jézus szavai és cselekedetei mély benyomást keltettek a zsidó társadalom e kiemelkedő tagjának lelkében, és ezek gyümölcsei kezdtek láthatóvá válni az életében. József megértette, hogy Jézus élete Királya és minden javának Ura. A fejezet e bátor, Istenben hívő zsidó vezető cselekedeteinek leírásával ér véget. Arimathiai József vállalta az Úr temetésének minden költségét, valamint az ezzel járó összes felelősséget. Amikor a legtöbb tanítvány távol maradt a történésektől, és Izrael népe egyöntetűen elutasította a felkínált üdvösséget, Arimathiai József megértette, hogy „betelt az idő, és elközelített az Istennek országa” (Mk 1:15).

Alkalmazás

Pilátust majdnem meggyőzték, hogy mentse fel Jézust az ítélet alól, az emberek azonban ezt kiabálták: „Ha ezt szabadon bocsátod, nem vagy a császár barátja” (Jn 19:12). Kérdezd meg a csoportod tagjaitól: Melyek azok az elvek és tényezők, amelyek a jelenben gondolatainkat és döntéseinket befolyásolják?

szeptember 21–27.

A feltámadott Úr

Szombat délután

E heti tanulmányunk: Dániel 9:24-27; Márk 15:42-47; 16; János 20:11-18;
1Korinthus 15:1-8; Kolossé 2:10-12

Alapige: „Az pedig monda nékik: Ne féljete! A Názáreti Jézust keresitek, aki megfeszítettet; föltámadott, nincsen itt; ímé a hely, ahová őt helyezék” (Mk 16:6).

Jézus kereszthalála megkondította a lélekharangot a tanítványok reményei és hite felett. Sötét hétvége volt ez a számukra, hiszen nemcsak Mesterük halálának tényével kellett megbirkózniuk, hanem a saját életüket is féltették (Jn 20:19).

Márk evangéliumának utolsó fejezetét áttanulmányozva megvizsgáljuk, mi történt Jézus halála után.

Először a feltámadással foglalkozunk, majd azzal, hogy miért mentek az asszonyok a sírhoz vasárnap reggel. Adventisták néha visszariadtak a feltámadás reggelének témájától, ugyanis mások a vasárnap szentségének igazolására használták fel ezt a történetet. Mi azonban inkább azt keressük, hogyan örülhetünk a vasárnapi feltámadásnak, noha sajnos kinőttek belőle hamis teológiai nézetek is.

Másodszor, a tanulmányunk magyarázza Márk 16. fejezetének első verseit, összekapcsolva e szavakat az egész könyvön átívelő témával. A hétfői és a keddi rész ezeket a kérdéseket taglalja mélyebben.

Harmadszor pedig szerdán és csütörtökön, a hét lezárásaként Márk 16 további szakaszát tanulmányozzuk, átgondoljuk, milyen küldetést szán nekünk ezáltal Isten. Végül egy felhívás vár *Márk evangéliuma* olvasóira: hirdessék az evangéliumot szerte a világon!

- 1** Olvassuk el **Mk 15:42–16:6** szakaszát! Mi történik itt? Miért különösen sokatmondó ez a történet a feltámadás elbeszélése kapcsán?

Az evangéliumok írói mindnyájan egyetértenek abban, hogy Jézus az „előkészület napján” halt meg (Mt 27:62, SZIT; Mk 15:42; Lk 23:54; Jn 19:14, 31, 42). A legtöbb kommentátor ezt úgy értelmezi, hogy ez a nap csütörtök naplementétől péntek naplementéig tartott. Jézus tehát péntek késő délután halt meg, és gyorsan, még naplemente előtt eltemették. Szombatnapon az Úr a sírban nyugodott, és a tanítványai is pihentek. *„Szombaton azonban pihentek a parancsolat szerint”* (Lk 23:57, ÚRK), ami elég furcsa lett volna, ha Jézus valóban kisebbítette volna – még ha csak az ő gondolataikban is – a negyedik parancsolat megtartásának kötelezettségét. Szombat este az asszonyok illatos keneteket vásároltak, és vasárnap kora reggel a sírhoz mentek, hogy befejezzék a szokásos temetési rituálét. Ekkor azonban Jézus már nem volt a sírboltban!

A keresztények már a 2. századtól kezdve nagy jelentőséget tulajdonítottak annak, hogy Jézus vasárnap támadt fel. Ezen az alapon tartják szentnek a vasárnapot. Csakhogy valóban tanítja a vasárnap szentségét az Újszövetség?

- 2** Olvassuk el **Kol 2:10-12** verseit! Mi a feltámadás újszövetségi emlékünnepe?

A Bibliában egy szó sem utal arra, hogy a vasárnapot kellene megszentelni a feltámadás emlékére, mert a keresztség a feltámadás emlékünnepe. *„Eltemettettünk azért övele együtt a keresztség által a halálba; hogy miképpen feltámasztott Krisztus a halálból az Atyának dicsősége által, azonképpen mi is új életben járjunk”* (Róm 6:4).

Adventistákként örülhetünk Jézus vasárnap reggeli feltámadásának. Halála és feltámadása által legyőzte a halált, és az Ő feltámadásának köszönhetően a sajátunkban is bízhatunk.

„Áldott az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja, aki az ő nagy irgalmassága szerint újonnan szült minket élő reménységre Jézus Krisztusnak a halálból való feltámadása által” (1Pt 1:3). Milyen megingathatatlan bizonyossággal írja Péter, hogy Jézus feltámadt – és Pál is az eggyel fentebb idézett igeversben! Hogyan lehet nekünk is ilyen bizonyosságunk?

3 Olvassuk el Mk 16:1-8 és 1Kor 15:1-8 szakaszát! Milyen közös elemek vannak ebben a két ígerészben?

A feltámadás története mindegyik evangéliumban szerepel. Mindegyik más-más szemszögből írja le az eseményeket, de a beszámolók egyaránt tartalmazzák a kulcsmozzanatokat, amelyek 1Kor 15:1-8 szakaszában is szerepelnek. Négy gondolat újra és újra megjelenik: *meghalt, eltemették, feltámadt, látták*. Márknál a *meghalt* és *eltemették* a 15. fejezetben olvasható. A *feltámadt* és *látták* a 16. fejezetben jelenik meg, csak hogy egy kis csavarral. Mk 16:7 említést tesz egy galileai találkozásról, „*ott majd meglátjátok*” (lásd János 21. fejezet).

A feltámadás bizonyossága alapvető és értelemszerű. Először is, aki hisz a Teremtő Istenben, annak észszerűvé válik a feltámadás, a csoda gondolata. Istennek, aki megteremtette a világegyetemet, majd a földi életet, bizonyára volt hatalma, ha úgy döntött, hogy feltámasztja Jézust. Isten létezése nem teszi Jézus feltámadását elkerülhetetlenné, csak észszerűvé.

Továbbá a sír biztosan üres volt. Ennek tényét még az ateista történészek is elfogadják. Máskülönben a feltámadására vonatkozó állítás már a kezdetektől fogva megbukott volna, mert ha ott lett volna a teste, az cáfolta volna a feltámadásának hírét. Még tovább lépünk: lehetetlen az a magyarázat, hogy a tanítványai ellopták Jézus testét, hiszen semmiképp sem juthattak volna át az örökön. Viszont még ha sikerült is volna nekik, és valóban elvitték volna a testet, vajon miért nem tartóztatták le őket ezért? Mert a vallási vezetők tudták, hogy nem lopták el Jézus testét a tanítványok. Emellett többen tanúsították, hogy látták a feltámadt Krisztust.

Először sokan nem hitték el a feltámadás hírét, köztük a tanítványok sem. Krisztusnak volt egy ádáz ellensége: Pál (régi nevén Saul), aki nemcsak azt állította, hogy látta a feltámadott Urat, hanem azt is, hogy ez a tapasztalat az élete egész irányát megváltoztatta, méghozzá gyökeresen. Végül (bár sorolhatnánk sok egyéb okot), mi mással magyaráznánk a keresztény egyház elindulását, amelyet azok az emberek alapítottak, akik állították, hogy saját szemükkel látták a feltámadt Urat? Miért váltak volna a halált is olyasmiért, amiről tudták, hogy hazugság? Hatalmas bizonyossággal szolgál következetes bizonyoságtételük Jézus feltámadásáról. Ezek közül néhány egészen korai, Jézus halála utáni beszámoló (ApCsel 3:15), mások pedig évekkel későbbi keletűek (1Pt 1:3).

„Azok az asszonyok, akik Krisztus keresztnél álltak, órákig vigyáztak és vártak a szombat elmúlására. A hét első napján már nagyon korán útban voltak a sírbolthoz. Magukkal vitték az értékes fűszereket, hogy megkenjék az Üdvözítő testét. Nem gondoltak a feltámadására. Reménységük napja leáldozott, és sötét éjszaka telepedett a szívükre. Útközben beszélgettek, részletesen megemlékeztek Krisztus irgalmas cselekedeteiről és vigasztalást nyújtó szavairól. Erre az ígéretre azonban nem emlékeztek: »Ismét meglátlak majd titeket« (Jn 16:22)” (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, 695. o.).

4 Mi történt Mk 16:1-8 versei szerint, és hogyan reagáltak az asszonyok?

Az evangélium olvasója már a kezdet kezdetétől tudja, hogy Jézus a Messiás. A szövegben azonban Péter volt az első (nem megszállott ember), aki kijelentette róla, hogy Ő a Messiás (Mk 8:29). Ez a hitvallás pedig csak a könyv felénél történik meg, nem előbb! *Márk evangéliumában* Jézus végig hallgatásra kéri az embereket arról, hogy ki Ő, vagy a gyógyításról, amit csoda folytán tett. Mk 1:44 versében azt mondja egy leprásnak, hogy senkinek ne beszéljen a gyógyulásáról. Mk 5:43 versében megkéri Jairust és a feleségét, hogy ne beszéljenek senkinek a lányuk feltámasztásáról. Mk 7:36 versében egy süketnéma ember meggyógyításának elhallgatását kéri. Megparancsolja a tanítványainak is, ne mondják el, hogy Ő a Messiás (Mk 8:30; lásd még Mk 9:9); bizonyára leginkább azért, hogy hagyjon időt magának a szolgálata befejezésére Dán 9:24-27 időprófeciái szerint.

Ebben a jelenetben, legalábbis eleinte, nem beszéltek a történetekről még azután sem, hogy értesültek Jézus feltámadásáról. Félelmükben és csodálkozásukban az asszonyok elmenekültek a sírtól. A hallgatás azonban nem tartott sokáig. Mire *Márk evangéliumának* a végére érünk, ezt olvassuk: „Azok pedig kimentek, és mindenütt prédikáltak. Az Úr pedig együtt munkálkodott velük, és megerősítette az ígét az azt kísérő csodálatos jelekkel” (Mk 16:20, ÚRK).

Tehát itt már a múlté az az ismétlődő minta, hogy mindenki hallgasson Jézusról, a kilétéről és a tetteiről. A könyv végén a követői „mindenütt” prédikáltak.

Miért nem szabad hallgatnunk Jézusról és arról, amit értünk tett? Ma ki-nek beszélhetsz Jézusról és a megváltási tervről?

5 Olvassuk el Mk 16:9-20 szakaszát! Mit adnak hozzá ezek az igeversek a feltámadás történetéhez?

A Mk 16:9-20 szakaszában szereplő események közül szinte mindnek van párhuzamos leírása az Újszövetségben: magdalai Mária látja Jézust a sírnál (Mt 28:1, 9-10; Jn 20:11-18; vö. Lk 8:2); két férfi találkozik vele a vidéki úton (Lk 24:13-35); a tizenegy tanítvány megbízást kap (Mt 28:16-20; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23).

Magdalai Mária volt az első, aki újra látta élve Jézust (Jn 20:11-18), aztán más asszonyok is látták (Mt 28:8-10). Figyelemreméltó, hogy elsőként nők látták a feltámadott Urat. Mivel az ókori világban a nők szava nem számított erős tanúvallomásnak, ha ez kitalált történet lett volna, férfiakat neveztek volna meg első szemtanúkként. Csakhogy nem férfiak látták először, nem a tizenegy tanítvány, hanem egy asszony. Ő mondta el a jó hírt a tanítványoknak, akik kicsit sem meglepő módon nem hittek a beszámolónak, főként azért nem, mert még mindig hihetetlennek vélték, másrészt pedig sajnos azért, mert Mária nő volt.

A Jézus feltámadása mellett érvelő hitvédők a történet hitelességének erős bizonyítékeként emlegették, hogy asszonyok látták elsőként Jézust.

6 Miről számol be Mk 16:14 verse, ami érthetetlen lenne, ha csak kitaláció volna ez a történet?

Amennyiben a tanítványok csak kitalálták volna a történetet, vajon miért tüntették fel magukat ilyen rossz színben? Jézus megfeddte őket a keményszívűségükért. Az evangéliumi beszámolók Jézus elfogatásától kezdve, a feltámadását követő megjelenésein át kifejezetten negatív fényben tüntetik fel a tanítványokat: menekülnek, tagadnak, hitetlenkednek és így tovább. Ennek semmi értelme sem lenne, ha a történetet csak kitalálták volna.

A feltámadt Krisztusról és a mindenki számára felkínált reménységről szóló későbbi bátor és rendíthetetlen prédikációik viszont hatalmas bizonyítékként szolgálnak arra, hogy állításaik igazak.

Hogyan kerülhetjük el, hogy a kétely és a hitetlenség csapdájába essünk? Miért kell nap mint nap a feltámadott Krisztushoz kapcsolódnunk?

7 Olvassuk el Mk 16:14-20 verseit! Mit mondott Jézus a tanítványainak, amikor megjelent nekik? Szavai mit jelentenek a számunkra?

Csupán a leírásból tudhatjuk meg, hogy mit mondott Jézus először a tanítványoknak (Mk 16:14). Megfedte őket hitetlenségükért és keményszívűségükért. A hitetlenség nem csak napjaink problémája. Ahogy már láthattuk, Jézus első tanítványai is küzdöttek ezzel (Mt 28:17; Jn 20:24-29), pedig ők találkoztak a testben megjelent Jézussal, újra meg újra látták a csodáit. Feltámadásának valóságos voltát különböző dolgokkal bizonyította. Erős alapot képez a hitnek a tanítványok bizonyosságtétele a hétfői tanulmányban közölt bizonyosságokkal együtt.

Jézus megbízta a tanítványokat, hogy vigyék el az örömezenetet a világnak. Parancsa mindenkire kiterjed. El kell menni az egész világra, hirdetve az evangéliumot minden teremtménynek. Jézus elmondta azt is, hogy mi lesz fáradozásuk eredménye: a hívők üdvözülnek, a hitetlenek elvesznek. Jézus azt is felvázolta, hogy munkájukat jelek és csodák fogják kísérni: démonokat űznek ki, új nyelveken szólnak, védelmet kapnak a veszélyben, és betegeket gyógyítanak. Voltak, akik tévesen úgy értelmezték Mk 16:18 versét, mintha a keresztények azzal mutathatnák meg hitüket, hogy mérges kígyókat vesznek fel. Pedig semmiképpen nem igazolja ez az igevers az efféle, Istent kísértő magatartást. Jézus itt olyan védelemre utalt, amit a misszióban tevékenykedők tapasztalhatnak, Pálnak az ApCsel 28:3-6 szakaszában leírt esetéhez hasonlóan. Természetesen a Biblia nem tanítja azt, hogy a keresztényeket mindig megvédi az Úr a bajtól. Időnként jónak látja, hogy csodát tegyen, ha az evangélium ügyének előmozdítását segíti vele, de a keresztények időnként szenvednek bizonyosságtételükért. Ezekben a helyzetekben türelmes kitartásuk is a hitük erejét bizonyítja.

Majd, miután minden küldetését teljesítette, Jézus „*felvitetett a mennybe, és az Isten jobbjára ült*” (Mk 16:19, ÚRK). Felemelkedett, hogy Isten jobbjára üljön, a legfőbb hatalom helyére, mert legyőzte a gonosz minden seregét.

„Mindenhová” elmentek hirdetni az evangéliumot, de nem voltak egyedül. „*Azok pedig kimentek, és mindenütt prédikáltak. Az Úr pedig együtt munkálkodott velük, és megerősítette az ígét az azt kísérő csodálatos jelekkel*” (Mk 16:20, ÚRK). Az Úr velük volt, és megígéri, hogy velünk is marad, miközben folytatjuk az általuk elkezdett munkát.

További tanulmányozásra: Ellen G. White: Jézus élete. Budapest, 1989, Advent Kiadó, „Feltámadott az Úr” (688–694. o.) és „Menjetek el és tanítsatok minden népeket!” (722–734. o.) c. fejezetek

„A hívő emberek számára Krisztus a feltámadás és az élet. Üdvöztetőnkél Isten helyreállította azt az életet, amely a bűn által elveszett. Mivel az életet önmagában hordozza, ezért meg tudja eleveníteni azokat, akiket akar. Isten felruházta Őt a halhatatlanság adásának a jogával. Azt az életet, amelyet letett ember voltában, ismét felveszi, és az emberiségnek adja. [...] A hívő emberek számára a halál csak egy röpké pillanat, és nincs nagy jelentősége. »Ha valaki megtartja az én beszédemet, nem lát halált soha örökké... nem kóstol halált örökké« (Jn 8:51-52). A keresztyének számára a halál csak elalvás, egy pillanatnyi csendesség és sötétség. A Krisztussal való élet Istenben elrejtett élet. »Mikor a Krisztus, a mi életünk megjelen, akkor majd ti is, Ővele együtt, megjelentek dicsőségben« (Kol 3:4)” (i. m. 694. o.).

Még ateista történészek is elismerik, akik nem tudják elfogadni a feltámadás valóságát, hogy Jézust megölték, aztán a halála után sokan állították: látták a feltámadt Krisztust; ők alkották a keresztyény egyház magját. Egyesek ezt az állítást azzal próbálják magyarázni, hogy Jézusnak volt egy ikertestvére, vagy az első tanítványok hallucináltak, csak azt hitték, hogy Jézust látták. Mások szerint Jézus valójában nem halt meg, csak elájult, majd később feltámadt, de mindezek az érvek tarthatatlanok.

Naponkénti tanulmányozásra: Lukács 3–9;

Ellen G. White: A nagy Orvos lábnyomán, „A menny előíze” c. fejezet

1. Mit prédikált Keresztelő János a római katonáknak?

2. Hol imádkozott az Úr Jézus?

3. Mi lesz a jutalmuk azoknak, akik szeretik ellenségeiket, és úgy adnak kölcsön, hogy semmit sem várnak érte?

4. Kiről mondta az Úr: „Az én anyám és az én atyámiai ezek”?

5. Miben áll a kettős élet, amire Isten kér bennünket?

Általános áttekintés

A 15. fejezet „egy beszámolóval ér véget, mely szerint a korabeli zsidó társadalom egy prominens tagja Jézus halála után javait és életét felajánlja Isten országának. A Jézust követő asszonyok is jelzik szándékukat, hogy részt vennének a Megváltó temetési szertartásán. Adja magát a kérdés: Hol vannak a tanítványok? Hogy élték meg Jézus halálát? Hogy reagáltak Megváltójuk feltámadásának hírére? Márk különleges figyelmet szentel könyve végén ezeknek a kérdéseknek, amint annak is, hogy Jézus az evangélium hirdetését bízta tanítványaira.

A tanulmány témái

1. A hit fontossága és hatása. Ez a szakasz a tanítványok tartózkodását elemzi: nehezen hiszik el Jézus feltámadását, de Megváltójuk végül eloszlatja kétségeiket és megerősíti hitüket
2. „Elmenvén e széles világra”. A 16. fejezet e szakasza tartalmazza Jézus tanítványainak adott nagy küldetését, valamint felvázolja missziójuk fontosságát és az evangélium célját.

Magyarázat

A hit fontossága és hatása

Az Úr halála lesújtotta a tanítványokat. Annak ellenére, hogy próféciák jövendölték meg, és maga Jézus is figyelmeztette követőit a rá váró próbákra, melyek megelőzik halálát, a tanítványok Mesterükről alkotott előítéletei megakadályozták őket abban, hogy pontosan megértsék Jézus szavait. Ezért érték őket váratlanul Tanítójuk megpróbáltatásai majd halála.

Közvetlenül a keresztre feszítés után a tanítványok arról tettek bizonyosságot, hogy nem értik a mennyei tervet, vagy legalábbis elfelejtették Jézus szavait, amelyek megvigasztalhatták volna őket a gyászukban. Ezért írta Márk, hogy „keseregnek és sírnak vala” Jézus halála miatt (Mk 16:10).

Jogos a kérdés: Jézus tanítványai és közeli barátai egyáltalán megértették, hogy miért kellett a Mesterüknek meghalnia? Mivel nagy valószínűség szerint nem láttak tisztán ebben a kérdésben, nem nehéz elképzelni, hogy nem hittek Jézus feltámadásában. Ez a gondolat tűnik ki Márk evangéliuma 16. fejezetének első részében, amely e heti tanulmányunk fő témája.

Márk 16:6–8 versei szerint az angyalok értesítik az asszonyokat, hogy Jézus feltámadt, sőt, biztatják őket, hogy adják tovább mindenkinek ezt a jó hírt. Ennek ellenére „félelem és álmélkodás fogta el őket, és senkinek semmit sem szólnak” (Mk 16:8). Valóban féltek az asszonyok elhinni az angyalok által bejelentett csodálatos hírt?

A fejezet második jelenetében Jézus maga mutatkozik meg Mária Magdalénának, ami után a nő, akiből a nagy Gyógyító hét ördögöt űzött ki, „elmenvén, megjelenté azoknak, akik vele valának és keseregnek és sírnak vala. Azok pedig mikor hallották, hogy él és ő látta vala, *nem hívék*” (Mk 16:10–11, a szerk. kiemelése).

A harmadik jelenet a tanítványok soraiban uralkodó hitetlenséget írja le. Márk ekképpen fogalmaz: „Ezután pedig közülük kettőnek jelenék meg más alakban, útközben, mikor a mezőre mennek vala. Ezek is elmenvén, megjelenték a többieknek; *ezeknek sem hívének*” (Mk 16:12–13, a szerk. kiemelése).

Érdekes tény, hogy Jézus nem a közeli baráti köréből választott valakit, hogy bejelentse feltámadásának hírét. Erre a feladatra egy asszonyt és két férfit használt fel, akik nem tartoztak az általa kiválasztott tizenegy tanítvány közé.

A fejezet negyedik jelenetében maga Jézus jelenik meg a tanítványoknak. „Azután, mikor asztalnál ülnek vala, megjelenék magának a tizenegynek, és szemükre hányá az ő hitetlenségüket és keményszívűségüket, hogy *azoknak, akik őt feltámadva látták vala, nem hívének*” (Mk 16:14, a szerk. kiemelése).

Miért nem voltak hajlandóak hinni a tanítványok? Azért, mert sok izraelitához hasonlóan téves felfogásuk volt Isten országára vonatkozóan. Lukács világosan leírja e téves koncepció természetét, mégpedig a tanítványok szavait idézve: „Pedig mi azt reméltük, hogy ő az, aki meg fogja váltani az Izraelt. De mindezek mellett ma van harmadnapja, hogy ezek lettek” (Lk 24:21). „Meg fogja váltani Izraelt” – mit jelentenek ezek a szavak? A görögben az ebben a mondatban használt ige a *lytroō*, aminek jelentése „megváltani”, „elnyomott helyzetből kiszabadítani” (A *Greek-English Lexicon of the New Testament*, 606. o.). Következésképpen, a tanítványok számára Jézus halála földi vágyaik halálát jelentette, mivel ők a római elnyomás alól való felszabadulást értették a megváltás alatt.

Amint azt a negyedév elején is láthattuk, Márk azzal kezdi az evangéliumát, hogy kijelenti: „Betelt az idő, és elközelített az Istennek országa”, következésképpen „térjete meg, és *higgyetek az evangéliumban!*” (Mk

1:15, a szerk. kiemelése). Sajnos, a márkai evangéliumi beszámoló végén a népnek még mindig hitetlen szíve volt (Mk 16), és nem a papokról, vagy Izrael vezetőiről van szó, hanem az Úr tanítványairól!

Megjegyzendő, hogy Lukács is rögzíti ezt a jelenetet a két tanítvánnyal, amiről Márk a 16. fejezetben ír. A Lukács változatában a két tanítvány az elején nem hiszi a Jézus feltámadásáról szóló hírt, ezzel szemben Márk evangéliumában azok között szerepelnek, akik hisznek a feltámadt Krisztusban. Hogy történt a hitetlenségből a hitbe való átmenet? Mit tett Jézus, aminek köszönhetően hinni kezdtek? Lukács egy olyan részletet is belefoglal a beszámolójába, ami a Márkéból hiányzik, éspedig: Jézus megfeddi a tanítványokat a hitetlenségük miatt (Mk 16:14; vö. Lk 24:25), majd egy költői kérdéssel azonnal megvilágosítja őket: „Avagy nem ezeket kellett-e szenvedni a Krisztusnak, és úgy menni be az ő dicsőségébe? És elkezdvén Mózesről és minden prófétáktól fogva, magyarázza vala nékik minden írásokban, amik ő felőle megirattak” (Lk 24:26–27). Minő intenzív bibliai előadásban lehetett részük a tanítványoknak azon a napon! Jézus Mózesről a héber Biblia utolsó könyvéig elmagyarázta két követőjének a Messiásra vonatkozó összes jövendölést.

Ellen G. White többször is írt Jézus tanítványaihoz intézett, mennybemenetele előtti tanításairól: „Krisztus, mielőtt elhagyta tanítványait, világossá tette előttük királysága jellegét. Emlékezetükbe idézte mindazt, amit előzőleg mondott nekik királyságáról. Kijelentette, hogy nem állt szándékában ezen a világon egy ideiglenes királyság felállítása. Az Ő célja egy lelki ország megalapítása. Krisztus nem úgy akart uralkodni, mint egy földi király Dávid trónján. Ismét megmutatta nekik a szent Írásokból, hogy mindazt, amin átment, a mennyben rendelték el, az Atya és az Őközte lefolyt tanácskozásokon. Mindezeket előre megmondták a Szentlélek által ihletett emberek. Krisztus azt mondta: Látjátok, hogy mindent kijelentettem nektek erről, hogy Messiásként való elvetésemnek el kellett jönnie és meg kellett történnie. Mindannak, amit mondtam megaláztatásomról, amelyet el kellett túrnöm, és halálomról, amelylyel meg kellett hálnom, beigazolódt. A harmadik napon feltámadtam. Azért még szorgalmasabban kutassátok a szent Írásokat, és meglátjátok majd, hogy mindezekben a dolgokban a prófécia részletes leírásai Rólam beteljesedtek” (*Jézus élete*, 820).

„Elmenvén e széles világra”

Miután találkoztak feltámadt Urukkal, a tanítványok hitetlensége cselekvő hitté alakult át, a Feltámadt Jézus élő tanúi lettek. Nem féltek

többé, sőt, nagy távolságokat is készek voltak megtenni, csak hogy elmondják az embereknek: „Feltámadt az Úr bizonnyal, és megjelent Simonnak! És ezek is elbeszélék, mi történt az úton, és miképpen ismerték meg ők a kenyér megszegéséről” (Lk 24:34–35). Kis idő múlva Jézus azt a feladatot bízta rájuk, hogy menjenek el „széles e világra”, és hirdessék „az evangéliumot minden teremtésnek” (Mk 16:15), ami azt jelentette, hogy nemcsak Izrael határain belül, hanem „egész Júdeában és Samáriában és a földnek mind végső határáig” (ApCsel 1:8) hirdetniük kellett a menny örömhírét. A nagy küldetés kapcsán írta Ellen G. White: „Krisztus parancsát azonban – »Elmenvén e széles világra« (Mk 16:15) – nem veszíthetjük el szemünk elől. Krisztus arra hívott el bennünket, hogy tekintetünket irányítsuk a látóhatárunkon túli vidékek felé. Krisztus ledönti az elválasztó falakat, a nemzetségeket elválasztó előítéleteket, és arra tanít, hogy szeressük az emberiség egész családját. Kiemeli az embereket önzésük szűk börtönéből. Eltöröl minden területi határvonalat és mesterséges társadalmi megkülönböztetést. Krisztus nem tesz különbséget a szomszédok és az idegenek, a barátok és az ellenségek között. Arra tanít, hogy testvérként tekintsünk minden szükségét szenvedő emberre, és úgy nézzünk a világra, mint a saját földünkre” (*Jézus élete*, 823. o.).

A tanítványok parancsba kapták, hogy tegyenek bizonyosságot másoknak a hitükről. Márk szerint az evangélium célja hívőkké tenni és megkeresztelni az embereket (Mk 1:14). Isten országának és Jézusnak mint Megváltónak és Királynak a szívünkbe való befogadása lényeges üdvösségünk és a kárhozattól való szabadulásunk szempontjából (Mk 16:16). Bárki, aki hisz Krisztusban, élete van az Ő nevében (Jn 20:31).

Alkalmazás

1. Krisztusban hívőként hogyan tarthatjuk magunkat távol az Istenről és az üdvösségről alkotott hamis elképzelésektől, amelyek a maguk során megtévesztő tapasztalat megéléséhez vezetnek? Kérd meg csoportod tagjait, hogy olvassák el Ellen White alábbi tanácsait, majd elmélkedjenek az olvasottakon: „A próféciáról való vitatkozás közben Krisztus pontos képet ad tanítványainak arról, hogy miért kellett neki emberi formában megjelennie. Az a reménységük és várákozásuk, hogy a Messiás olyan valaki lesz, aki a nép kívánságainak megfelelően elfoglalja a trónt és a királyi hatalmat, félrevezető volt. Ez a felfogás megakadályozta a helyes megértését annak a ténynek, hogy Krisztus a legmagasabb méltóságból a legalacsonyabb helyzetbe ereszkedett, amit csak elfoglalhatott.

Krisztus azt akarta, hogy tanítványai gondolatai, elképzelései lehetőleg tiszták és igazak legyenek minden tekintetben és értelemben” (*Jézus élete*, 799. o.).

2. Gondoltál-e valaha arra, hogy otthonodtól távol végezz missziószolgálatot? Mi akadályozott meg e terved véghezvitelében? Vagy a semmiből szeretnél volna felépíteni egy missziós projektet, de féltél nekifogni a megvalósításába? Olvasd el a következő ígéretet ihletett prófétánónk tollából: „Krisztus így adta át tanítványainak megbízatásukat. Gondoskodott a munka folytatásához szükséges ellátásról és felszerelésről, és magára vállalta a felelősséget a munka sikeréért. Amíg tanítványai engedelmeskedtek szavának, és vele együtt munkálkodtak, addig nem szenvedhettek kudarcot. Menjetek el minden néphez! – parancsolta nekik. Menjetek el a földgolyó legtávolabbi részéig, de legyetek mindig tudatában jelenléteteknek! Dolgozzatok hittel és bizalommal, mert soha nem hagylak el benneteket!” (*Jézus élete*, 822. o.).
3. Talán már tagja vagy egy közeli közösségben dolgozó missziós csapatnak. Ha így van, mi a te szereped ebben a projektben, és milyen nehézségekbe ütközöl? A fenti idézet hogyan ösztönöz a munkád során? Milyen reményt és erőt ad neked?

JÚLIUS

1. H. Jakab 1:4
2. K. 1Péter 1:3
3. Sz. Kolossé 3:13
4. Cs. 2Mózes 23:25
5. P. Dániel 1:17
nny. MS 21:17, SM 21:29, AR 21:27
- 6. Sz. Malakiás 4:2**
nny. MS 21:16, SM 21:28, AR 21:27
7. V. 3Mózes 20:26
8. H. 2Korinthus 6:18
9. K. Ézsaiás 49:10
10. Sz. Efézus 5:19
11. Cs. Ézsaiás 53:4
12. P. 1Királyok 19:8
nny. MS 21:13, SM 21:24, AR 21:23
- 13. Sz. Zsoltár 107:1**
nny. MS 21:12, SM 21:24, AR 21:22
14. V. Máté 28:19
15. H. Példabeszédek 4:23
16. K. 3Mózes 20:24
17. Sz. Róma 14:6-7
18. Cs. Zsoltár 1:3
19. P. Zsoltár 5:8
nny. MS 21:07, SM 21:18, AR 21:17
- 20. Sz. 1Timóteus 2:1**
nny. MS 21:06, SM 21:17, AR 21:17
21. V. 1Korinthus 3:17
22. H. Zsoltár 32:7
23. K. Ézsaiás 43:4
24. Sz. Efézus 4:23-24
25. Cs. Zsoltár 8:4-5
26. P. Zsoltár 23:6
nny. MS 21:00, SM 21:11, AR 21:10
- 27. Sz. Jób 5:11**
nny. MS 20:58, SM 21:09, AR 21:09
28. V. Zsoltár 139:1
29. H. Zsoltár 103:5
30. K. Galátzia 6:2
31. Sz. Zsoltár 56:4-5

AUGUSZTUS

1. Cs. Példabeszédek 15:30
2. P. Példabeszédek 15:1
nny. MS 20:51, SM 21:01, AR 21:01
- 3. Sz. Zsoltár 37:24**
nny. MS 20:49, SM 21:00, AR 21:00
4. V. Példabeszédek 24:5
5. H. Példabeszédek 2:20
6. K. 5Mózes 8:6
7. Sz. Lukács 12:24
8. Cs. Ézsaiás 49:15
9. P. Példabeszédek 18:14
nny. MS 20:40, SM 20:50, AR 20:51
- 10. Sz. Példabeszédek 23:26**
nny. MS 20:39, SM 20:49, AR 20:49
11. V. 2Mózes 15:26
12. H. Jakab 5:11
13. K. Zsoltár 40:5
14. Sz. Máté 14:14
15. Cs. Ézsaiás 49:16
16. P. 1János 1:7
nny. MS 20:29, SM 20:38, AR 20:40
- 17. Sz. Zsoltár 23:1-2**
nny. MS 20:27, SM 20:37, AR 20:38
18. V. 1Korinthus 6:19
19. H. Máté 7:12
20. K. Zsoltár 7:11
21. Sz. Példabeszédek 15:13
22. Cs. Máté 6:26
23. P. Ézsaiás 50:4
nny. MS 20:17, SM 20:26, AR 20:27
- 24. Sz. 3Mózes 18:4**
nny. MS 20:15, SM 20:24, AR 20:26
25. V. Ézsaiás 49:8
26. H. Zsoltár 112:5
27. K. Jób 7:17
28. Sz. Zsoltár 3:5
29. Cs. Ézsaiás 40:29-31
30. P. Filippi 3:21
nny. MS 20:04, SM 20:12, AR 20:14
- 31. Sz. Jakab 1:17**
nny. MS 20:02, SM 20:10, AR 20:13

SZEPTEMBER

1. V. 1Sámuel 12:24
2. H. Kolossé 3:2
3. K. Ézsaiás 64:8
4. Sz. Zsoltár 36:9
5. Cs. Ézsaiás 12:3
6. P. Példabeszédek 27:1
nny. MS 19:50, SM 19:58, AR 20:01
- 7. Sz. Példabeszédek 3:27**
nny. MS 19:48, SM 19:56, AR 19:59
8. V. Ézsaiás 46:3-4
9. H. Galátzia 5:16
10. K. Zsoltár 34:8
11. Sz. 5Mózes 11:19
12. Cs. Példabeszédek 25:8
13. P. Efézus 3:12
nny. MS 19:36, SM 19:44, AR 19:47
- 14. Sz. Róma 12:2**
nny. MS 19:34, SM 19:42, AR 19:45
15. V. Jób 10:8
16. H. Efézus 4:29
17. K. Ézsaiás 35:3
18. Sz. Zsoltár 63:5
19. Cs. Ezékiel 11:19
20. P. 2Péter 1:19
nny. MS 19:22, SM 19:29, AR 19:33
- 21. Sz. János 12:35**
nny. MS 19:20, SM 19:27, AR 19:31
22. V. János 14:27
23. H. Filippi 4:12
24. K. Zsidók 12:12-13
25. Sz. Márk 8:22-23
26. Cs. Zsoltár 84:6-7
27. P. 2Korinthus 3:18
nny. MS 19:08, SM 19:15, AR 19:20
- 28. Sz. Jób 8:5-6**
nny. MS 19:06, SM 19:13, AR 19:18
29. V. Ézsaiás 58:7
30. H. Titus 3:14

Kedves Olvasók!

Örömmel üdvözljük Önöket 2024-ben is, és kívánjuk, hogy a Jó Isten gazdagon megáldja élettel és egészséggel!

A 3. negyedévi szombatiskolai tanulmányokkal együtt küldjük a 2025-ös évre szóló előfizetési szelvényeket. Habár arra törekedtünk, hogy az infláció ellenére ne módosítsunk az idei évre szóló ajánlatunkon, néhány előfizetésünk árát emelnünk kellett. Amint látni fogják, a szombatiskolai tanulmányok kísérőanyagaként javasolt White-magyarázatokra jövőtől 35 lejért lehet előfizetni, a falinaptár ára 1 lej lesz, a gyülekezeti taglétszám felett rendelt újévi ígéretes könyvjelzők pedig 40 baniba fognak kerülni (a taglétszámnak megfelelő mennyiséget kitevő könyvjelzők továbbra is ingyenesek lesznek).

2025-től kezdődően az Apró Léptek csoporthoz tartozó gyermekek új, a Generál Konferencia által megtervezett, korszerű grafikával és tartalommal csábító leckefüzetekből tanulhatnak; az előfizetés ára 44 lej. A többi korcsoport továbbra is a My Bible First sorozat biblia-tanulmányait használhatja majd, a tanítóknak szóló útmutatók pedig most is kizárólag online lesznek elérhetők, ezúttal is ingyen. Az óvodásoknak és az elemiseknek 2026-tól, a serdülőknek és a kisiskolásoknak 2027-től lesz új bibliatanulmányuk.

Rendelkezésükre állnak az „A”- és a „B”-típusú megrendelőszelvények, kérjük, hogy ezek által közvetítsék előfizetéseiket 2025-re a gyülekezetük irodalomfelelősének. Ha több megrendelőszelvényre van szükségük, kérjenek az irodalomfelelősüktől, vagy töltsék le a nyomtatványt a Viața și Sănătate Kiadó honlapjáról.

Az idén az „A”-típusú megrendelői szelvényen feltüntetett kiadványokra október 5-éig, a „B”-kuponon szereplő folyóiratokra kedvezményes áron az augusztus 26. és november 9. közötti periódusban lehet előfizetni.

Isten áldását kívánjuk életük minden területére, és biztosítjuk Önöket, hogy minden segítséget megadunk az Ige megértéséhez, megéléséhez és terjesztéséhez.

A Viața și Sănătate Kiadó munkaközössége

Ezt az oldalt ki kell tölteni, majd át kell adni a gyülekezet irodalomfelelősének.

A-TÍPUSÚ EGYÉNI SZELVÉNY A 2025-ÖS ÉVRÉ

A megrendelés leadásának határideje: 2024. október 5.

Név és keresztnév: _____ Telefonszám: _____

Kód	Bibliatanulmányok + egyéb kiadványok	Ár év/lej	Bérletek száma	Ár összesen
54152	Felnőtteknek szóló tanulmány, fehér-fekete	36		
54153	Felnőtteknek szóló tanulmány, tanítói melléklettel	50		
54154	Felnőtteknek szóló tanulmány + áhítatok (színes)	70		
54155	E. G. White idézetek a leckékhez	35		
54156	Misszióhírek + Felolvasások a tizedhez és a hála- adományokhoz	32		
54157	Ifjúsági tanulmányok (9–12 osztályosok számára)	44		
54158	Serdülők (5–8 osztályosok számára)	40		
54159	Kisiskolások	40		
54160	Óvodások	40		
54161	Apró léptek	44		
54162	Imaheti felolvasások 2024 – (csak azok számára, akik nem fizettek elő az <i>Adventszemlére</i>)	8		
59320	<i>Adventist Frontiers</i> * (4 szám/év, román nyelvű)	24		
54163	Naponkénti áhítatok – 2025	30		
54164	Naponkénti áhítatok nőknek – 2025	30		
	Falinaptár – 2025	1		
	Könyvjelzők (maximum a gyülekezeti létszám)	ingyenes		
54165	Könyvjelzők (a gyülekezeti létszám felett)	0,4		
Összesen:				

Megjegyzés: Az „Ifjúsági tanulmányok”, „Serdülők”, „Kisiskolások”, „Óvodások” és „Apró léptek” leckeüzetekhez a tanítói mellékleteket a Kiadó ingyen ajánlja fel és teszi közzé a www.viatasisanataate.ro és www.adventista.ro weboldalakon.

* Az *Adventist Frontiers* román nyelven megjelenő missziós folyóirat, és a bibliatanulmányokkal együtt juttatjuk el az olvasóinkhoz.

B-TÍPUSÚ ELŐFIZETÉSI SZELVÉNY A 2025-ÖS ÉVRÉ

A megrendelés leadásának határideje 2024. november 9.

Kód	Folyóiratok	Ár bérlet/év/lej	Előfizetési ajánlat augusztus 26. és november 9. között	Bérletek száma	Ár összesen
54150	<i>Adventszemle</i> (12 szám/év)	95	80		
54151	<i>Élet + Egészség</i> (6 szám/év)	65	55		
54124	<i>Semnele Timpului</i> (12 szám/év, román nyelvű)	120	100		
Összesen:					